

การศึกษาความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ ในวิทยาลัย
สารพัดช่างสังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
A STUDY ON STUDENTS' NEEDS IN CAREER GUIDANCE IN
DEPARTMENT OF NORTHEASTERN POLYTECHNIC
COLLEGES UNDER DEPARTMENT OF
VOCATIONAL EDUCATION

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ชื่อ.....

ทะเบียน..... 31002

, เดือน, ปี..... ๒๕๕๑

พ.ศ. 2541

ISBN 974-622-200-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**A STUDY ON STUDENTS' NEEDS IN CAREER GUIDANCE IN
DEPARTMENT OF NORTHEASTERN POLYTECHNIC
COLLEGES UNDER DEPARTMENT OF
VOCATIONAL EDUCATION**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL ADMINISTRATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

1998

ISBN 974-622-200-7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการ
บริการแนะแนวอาชีพในวิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัด
กรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นักศึกษา

นายณรงค์ เลี่ยมไธสง

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

รศ.ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร.สุรฉัตร สันทอง

ระดับการศึกษา

ดร.โกวิท ธีรวิโรจน์

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.

2541

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการบริการ
แนะแนวอาชีพของนักศึกษา ตามตัวแปรเพศ อายุ พื้นความรู้เดิม และคณะวิชาที่ศึกษา กลุ่ม
ตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่าง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทำการสุ่มจากประชา
กรมาร้อยละ 5 ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 586 คน เครื่องมือที่ใช้ใน
การรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมี 3 ตอน ลักษณะของแบบสอบถามมี 3 แบบ คือ แบบ
เลือกตอบ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ
ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ t-test และ F-test ใน
การทดสอบสมมุติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษามีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในทุก ๆ ด้านอยู่ในระดับ

มาก

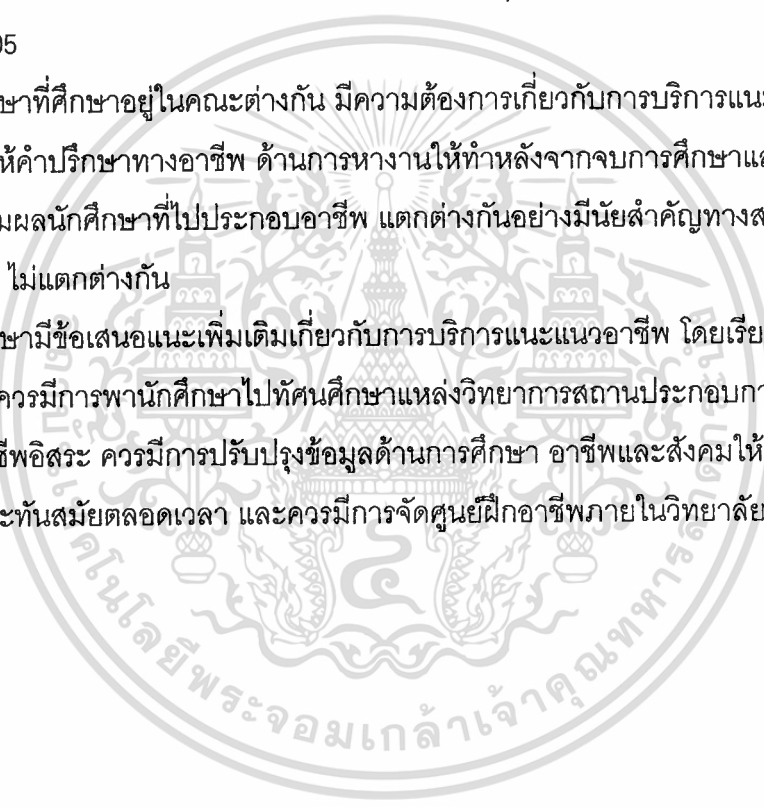
2. นักศึกษาชายและหญิงมีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในด้านการ
หางานให้ทำหลังจากจบการศึกษา และศึกษาต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. นักศึกษาที่มีอายุต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในทุกๆ
ด้านไม่แตกต่างกัน

4. นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ
ในด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

5. นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะ
อาชีพในด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษา
ต่อและด้านติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

6. นักศึกษามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ โดยเรียงลำดับ
ความสำคัญดังนี้ ควรมีการพานักศึกษาไปทัศนศึกษาแหล่งวิทยาการสถานประกอบการและ
สถานประกอบอาชีพอิสระ ควรมีการปรับปรุงข้อมูลด้านการศึกษา อาชีพและสังคมให้อยู่ใน
สภาพที่ถูกต้องและทันสมัยตลอดเวลา และควรมีการจัดศูนย์ฝึกอาชีพภายในวิทยาลัย

Thesis Title	A Study on Students' Needs in Career Guidance in Department of Northeastern Polytechnic Colleges Under Department of Vocational Education
Student	Mr.Narong Liamthaisong
Thesis Advisor	Assoc.Prof.Dr.Preeyaporn Wonganutrohd
Thesis Co-advisor	Dr.Surachat Sonthong Dr. Kovith Theeraviroj
Level of Study	Master of Industrial Education in Vocational Administration King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang
Year	1998

ABSTRACT

The purpose of this research was to study and compare the needs of students in career guidance services as classified by sex , age , education level and program of study. The sample were 586 students who're studying in polytechnic colleges in the northeast, randomized 5 percent from the population by simple random sampling. The instrument used for collecting data was three parts questionnaire with three types; multiple-choice, rating scales and open-ended form. The statistics used for analysis data included the frequency, percentile, means, Standard Deviation, t-test and F-test used for testing the hypothesis at the .05 significance level.

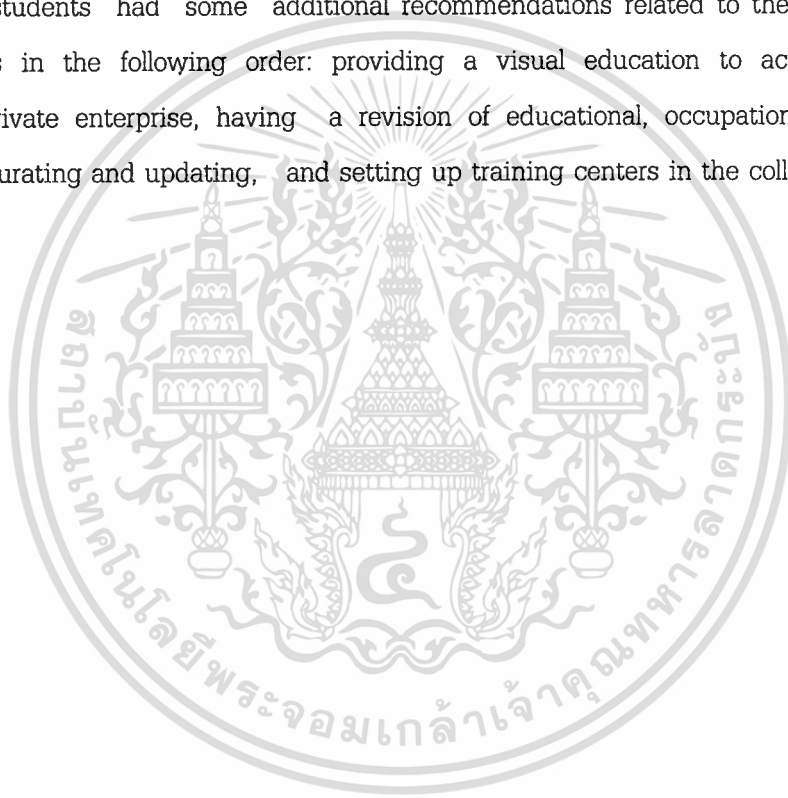
The important findings were summarised as follows :

1. The students had needs for career guidance services in all aspects at high level.
2. The male students and the female students had needs for career guidance services in job and further study placement with statistically different at .05 level of significance ,but with no statistical significance in the other aspects.
3. The students with different ages had needs for career guidance services in all aspects with no statistical significance.

4. The students with different education level had needs for career guidance services in career counseling with no statistical significance but the other aspects with a significant different at .05 level of significance.

5. The students with different programs of study had needs for career guidance services in career counseling, job and further study placement, and student follow-up with a significant different at .05 level of significance, but with no statistical significance in the other aspects.

6. The students had some additional recommendations related to the career guidance services in the following order: providing a visual education to academic institution and private enterprise, having a revision of educational, occupational and social data for accurating and updating, and setting up training centers in the colleges.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้โดยได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างยิ่ง จากอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 3 ท่าน คือ รศ.ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ดร.สุรฉัตร สนทอง และ ดร.โกวิทธีรวิโรจน์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 8 ท่าน ที่กรุณาตรวจสอบ แนะนำ ในการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งได้แก่ อาจารย์สุพจน์ รักษาทรัพย์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างบุรีรัมย์ อาจารย์สีบพงษ์ รักษาทรัพย์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพร้อยเอ็ด อาจารย์สมใจ เซาว์พานิช ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างกาฬสินธุ์ อาจารย์พงษ์ ลี้มวงษ์สกุล ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีมุกดาหาร อาจารย์วิรัตน์ อมรชัยกิจ อาจารย์สุพจน์ ฐาปนะติลลิก วิทยาลัยเกษตรกรรมบุรีรัมย์ อาจารย์ทองหล้า สุนทร ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ อาจารย์คณพล อักษรนิมิตย์ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

และขอขอบคุณเพื่อน ๆ และสมาชิกทุกคนในครอบครัว ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดเสมอมา

นายณรงค์ เลี่ยมไธสง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	IX
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมุติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 บรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	11
วิทยาลัยสารพัดช่าง.....	11
หลักสูตร.....	11
คุณสมบัติของผู้สมัคร.....	12
กำหนดวันรับสมัคร.....	13
ค่าใช้จ่ายในการเรียน.....	13
การรับรองวุฒิ.....	13
การแนะแนวอาชีพ.....	14
ความหมายของการแนะแนวอาชีพ.....	14
จุดมุ่งหมายของการแนะแนวอาชีพ.....	16
หลักการจัดบริการแนะแนวอาชีพ.....	18

VI

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ขอบเขตของการแนะแนวอาชีพ.....	23
ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ.....	25
การดำเนินการเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพ.....	32
ความต้องการบริการแนะแนว.....	38
ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง.....	38
ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ.....	39
ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ.....	47
ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน.....	56
ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ.....	57
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	64
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	64
เครื่องมือการวิจัย.....	65
ลักษณะเครื่องมือ.....	65
การสร้างเครื่องมือ.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
การจัดกระทำข้อมูล.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีธรรมดา.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์.....	69
เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูล.....	69
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	111
สรุปผลการศึกษา.....	112
อภิปรายผล.....	150
ข้อเสนอแนะ.....	120
บรรณานุกรม.....	122
ภาคผนวก.....	128
ประวัติผู้เขียน.....	138

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	64
4.1 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง.....	72
4.2 ลำดับที่ความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา.....	73
4.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง	74
4.4 ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ.....	75
4.5 ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ...	76
4.6 ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน.....	77
4.7 ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษา และศึกษาต่อ.....	78
4.8 ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ.....	79
4.9 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง จำแนกตามเพศ.....	80
4.10 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ จำแนกตามเพศ.....	81

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

4.11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ จำแนกตามเพศ.....	82
4.12 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียน และฝึกงาน จำแนกตามเพศ.....	83
4.13 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษา และศึกษาต่อ จำแนกตามเพศ.....	84
4.14 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการติดตามผลนักศึกษา ที่ไปประกอบอาชีพ จำแนกตามเพศ.....	85
4.15 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการช่วยให้นักศึกษาลำรวจตนเอง จำแนกตามอายุ.....	86
4.16 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ จำแนกตามอายุ.....	87
4.17 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ จำแนกตามอายุ.....	88
4.18 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียน และฝึกงาน จำแนกตามอายุ.....	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.19 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษา และศึกษาต่อ จำแนกตามอายุ.....	90
4.20 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการติดตามผลนักศึกษา ที่ไปประกอบอาชีพ จำแนกตามอายุ.....	92
4.21 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง จำแนกตามพื้นฐานความรู้เดิม.....	93
4.22 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ จำแนกตามพื้นฐานความรู้เดิม.....	94
4.23 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ จำแนกตามพื้นฐานความรู้เดิม.....	95
4.24 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียน และฝึกงาน จำแนกตามพื้นฐานความรู้เดิม.....	96
4.25 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษา และศึกษาต่อ จำแนกตามพื้นฐานความรู้เดิม.....	97
4.26 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการติดตามผลนักศึกษา ที่ไปประกอบอาชีพ จำแนกตามพื้นฐานความรู้เดิม.....	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

4.27 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง จำแนกตามคณะวิชาที่ศึกษา.....	101
4.28 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ จำแนกตามคณะวิชาที่ศึกษา.....	102
4.29 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ จำแนกตามคณะวิชาที่ศึกษา.....	103
4.30 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียน และฝึกงาน จำแนกตามคณะวิชาที่ศึกษา.....	104
4.31 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษา และศึกษาต่อ จำแนกตามคณะวิชาที่ศึกษา.....	105
4.32 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการติดตามผลนักศึกษา ที่ไปประกอบอาชีพ จำแนกตามคณะวิชาที่ศึกษา.....	107
4.33 จำนวนและคำร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ.....	109
ภาคผนวก ก. คำอธิบายจำแนกของแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ	128

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการพัฒนาประเทศนั้น มีทรัพยากรที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอยู่หลายประการด้วยกัน องค์ประกอบที่สำคัญนอกเหนือไปจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ก็คือการพัฒนากำลังคน ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเจริญควบคู่กันไปทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ เพราะการพัฒนากำลังคนย่อมเป็นตัวจักรของการพัฒนาทุก ๆ ด้าน (ธำรง บัวศรี 2514 : 56) เครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมจะต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเป็นสำคัญ (ม.ล. ปิ่น มาลากุล 2518 : ก) การให้การศึกษาศาสามารถพัฒนาบุคคลได้ทั้งด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ และการปรับปรุงทักษะต่าง ๆ อันจะช่วยให้บุคคลที่ได้รับการศึกษา สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ สำหรับการศึกษาก่อนการพัฒนามนุษย์อย่างแท้จริงย่อมต้องเป็นการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อจะพัฒนาศักยภาพทางสติปัญญา ส่งเสริมให้บุคคลมีชีวิตที่สมบูรณ์ และมีความสามารถที่จะประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต (กิตติศักดิ์ สินธุวนิช และคณะ 2523 : 46-53)

สำหรับการประกอบอาชีพ วัชร ทรัพย์มี (2523 : 2) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของบุคคล เพราะการประกอบอาชีพจะมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจ เกียรติยศ ชื่อเสียง และความพึงพอใจในตนเอง โดยที่บุคคลจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง รู้ว่าตนมีค่าที่ได้แสดงความสามารถในการพึ่งตนเอง และสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้ ดังนั้น การตัดสินใจเลือกอาชีพ และการปรับตัวในการประกอบอาชีพ จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก ถ้าเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมและประสบความสำเร็จในอาชีพ จะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้บุคคลมีความสุขในชีวิต แต่ในทางตรงข้ามถ้าเลือกอาชีพได้ไม่เหมาะสมหรือมีปัญหาในการประกอบอาชีพ จะประสบความล้มเหลวในการประกอบอาชีพ และการเปลี่ยนอาชีพใหม่ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ทำได้โดยง่าย เนื่องจากอาชีพแต่ละอย่างต้องมีการเตรียมตัว และฝึกฝนในอาชีพนั้น ๆ ด้วยซึ่งต้องใช้เวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อพิจารณาในสภาพสังคมปัจจุบัน มีปัญหาที่นับว่าสำคัญอยู่ประการหนึ่ง คือ การว่างงาน หรือการไม่มีงานทำ ซึ่งผลของปัญหานี้ไม่เพียงก่อให้เกิดความยากจน หรือขาดแคลนในทาง เศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบต่อสวัสดิภาพความสงบสุขของสังคมด้วย ซึ่งปัญหานี้นับวันก็ ยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ ได้สรุปสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษาว่า เนื่อง มาจากในอดีตประเทศไทยยังไม่มีกรวางแผนประชากร จึงทำให้อัตราการเพิ่มประชากรสูงในช่วง ปีพุทธศักราช 2503-2513 โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.0-3.2 ต่อปี แม้ว่าในระยะต่อมาได้มีการวางแผน ประชากรอย่างจริงจัง แต่ยังไม่ส่งผลมาถึงระยะนี้ ทั้งนี้เพราะผลที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาก่อนการวาง แผนประชากรดังกล่าว ได้มีส่วนทำให้ประชากรในวัยแรงงานมีจำนวนมาก ทั้งนี้ปรากฏว่า เศรษฐกิจของโลกตกต่ำมาเป็นเวลานานหลายปีติดต่อกัน จึงมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย ด้วยเช่นเดียวกัน ผลกระทบดังกล่าวทำให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวได้ช้าลง และมีผลเชื่อมโยงทำให้การขยายตัวด้านตลาดแรงงานน้อยลงทั้งภาครัฐบาลและเอกชน เมื่อสภาวะการณ์ด้าน ตลาดแรงงานเป็นเช่นนี้ จึงไม่สามารถรองรับกับจำนวนประชากรวัยแรงงานที่อยู่ในช่วงของการ สำเร็จการศึกษาระดับต่าง ๆ ที่เพิ่มจำนวนขึ้นดังกล่าวแล้ว ประกอบกับประชาชนโดยทั่วไปนิยม ศึกษาต่อในระดับสูงเพิ่มขึ้น ซึ่งกลายเป็นแรงผลักดันให้รัฐบาลขยายการศึกษาในระดับสูง ขณะ เดียวกันรัฐบาลได้มีนโยบายให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมรับภาระการลงทุนจัดการศึกษา ทำให้มีการ ขยายการศึกษาระดับต่าง ๆ ในภาคเอกชนมากขึ้น มีผลทำให้จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาเพิ่มขึ้น อย่างรวดเร็ว และขยายตัวได้เร็วกว่าความต้องการของตลาดแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ 2529 : 3)

สำหรับการแก้ปัญหาการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษานั้น วชิรญา บัวศรี (2524 : 11) ได้ให้ ข้อเสนอแนะว่า ควรกระตุ้นให้เยาวชนรู้จักอาชีพต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง คิดทำมาหากิน มองเห็นลู่ ทางที่จะเลี้ยงชีพได้ด้วยการทำงานหลากหลายชนิด เลิกดูถูกงานใช้แรงงาน เลิกตั้งเข็มมุ่งไปทาง สายเดียวที่ทั้งแคบและชัน คือพยายามเรียนให้สูงเพื่อรับราชการหรือเป็นลูกจ้างเอกชน ซึ่งถ้าไม่มี งานก็ว่างงาน และ ชม ภูมิภาค (2526 : 46-51) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาควรเป็นไปในระบบ การศึกษาเพื่ออาชีพ อันหมายถึง การศึกษาที่บุคคลเมื่อได้รับการศึกษาแล้ว มีความสามารถ มี ความตั้งใจที่จะทำงานอาชีพได้ ไม่ว่าจะป็นอาชีพรับจ้างหรืองานอาชีพอิสระทำได้ทั้งสองอย่าง ตามโอกาสอำนวย สังคมไทยจะต้องเปลี่ยนค่านิยมให้คนไทยเกิดความรู้สึกว่าอาชีพอิสระ หรือ อาชีพรับจ้าง หากเป็นอาชีพที่สุจริตแล้ว ถือเป็นสิ่งที่มีเกียรติเท่าเทียมกัน นอกจากนี้มีวิธีการ หนึ่งซึ่งปฏิบัติกันอยู่ คือ การแนะแนวอาชีพซึ่งเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาต่าง ๆ จะต้องมีการวาง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนพัฒนางานในด้านนี้ เพราะถ้ามีการพัฒนางานแนะแนวอาชีพให้ได้ผลอย่างแท้จริงแล้ว จะสามารถแก้ปัญหาได้ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้เพราะการแนะแนวอาชีพนั้นเป็นกระบวนการอย่างหนึ่ง ที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือให้บุคคลมีความสามารถในการเลือกประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ตลอดจนการช่วยเหลือบุคคลเพื่อการประกอบอาชีพ การช่วยให้บุคคลมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ และช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาอาชีพของตนได้ (อนุพงศ์ สุขเกษม 2527 : 52)

วิทยาลัยสารพัดช่าง เป็นสถานศึกษาประเภทหนึ่งที่อยู่ในความดูแลของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดการศึกษาหรือฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสั้นหลายวิชาชีพ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่ได้เรียนในระบบโรงเรียนได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม อันจะเป็นพื้นฐานสำหรับประกอบอาชีพตามความสามารถ ความสนใจ หรือเพื่อปรับปรุงอาชีพที่ทำอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น ปัจจุบันการศึกษาวิชาชีพพระยะสั้นได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก ทั้งรัฐบาลก็ให้ความสนับสนุน ในปีการศึกษา 2535 มีวิทยาลัยสารพัดช่างจำนวน 31 โรง มีนักศึกษาประมาณ 48,250 คน นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยสารพัดช่าง ส่วนใหญ่ไม่มีการวางแผนหรือวางแผนเป้าหมายการศึกษาของตนเอง เข้ามาศึกษาเพราะเห็นว่าค่าศึกษาเล่าเรียนมีราคาถูก เพื่อนฝูงชักนำมา หรือจากสาเหตุอื่น ๆ ซึ่งเมื่อเข้ามาศึกษาวิชาชีพที่เลือกศึกษาแล้ว ปรากฏว่าไม่ตรงกับความต้องการ หรือความถนัดของตนเอง ทำให้ไม่สนใจที่จะศึกษาเล่าเรียนเท่าที่ควร หรือต้องลาออกกลางคัน บางคนเมื่อศึกษาสำเร็จแล้วก็ไม่สามารถจะหางานได้ เนื่องจากวิชาที่สำเร็จการศึกษามาไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในขณะนั้น เนื่องจากนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยสารพัดช่าง ไม่ทราบถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นอย่างไร และตลาดแรงงานปัจจุบันต้องการผู้สำเร็จวิชาชีพลำบาก ข้อมูลเหล่านี้นักศึกษาจำเป็นต้องทราบ เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจในการเลือกเรียนวิชาชีพในวิทยาลัยสารพัดช่าง การแนะแนวอาชีพจะช่วยให้นักศึกษาสามารถแก้ปัญหาและสามารถช่วยตนเองได้

นักศึกษาในวิทยาลัยสารพัดช่างมีสถานภาพส่วนตัวที่แตกต่างกัน เช่น พื้นความรู้เดิม ประสบการณ์ เป็นต้น ดังนั้น เพื่อให้ นักศึกษาประสบผลสำเร็จในการศึกษา ควรจัดบริการแนะแนวอาชีพ เพราะการแนะแนวอาชีพช่วยให้ นักศึกษาสามารถแก้ปัญหาและสามารถช่วยตนเองได้ นอกจากนี้แล้วโครงสร้างของหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น มีวิชาชีพให้นักศึกษาเลือกเรียนตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง จึงจำเป็นที่จะต้องมีการทำหน้าที่แนะแนวให้นักศึกษาเลือกเรียนได้เหมาะสม แต่จากการที่ผู้วิจัยได้สอบถามครูสอนในวิทยาลัยสารพัดช่างบางคน ทราบว่างานบริการแนะแนวอาชีพไม่มีผู้ใดให้ความสนใจอย่างจริงจังเกี่ยวกับเรื่องนี้ วิเอก ปางเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พุดพิงศ์ (2527 : 7-13) ได้กล่าวไว้ว่า เรื่องของการแนะแนวมัธยมศึกษาเอาใจใส่และดำเนินการอย่างจริงจัง อย่างปัญหาเมื่อนักเรียนจบแล้วไม่มีงานทำ ระยะเวลาไม่ค่อยมีปัญหา แต่ในปัจจุบันการศึกษาของเรามีการขยายตัวมากขึ้นแต่เศรษฐกิจขยายตัวไม่ทัน จบการศึกษามาแล้วจึงว่างงาน การกระทำให้ระบบเศรษฐกิจสอดคล้องกับการขยายตัวทางการศึกษาอย่างใกล้ชิด ควรจะมีการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2528 : 2) กล่าวถึงปัญหาการแนะแนวอาชีพว่า ปัญหาสำคัญอีกส่วนหนึ่งของการแนะแนวอาชีพก็คือ โรงเรียนส่วนมากไม่ได้จัดบริการแนะแนวอาชีพอย่างจริงจัง เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองอย่างลึกซึ้ง รู้จักและเข้าใจในโลกของงาน ความต้องการของแรงงาน ลักษณะอาชีพ และวิธีการปรับตัวในการประกอบอาชีพ ถ้าแม้ว่าจะได้มีความพยายามดำเนินการอย่างครบขั้นตอนทุกกระบวนการ สนอง จันทนิทร และคนอื่น ๆ (2527 : 47) มีความเห็นว่าเนื่องจากองค์ประกอบของระบบการแนะแนวอาชีพที่เป็นอยู่ ยังมีข้อบกพร่องอยู่เป็นอันมาก จึงทำให้การดำเนินงานของระบบการแนะแนวอาชีพที่เป็นอยู่ขาดประสิทธิภาพและไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างเต็มที่

จากสภาพดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของปัญหา ตลอดจนความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดบริการแนะแนวอาชีพขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการจัดการบริการแนะแนวอาชีพจะได้รับการสำเร็จหรือไม่ขึ้น ย่อมขึ้นอยู่กับความต้องการในการที่จะได้รับบริการของนักศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดบริการแนะแนวอาชีพในวิทยาลัยสารพัดช่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ ของนักศึกษาในวิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษาในวิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลักษณะสถานภาพที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ พื้นความรู้เดิม และคณะวิชาที่ศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ยึดกรอบแนวคิดของ อาภา ฤกษ์งาม (2529 : 8) ซึ่งแบ่งความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพออกเป็น 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง หมายถึง การช่วยให้นักศึกษาได้รู้จักและเข้าใจตนเองในด้าน ต่าง ๆ เช่น สถิติปัญญา ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ อุปนิสัยใจคอและบุคลิกภาพ เพื่อให้นักศึกษาได้นำไปประกอบการพิจารณา วางโครงการด้านการศึกษาอาชีพ และจุดมุ่งหมายในชีวิตได้อย่างเหมาะสม โดยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง ศึกษา นักศึกษาเป็นรายบุคคล ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ให้นักศึกษาเขียนชีวประวัติ การทดสอบ การใช้แบบสอบถาม เป็นต้น

2. ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ หมายถึง การช่วยให้นักศึกษาได้ทราบถึงรายละเอียดที่ถูกต้องเกี่ยวกับโลกของงานอาชีพต่าง ๆ เช่น ลักษณะของงาน คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ โอกาสในการได้เข้าทำงาน ความต้องการของตลาดแรงงาน รายได้และโอกาสก้าวหน้า เป็นต้น เพื่อให้เกิดความรู้กว้างขวางเกี่ยวกับอาชีพ มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ รู้จักวางแผนอนาคตได้อย่างฉลาด สามารถหาแหล่งงานได้ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดปายนิเทศ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย การสัมภาษณ์ผู้ประกอบอาชีพ เป็นต้น

3. ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ หมายถึง การช่วยให้นักศึกษาสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางประกอบอาชีพ โดยพิจารณาถึงเหตุผลเพื่อให้เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล การใช้แบบสำรวจความสนใจด้านอาชีพ การวางแผนการดำเนินชีวิต เป็นต้น

4. ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน หมายถึง การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกเรียนในสาขาที่ตนมีความสนใจ ความถนัด และได้ฝึกฝนงานอาชีพตามสมควรกับเวลาและโอกาส ติดต่อกับสถานประกอบการเพื่อให้นักศึกษาได้เข้าฝึกงาน การติดต่อหางานให้นักศึกษาทำระหว่างปิดภาคเรียน เป็นต้น

5. ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ หมายถึง การช่วยให้นักศึกษาได้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับการรับสมัครงานของสถานประกอบการ การติดต่อหางานให้ทำ และเข้าศึกษาต่อด้วย ซึ่งทำได้โดยการให้เอกสารการรับสมัครงาน การแจ้งข่าวสาร การรับสมัครงานและรับสมัครเข้าศึกษาต่อ การติดต่อกับสถานประกอบการและสถานศึกษา เพื่อหางานให้นักศึกษาทำ และส่งนักศึกษาเข้าศึกษาต่อเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม เป็นต้น

6. ด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ หมายถึง การติดตามผลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วสามารถนำความรู้ความสามารถ ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนนำไปประกอบอาชีพ การค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้ตีความน้อยเพียงใด ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานหรือไม่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลมาประกอบในการจัดบริการแนะแนวอาชีพในครั้งต่อไป

สมมุติฐานการวิจัย

นักศึกษาที่มีสถานภาพแตกต่างกัน อันได้แก่ เพศ อายุ พื้นความรู้เดิม และคณะวิชาที่ศึกษา มีความต้องการบริการแนะแนวอาชีพในด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน ด้านการจัดหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ และด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะสภาพความต้องการของนักศึกษา เกี่ยวกับบริการแนะแนวอาชีพ ซึ่งมีอยู่ 6 ด้านคือ
 - 1.1 ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง
 - 1.2 ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ
 - 1.3 ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ
 - 1.4 ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน
 - 1.5 ด้านการจัดหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ
 - 1.6 ด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1 ประชากร คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในวิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลักสูตรระยะสั้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 11,720 คน
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยสุ่มนักศึกษาในแต่ละวิทยาลัยมาร้อยละ 5 ให้ออกไปทุก ๆ คณะวิชา ตามสัดส่วน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.1 เพศ แบ่งเป็น

- ชาย
- หญิง

3.1.2 อายุ แบ่งเป็น

- ต่ำกว่า 18 ปี
- 18 - 35 ปี
- มากกว่า 35 ปีขึ้นไป

3.1.3 พื้นความรู้เดิม แบ่งเป็น

- จบ ป.4
- จบ ป.6 หรือเทียบเท่า
- จบ ม.3 หรือเทียบเท่า
- สูงกว่า ม.3

3.1.4 คณะวิชาที่ศึกษา แบ่งเป็น

- ช่างอุตสาหกรรม
- คหกรรม
- ศิลปกรรม
- พาณิชยกรรม

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ

แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ

- 3.2.1 ด้านการช่วยให้นักศึกษาลำรวจตนเอง
- 3.2.2 ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ
- 3.2.3 ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ
- 3.2.4 ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน
- 3.2.5 ด้านการจัดหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ
- 3.2.6 ด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ

กานิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความต้องการบริการแนะแนวอาชีพ หมายถึง ความประสงค์ที่จะได้รับบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในวิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลักสูตรระยะสั้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับบริการแนะแนวอาชีพ

2. การแนะแนวอาชีพ เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่มีมุ่งเน้นการช่วยเหลือบุคคลให้มีความสามารถในการเลือกประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับความถนัด ความสามารถ ความสนใจของตนเอง ตลอดจนการช่วยเตรียมบุคคลเพื่อการประกอบอาชีพ การช่วยให้บุคคลมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ และช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาอาชีพของตนเองได้ โดยมีมุ่งเน้นบริการแนะแนวอาชีพตามความต้องการด้านบริการแนะแนวอาชีพ 6 ด้าน คือ

2.1 การช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง หมายถึง การช่วยให้นักศึกษาได้รู้จักและเข้าใจตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น สถิติปัญญา ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ อุปนิสัย และบุคลิกภาพ เพื่อให้นักศึกษาได้นำไปประกอบการพิจารณา วางโครงการด้านการศึกษา อาชีพ และมุ่งหมายในชีวิตได้อย่างเหมาะสม โดยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง ศึกษา นักศึกษาเป็นรายบุคคล ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ให้นักศึกษาเขียนชีวประวัติ การทดสอบ การใช้แบบสอบถาม เป็นต้น

2.2 การให้ข้อมูลทางอาชีพ หมายถึง การช่วยให้นักศึกษาได้ทราบถึงรายละเอียดที่ถูกต้องเกี่ยวกับโลกของงานอาชีพต่าง ๆ เช่น ลักษณะของงาน คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ โอกาสในการได้เข้าทำงาน ความต้องการของตลาดแรงงาน รายได้และโอกาสก้าวหน้า เป็นต้น เพื่อให้เกิดความรู้กว้างขวางเกี่ยวกับอาชีพ มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ รู้จักวางแผนอนาคตได้อย่างฉลาด สามารถหาแหล่งงานได้ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งใช้วิธีการต่างๆ เช่น การจัดปายนิเทศ การศึกษาวิทยากรบรรยาย การสัมภาษณ์ผู้ประกอบอาชีพ เป็นต้น

2.3 การให้คำปรึกษาทางอาชีพ หมายถึง การช่วยให้นักศึกษาสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางประกอบอาชีพ โดยพิจารณาถึงเหตุผลเพื่อให้เหมาะสมกับตนเองซึ่งใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล การใช้แบบสำรวจความสนใจด้านอาชีพ การวางแผนการดำเนินชีวิต เป็นต้น

2.4 การช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน หมายถึง การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกเรียนในสาขาที่ตนมีความสนใจ ความถนัด และได้ฝึกงานอาชีพตามสมควรกับเวลาและโอกาส ติดต่อกับสถานประกอบการเพื่อให้นักศึกษาได้เข้าฝึกงาน การติดต่อหางานให้นักศึกษาทำระหว่างปิดเทอม เป็นต้น

ที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 การหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ หมายถึง การช่วยให้นักศึกษาได้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับการรับสมัครงานของสถานประกอบการ การติดต่อหางานให้ทำและเข้าศึกษาต่อด้วย ซึ่งทำได้โดยการให้เอกสารการรับสมัครงาน การแจ้งข่าวสาร การรับสมัครงาน และรับสมัครเข้าศึกษาต่อ การติดต่อกับสถานประกอบการและสถานศึกษา เพื่อหางานให้นักศึกษาทำ และส่งนักศึกษาเข้าศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม เป็นต้น

2.6 การติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ หมายถึง การติดตามผลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว สามารถนำความรู้ ความสามารถที่ได้ศึกษาเล่าเรียนไปประกอบอาชีพได้ดีมากน้อยเพียงใด ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานหรือไม่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลมาประกอบในการจัดบริการแนะแนวอาชีพในครั้งต่อไป

3. วิทยาลัยสารพัดช่าง หมายถึง วิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 แห่ง ได้แก่

- 3.1 วิทยาลัยสารพัดช่างบุรีรัมย์
- 3.2 วิทยาลัยสารพัดช่างนครราชสีมา
- 3.3 วิทยาลัยสารพัดช่างชัยภูมิ
- 3.4 วิทยาลัยสารพัดช่างอุดรธานี
- 3.5 วิทยาลัยสารพัดช่างอุบลราชธานี
- 3.6 วิทยาลัยสารพัดช่างกาฬสินธุ์
- 3.7 วิทยาลัยสารพัดช่างนครพนม
- 3.8 วิทยาลัยสารพัดช่างศรีสะเกษ

4. คณะวิชา หมายถึง แผนกวิชาตั้งแต่ 2 แผนกวิชาขึ้นไป ที่เปิดสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นในวิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 4 คณะวิชา ดังนี้

- 4.1 คณะวิชาช่างอุตสาหกรรม
- 4.2 คณะวิชาคหกรรม
- 4.3 คณะวิชาพาณิชยกรรม
- 4.4 คณะวิชาศิลปกรรม

5. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่ลงทะเบียนเรียนในวิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลักสูตรระยะสั้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. สถานภาพ หมายถึง ลักษณะส่วนตัวของนักศึกษาที่ติดตัวมาและได้จากภาวะแวดล้อมทางครอบครัว สังคม และเศรษฐกิจ ได้แก่ เพศ อายุ พื่นความรู้เดิม และคณะวิชาที่ศึกษา

7. อายุ หมายถึง อายุของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในวิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น

7.1 ต่ำกว่า 18 ปี

7.2 ระหว่าง 18 - 35 ปี

7.3 มากกว่า 35 ปีขึ้นไป

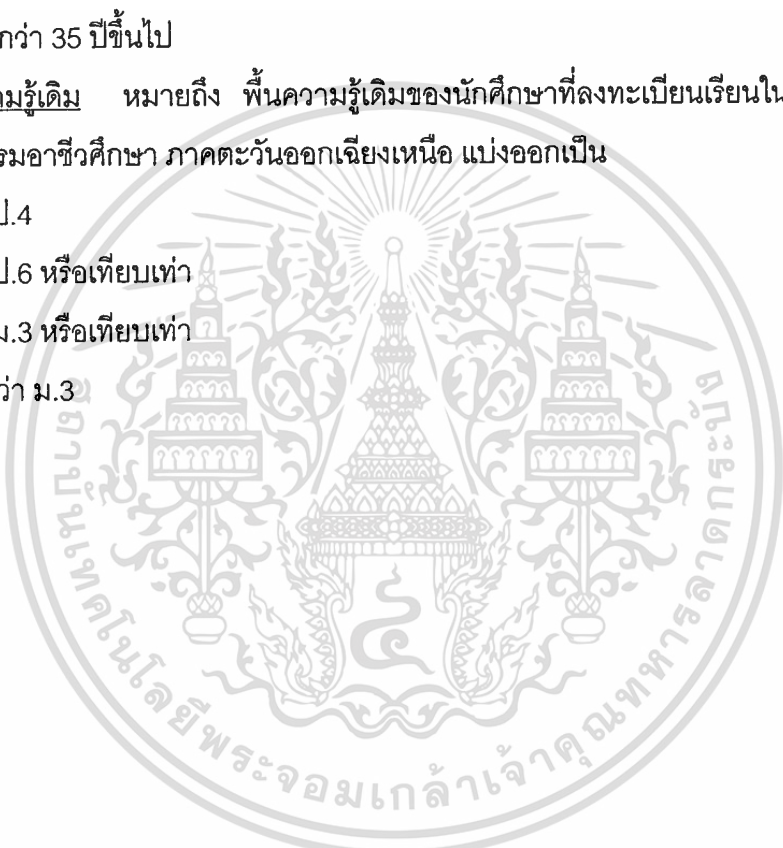
8. พื่นความรู้เดิม หมายถึง พื่นความรู้เดิมของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในวิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น

8.1 จบ ป.4

8.2 จบ ป.6 หรือเทียบเท่า

8.3 จบ ม.3 หรือเทียบเท่า

8.4 สูงกว่า ม.3

บทที่ 2

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องนี้เกี่ยวเนื่องกับความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับบริการแนะแนวอาชีพในวิทยาลัยสารพัดช่าง ฉะนั้นเนื้อเรื่องที่น่าเสนอในบทนี้จะแบ่งเป็น 3 ตอน คือ วิทยาลัยสารพัดช่าง การแนะแนวอาชีพ และความต้องการบริการแนะแนวอาชีพ

วิทยาลัยสารพัดช่าง

วิทยาลัยสารพัดช่าง เป็นสถานการศึกษาประเภทหนึ่งของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจในการผลิตกำลังคนระดับช่างฝีมือในวิชาชีพ สาขาช่างอุตสาหกรรม คนกรรม ศิลปกรรม พาณิชยกรรม และเกษตรกรรม โดยรับผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ในระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น 3 เดือนครึ่ง ซึ่งมีหลักสูตร คุณสมบัติของผู้สมัคร กำหนดวันรับสมัคร ค่าใช้จ่ายในการเรียนและการรับรองวุฒิ ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตร ในการจัดทำหลักสูตรวิทยาลัยสารพัดช่างนั้นได้กำหนดจุดมุ่งหมายสำคัญในการเปิดสอนหลักสูตรช่างฝีมือระยะสั้น ไว้ดังนี้

1.1 ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางอาชีพสูงพอที่จะออกไปทำงานในสถานประกอบการทั้งภาค เอกชน รัฐวิสาหกิจ และภาครัฐบาลได้

1.2 ให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานในการประกอบธุรกิจขนาดย่อม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถออกไปประกอบอาชีพส่วนตัวในอนาคต

1.3 ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีนิสัยรักงานอาชีพทางช่างฝีมือ และมีนิสัยในการทำงานที่ดี กล่าวคือให้รู้จักการวางแผนงาน การทำงานเป็นขั้นตอนและมีหลักการ มีความขยันหมั่นเพียร อดทน ซื่อสัตย์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

สาขาวิชาที่เปิดสอนในวิทยาลัยสารพัดช่างทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค 31 แห่ง นั้นจะเปิดสอนในสาขาวิชาช่างหมวดใหญ่ ๆ คือ อุตสาหกรรม คนกรรม ศิลปกรรม พาณิชยกรรม ส่วนวิทยาลัยใดจะเปิดสอนวิชาอะไรบ้างนั้นก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมของอุปกรณ์เครื่องมือ และบุคลากร

เอ็กสาร์นเป็นเอ็กสาร์ทสิ่งวันเวส้าหรับการใช่งานเพื่อกการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตใ้เนาไปไซ้ประโยชน์ดานการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 2.1 รับสมัครทั้งชายและหญิง
- 2.2 มีความประพฤติเรียบร้อยไม่บกพร่องในศีลธรรม
- 2.3 มีความสนใจในวิชาชีพและยินดีปฏิบัติตามระเบียบของวิทยาลัยโดยเคร่งครัด
- 2.4 มีพื้นฐานความรู้ในระดับประถมศึกษา

3. กำหนดวันรับสมัคร หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น 3 เดือนครึ่ง มีกำหนดวันรับสมัครดังนี้

ภาคเรียนที่ 1 เปิดรับสมัครประมาณวันที่ 1-15 พฤษภาคม และเปิดเรียนวันจันทร์แรกเดือนมิถุนายนถึงกลางเดือนกันยายน ภาคเรียนที่ 2 เปิดรับสมัครประมาณวันที่ 1-15 กันยายน และเปิดเรียนวันจันทร์แรกเดือนตุลาคม ถึงกลางเดือนมกราคม และภาคเรียนที่ 3 เปิดรับสมัครประมาณวันที่ 2-15 มกราคม และเปิดเรียนวันจันทร์แรกเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม

อนึ่ง เนื่องจากในแต่ละภาคเรียนจะมีผู้สมัครเข้าเรียนในแต่ละสาขาวิชาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะหลักสูตร 3 เดือนครึ่ง แต่ทางวิทยาลัยสารพัดช่างมีข้อจำกัดในการรับผู้เรียนจึงต้องมีเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกคือ ให้สิทธิผู้มาเรียนก่อน หากแผนกวิชาใดมีผู้มาสมัครเรียนเต็มตามจำนวนที่วิทยาลัยเปิดรับคือ เปิดรับสมัครห้องละประมาณ 15-25 คน ก็จะปิดรับในแผนกวิชานั้น

4. ค่าใช้จ่ายในการเรียน เนื่องจากวิทยาลัยสารพัดช่างมีนโยบายที่จะสนองความต้องการของประชาชนและสนับสนุนผู้ที่มีทุนน้อยได้มีการพัฒนาเพื่อการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพที่สุขสมบูรณ์ตามความต้องการของตนเอง จึงเก็บค่าเล่าเรียนในอัตราที่ถูกลงมาก คือ หลักสูตรระยะสั้น 225 ชั่วโมง (3 เดือนครึ่ง) จะเสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าบำรุงการศึกษาในอัตราชั่วโมงละ 1 บาท ค่าสมัครเรียน 10 บาท รวมแล้วเสียค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นราย วิชาละ 235 บาท

5. การรับรองวุฒิ ผู้ที่เรียนจบหลักสูตรจะได้รับประกาศนียบัตรรับรองความรู้ที่ได้เรียนไป หลักการของหลักสูตรวิทยาลัยสารพัดช่างแต่ละหลักสูตรจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนที่เรียนจบหลักสูตรสามารถนำวิชาความรู้ ประสบการณ์ ความสามารถไปประกอบอาชีพได้มากมายทั้งในสถานประกอบการต่าง ๆ หรือออกไปทำกิจกรรมของตนเอง ซึ่งหลาย ๆ คนประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระของตนเอง สามารถสร้างฐานะที่มั่นคง มีรายได้

อนึ่ง หากจะพิจารณากันในแง่ของแหล่งผลิตแรงงานแล้ว วิทยาลัยสารพัดช่างนับได้ว่าเป็นแหล่งผลิตแรงงานที่สำคัญของชาติอีกสถาบันหนึ่ง เนื่องจากผู้ที่อยากจะทำงานแต่ไม่มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับงานที่จะทำก็มักจะมาศึกษาหาความรู้ที่วิทยาลัยสารพัดช่างด้วย วิทยาลัยสารพัดช่างมีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ใช้เวลาเรียนในระยะสั้น ๆ อันเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนที่ต้องการความรู้ขั้นพื้นฐาน และไม่ต้องการฝึกเรียนเป็นเวลานานๆ สำหรับค่าใช้จ่ายในการเรียนก็นับว่าถูกมาก ทำให้ประชาชนที่ไม่ค่อยมีทุนทรัพย์สามารถมาศึกษาเล่าเรียนได้โดยไม่เดือดร้อนจนเกินไป เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนั้น ผู้เรียนอาจหารายได้พิเศษจากผลงานที่ได้ปฏิบัติขณะทำการฝึกเรียนได้ เช่น การประดิษฐ์ดอกไม้ผ้าขายส่งตามร้านค้าในโอกาสเทศกาลต่าง ๆ หรือตามที่ตลาดต้องการและแสดงความจำนงมาที่วิทยาลัย ซึ่งทางวิทยาลัยก็จะช่วยหาตลาดสินค้าให้แก่ผู้เรียนของตนเอง จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่วิทยาลัยพยายามช่วยเหลือ และเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ผู้เรียนในหลักสูตรวิทยาลัยสารพัดช่างนี้

ข้อดีอีกประการหนึ่งของวิทยาลัยสารพัดช่างที่ไม่ควรมองข้ามไปคือ การที่ผู้เรียนในหลักสูตรได้มีโอกาสฝึกภาคปฏิบัติในสถานที่ประกอบการ หรือออกฝึกปฏิบัติเพื่อหาประสบการณ์ความชำนาญตามสถานที่ แหล่งชุมชนหรือหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชน ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนหาความชำนาญและประสบการณ์ให้แก่ตนเอง ยังช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะกลับไปทำงานในสถานประกอบการที่ตนเคยฝึกภาคปฏิบัติมาแล้ว ซึ่งนับว่าเป็นแนวทางอีกวิธีการหนึ่งที่ทางวิทยาลัยสารพัดช่าง ได้ช่วยเหลือสนับสนุนให้แก่ผู้เรียนได้มีงานทำหลังจากจบหลักสูตรวิทยาลัยสารพัดช่างไปแล้วนั่นเอง

การแนะแนวอาชีพ

ในตอนนี้จะกล่าวถึง ความหมายของการแนะแนวอาชีพ จุดมุ่งหมายของการแนะแนวอาชีพ หลักการจัดบริการแนะแนวอาชีพ ขอบเขตของการแนะแนวอาชีพ ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ และการดำเนินการเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของการแนะแนวอาชีพ Parsons ผู้ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการแนะแนวอาชีพ ได้เป็นผู้ริเริ่มการให้คำปรึกษาด้านอาชีพที่บอสตันในสหรัฐอเมริกาเมื่อ 70 ปีที่แล้ว และเป็นผู้พัฒนาวิธีช่วยเยาวชนด้วยการให้คำปรึกษาด้านอาชีพที่ใช้เป็นหลักอยู่ในปัจจุบัน จากหนังสือที่เขาได้เขียนขึ้นและมีผู้จัดพิมพ์หลังจากเขาถึงแก่กรรมแล้ว ในปี ค.ศ. 1980 เขาได้ให้คำจำกัดความของการแนะแนวอาชีพว่า คือ การเลือกอาชีพ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ และการที่จะประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพและก้าวหน้า โดยเขาได้ชี้แจงแก่เยาวชนว่า การเลือกอาชีพอย่างเหมาะสมประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ (วัชร ทรัพย์มี 2522 : 118-119)

1. ความเข้าใจในตนเองอย่างแจ่มแจ้ง ทั้งด้านความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ความคาดหวัง ชีตจำกัดความรู้ กำลังสมอง และกำลังทรัพย์ ตลอดจนสาเหตุหรือต้นกำเนิดของสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของอาชีพ โอกาสที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ๆ ประโยชน์ที่จะได้รับ รายได้ โอกาสก้าวหน้าของงาน และสภาพการณ์ต่าง ๆ

3. การใช้เหตุผลโดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ อันเป็นข้อเท็จจริงทั้งสองประการดังกล่าว

Myers (1941 : 4) ให้ความหมายว่า การแนะแนวอาชีพเป็นการให้ความช่วยเหลือบุคคลแต่ละคนในการให้ข่าวสารข้อมูล ประสพการณ์ และคำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้แต่ละบุคคลสามารถเลือกอาชีพสำหรับตนเองได้ คำอธิบายดังกล่าวสอดคล้องกับ Supper (1957 : 7) ที่กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักตนเอง และได้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพเพื่อจะได้ตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมและประสบความสำเร็จในอาชีพที่เลือกนั้นสามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและประเทศชาติ ซึ่งตรงกับ คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2521: 15) ที่ได้ให้ความหมายของการแนะแนวอาชีพว่า เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้มีอาชีพที่เหมาะสม และประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพตามความต้องการ ดังนั้น กระบวนการแนะแนวจึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและต้องใช้เวลา เพราะจะต้องเริ่มต้นตั้งแต่พิจารณาบุคคลในด้าน ต่าง ๆ เช่น ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ สถานะทางเศรษฐกิจ บุคลิกภาพ และอื่น ๆ ที่สำคัญ แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาพิจารณาว่าบุคคลนั้นควรเลือกอาชีพอะไร และจะเตรียมตัวเพื่ออาชีพนั้นได้โดยวิธีใด จึงจะประสบความสำเร็จ

นอกจากนี้ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2527 : 51) ได้ให้ความหมายว่า การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลได้รู้จักและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้รู้จักและเข้าใจตนเองอย่างลึกซึ้งทุกด้าน คือ สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และอุปนิสัยใจคอ ว่าเหมาะสมกับงานหรืออาชีพใด

2. ช่วยให้ผู้รู้จักและเข้าใจโลกของงานอาชีพต่าง ๆ และองค์ประกอบของงาน เช่น ลักษณะของงานอาชีพ คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ เงินเดือนหรือรายได้ ความมั่นคงในงาน โอกาสก้าวหน้าในงาน สภาพปัจจุบันหรือแนวโน้มของตลาดแรงงานในอนาคตสำหรับงานอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น

3. ช่วยให้ผู้รู้จักเลือกและตัดสินใจเลือกงานอาชีพอย่างฉลาดถูกต้องเหมาะสมกับอัธยาศัย

4. ช่วยให้ผู้รู้จักตัดสินใจเลือกอย่างฉลาดในการเข้ารับการศึกษา และฝึกอบรมในวิชาชีพต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ช่วยให้คุณคนได้มีโอกาสพัฒนาบุคลิกลักษณะของตนเองให้เหมาะสมกับอาชีพ เช่น ความอดทน ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความตรงต่อเวลา ความร่วมมือในการทำงาน เป็นต้น

6. ช่วยให้คุณคนได้มีโอกาสสัมผัสกับงานอาชีพต่าง ๆ ตามความเหมาะสมกับวัย

7. ช่วยให้คุณคนสามารถปรับตัวให้เข้ากับงานอาชีพ จนประสบความสำเร็จและมีความสุขในงานอาชีพของตน

จากความหมายการแนะแนวอาชีพดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คุณคนได้รู้จักตนเอง รู้จักและเข้าใจโลกของงานอาชีพ มีการเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพ การเข้าสู่อาชีพและการประสบความสำเร็จก้าวหน้าในอาชีพ

2. จุดมุ่งหมายของการแนะแนวอาชีพ การแนะแนวอาชีพเป็นสิ่งจำเป็นมากต่อบุคคลในสังคม ช่วยให้คุณคนมีโอกาสดีที่จะเข้าไปสู่การทำงานต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับความเป็นเอกัตบุคคล ผลที่เกิดขึ้นนั้นนอกจากบุคคลในสังคมมีความสุขความพอใจต่องานที่ทำแล้ว สังคมก็ยังได้ประโยชน์จากการที่คุณคนได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่อีกด้วย การแนะแนวอาชีพมีจุดมุ่งหมายสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้ (ศุภวดี บุญญวงษ์ 2528 : 90-91)

2.1 ช่วยให้คุณคนได้รู้จักขนขวายหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องของอาชีพ เช่น ลักษณะของงานหน้าที่ในการทำงาน กระบวนการในการทำงาน และผลตอบแทนจากงานนั้น ๆ เป็นต้น ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อคุณคนได้เข้าใจอาชีพต่าง ๆ ตามความสนใจของเขาอย่างถูกต้องมากขึ้นและเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาเลือกอาชีพ

2.2 ช่วยให้คุณคนได้ค้นพบความสามารถทั่วไป และความสามารถเฉพาะอย่างของตนเองได้ถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้น และยังได้ทราบเกี่ยวกับคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ เป็นต้นว่า ความถนัด ความสามารถ และทักษะ เป็นต้น เมื่อคุณคนเกิดการเรียนรู้ข้อมูลดังกล่าวแล้วก็นำไปพิจารณาเลือกอาชีพอย่างเหมาะสม หรือถ้าหากบางคนยังไม่มี ความสนใจอาชีพใดเลย จะทำให้เขามีโอกาสสำรวจว่าตนเองสนใจอาชีพอะไรจึงเหมาะสม

2.3 เพื่อให้คุณคนมีโอกาสหาประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ทำให้ได้รับข้อสนเทศเกี่ยวกับเรื่องของการงานมากขึ้น และในขณะเดียวกันทำให้มีโอกาสค้นพบความสามารถของตนเอง ตลอดจนพัฒนาความสนใจมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งเป็นช่องทางให้เขามองเห็นลู่ทางที่ดีกว่าเดิม

2.4 เพื่อช่วยให้คุณคนได้พัฒนาด้านความคิด และเกิดทัศนคติที่ดีงามต่ออาชีพสุจริตทุกประเภทว่า ย่อมมีคุณค่าทั้งสิ้น จะได้วางรากฐานของการเลือกอาชีพดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.1 การงานนั้นให้บริการเพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างมีคุณค่าอย่างไร

2.4.2 ความพึงพอใจต่ออาชีพนั้นมีมากน้อยเพียงใด

2.4.3 ตนควรมีทัศนคติอย่างไรต่อการเข้าไปประกอบอาชีพนั้น

2.5 ช่วยให้แก่แต่ละคนได้ค้นหาวิธีวิเคราะห์ข้อสนเทศทางด้านอาชีพ เพื่อความถูกต้องของข้อมูลเหล่านั้น ก่อนที่จะตัดสินใจเลือกอาชีพโดยมีความผิดพลาดน้อยที่สุด

2.6 เพื่อให้บุคคลเกิดความมั่นใจในข้อสนเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเองทั้งด้านความสามารถ ความสนใจ ความถนัดพิเศษ และอื่น ๆ ในขณะที่ต้องตัดสินใจอย่างสุขุมรอบคอบและฉลาด

2.7 ช่วยให้ผู้มีความผิดปกติทั้งหลาย ได้รับความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอ จะได้มีแนวทางศึกษาต่อ และเลือกอาชีพที่ดีสำหรับตัวเขา มีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตเป็นที่พึงของตนเองได้ และไม่ต้องตกเป็นภาระของสังคมโดยไม่จำเป็น

2.8 ทำให้บุคคลเกิดความมั่นใจในข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เช่น มีการเปิดสอนวิชาชีพอะไรบ้าง ระยะเวลาที่เรียนและฝึก และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จนจบหลักสูตร เป็นต้น ถ้าบุคคลได้รับข้อมูลเหล่านี้เพียงพอ จะช่วยให้มองเห็นช่องทางดำเนินแผนการทางอาชีพได้อย่างถูกต้องมากขึ้น ไม่เสียเวลากับการลองผิดลองถูก

2.9 ช่วยให้เกิดการปรับตัวที่ดีเมื่อเข้าไปทำงาน ทั้งต่องานในหน้าที่และสัมพันธ์ภาพระหว่างตัวเองกับบุคคลอื่นที่ร่วมงาน หรือที่เกี่ยวข้องกับตัวเขา เป็นผลให้บุคคลสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างดีที่สุดตามที่คิดไว้ก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ นั่นก็หมายความว่าประสบความสำเร็จก้าวหน้าในการทำงานอย่างแท้จริง

2.10 ให้บุคคลเกิดความมั่นใจในข้อมูลต่าง ๆ ที่เชื่อถือได้ และขณะเดียวกันก็ทำให้ระมัดระวังข้อมูลที่ขาดความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่นซึ่งจะเป็นอันตรายต่อการเลือกอาชีพเป็นอย่างยิ่ง

Gibson (1965 : 416-421) ได้สำรวจความคิดเห็นของครูจำนวน 208 คน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจากรัฐไฮโอไอโอ มิชิแกน เวสต์เวอร์จิเนีย และอินเดียน่า ที่มีต่อโครงการแนะแนวของโรงเรียน ผลการศึกษาสรุปว่า

1. ครูส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการแนะแนวในโรงเรียนมีส่วนช่วยโดยตรงต่อโปรแกรมการเรียนการสอนในโรงเรียน แผนกแนะแนวควรเป็นผู้ชี้แจงโครงการร่างของบริการต่าง ๆ ที่จัดทำให้ครูในโรงเรียนและชุมชนนอกโรงเรียนได้รับรู้ด้วย

2. ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ระเบียบสะสมเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล ส่วนเครื่องมือทดสอบต่าง ๆ มีความสำคัญรองลงมา

3. ครูส่วนใหญ่เห็นว่าบริการให้คำปรึกษาเป็นหัวใจของโครงการแนะแนวในโรงเรียน

4. ครูส่วนใหญ่เห็นว่า การให้ข้อเสนอแนะทางการศึกษาและอาชีพแก่นักเรียน เป็นบริการที่สำคัญในโครงการแนะแนวของโรงเรียน การจัดวันอาชีพเป็นกิจกรรมที่ครูทุกคนควรสนับสนุน ครูส่วนมากมีความเห็นว่าแผนกแนะแนวควรช่วยเหลือนักเรียนให้มีความมั่นใจในโอกาสที่จะหางานทำ และได้รับการศึกษาต่อไปในระดับสูงขึ้น

3. หลักการจัดบริการแนะแนวอาชีพ การแนะแนวอาชีพมีหลักการที่ว่า หากบุคคลได้ศึกษา หรือทำงานที่ตรงกับความถนัด ความสนใจ และอุปนิสัยใจคอแล้ว เขาย่อมมีความสุขและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่าการที่ต้องปฏิบัติงานในสิ่งที่ไม่ชอบ ไม่ถนัด หรือไม่เหมาะสมกับอุปนิสัยใจคอของตน ฉะนั้น การแนะแนวอาชีพจึงไม่ใช่เป็นการหางานให้ผู้ว่างงานเท่านั้น แต่จะต้องจัดคนให้เหมาะกับงาน รวมทั้งการเสริมสร้างเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานอีกด้วย มิฉะนั้นจะเป็นการเพิ่มปัญหาคนล้นงานซึ่งมีอยู่มากในหน่วยงานหลาย ๆ แห่งขณะนี้ (อาภา ถนัดช่วง 2529 : 8) ในการจัดบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันการศึกษาทุกระดับ ผู้ดำเนินการจัดหรือผู้รับผิดชอบจำเป็นต้องมีหลักการที่สำคัญ ๆ ที่ควรยึดถือ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดบริการแนะแนวอาชีพให้มีประสิทธิภาพ วุทธิ ทรัพย์มี (2523 : 3-6) ได้ให้หลักการแนะแนวอาชีพเพื่อยึดสำหรับเป็นแนวในการปฏิบัติดังนี้

1. การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่อง
2. การแนะแนวอาชีพเกี่ยวข้องกับชีวิตทุกด้านของบุคคล
3. การแนะแนวอาชีพส่งเสริมให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อตนเอง
4. การแนะแนวอาชีพเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับเยาวชน
5. ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพเป็นสิ่งที่จะต้องศึกษา
6. ต้องตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาทั่วไป
7. การตัดสินใจเลือกอาชีพควรมีการยืดยุ่น

8. การแนะแนวอาชีพจะต้องคำนึงถึงความต้องการด้านเศรษฐกิจ และโอกาสที่บุคคลจะดำเนินงานได้ด้วย ไม่ใช่สนับสนุนให้ผู้รับบริการเลือกอาชีพโดยพิจารณาความสามารถ ความสนใจ ความถนัด เท่านั้น

9. การแนะแนวอาชีพควรจะต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้นว่า ระหว่างสถาบันการศึกษา กรมแรงงาน บริษัทห้างร้านและหน่วยงานต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. การแนะแนวอาชีพไม่ได้มีจุดประสงค์เพียงการช่วยให้บุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพได้เท่านั้น แต่เป็นการช่วยให้บุคคลมีเจตคติที่ถูกต้อง ปราศจากอคติ พิจารณาสິงต่าง ๆ โดยใช้เหตุผล ตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพ และทักษะในการตัดสินใจและการทำงาน

นอกจากนี้ทางกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2522 : 61-62) ได้จัดทำคู่มือแนะแนวขึ้นมา และได้ให้หลักการสำคัญในการจัดบริการแนะแนวอาชีพไว้ดังนี้

1. ควรถือว่าการแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่อง การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในระยะยาวและค่อยเป็นค่อยไป ดังนั้นควรจะเริ่มการแนะแนวอาชีพตั้งแต่เด็กอยู่วัยประถมศึกษาต่อเนื่องขึ้นไปในระดับมัธยมศึกษา และจนกระทั่งถึงระดับอุดมศึกษา ในการแนะแนวอาชีพแต่ละระดับนั้น จะต้องคำนึงถึงวัยและความพร้อมของเด็ก กล่าวคือ ในระดับประถมศึกษาเด็กยังไม่ถึงวัยที่จะเลือกงานหรือทำงาน ทั้งยังไม่สนใจในเรื่องอาชีพมากนัก แต่เป็นวัยที่ควรปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่ออาชีพต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก ให้เด็กรู้ว่าอาชีพต่าง ๆ เช่น ชาวนา ชาวไร่ ชาวสวน แม่ค้า พ่อค้า แพทย์ ครู ไปรษณีย์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เหล่านี้เป็นอาชีพที่สุจริต ทุกอย่างย่อมเป็นงานที่มีเกียรติ ไม่ควรดูถูกงานเหล่านี้ ครั้นถึงระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา นักเรียนมีอายุมากขึ้น และเริ่มมองเห็นความจำเป็นในการเลือกอาชีพ หรือการประกอบอาชีพ ผู้แนะแนวก็ควรวางโครงการแนะแนวอาชีพ หรือโครงการจัดหางานให้กว้างขวาง และสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นตามลำดับ

2. ในการแนะแนวทางเลือกอาชีพแก่เด็กนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้แนะแนวต้องมีความเข้าใจในตัวเด็กอย่างลึกซึ้งเสียก่อน โดยต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การบันทึกกระบวนพฤติกรรม การทดสอบด้านต่าง ๆ และการสำรวจความสนใจในอาชีพหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในระเบียบสะสม ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานแนะแนว สิ่งที่ควรศึกษาเกี่ยวกับเด็กข้อแรกก็คือ ความถนัด (Aptitude) โดยสังเกตหรือดูว่าผลงานที่เขาทำได้ดีที่สุดในนั้นเป็นงานเกี่ยวกับอะไร ข้อที่สองก็คือ ความสนใจตามธรรมชาติ (Natural Interest) ว่าตามปกติแล้วเขามีความสนใจเรื่องอะไรมากที่สุด ข้อที่สามก็คือต้องสังเกตดูอุปนิสัยใจคอ (Character) และบุคลิกลักษณะ (Personality) ของเด็กว่ามีความเหมาะสมกับงานใด เพราะอาชีพแต่ละแขนงต้องการคนซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน

เมื่อได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวเด็กในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ผู้แนะแนวจะต้องช่วยให้เด็กได้รู้จักและเข้าใจตนเองได้ถูกต้อง คือ ช่วยให้เด็กเข้าใจอย่างดีว่าตนมีความสามารถทั้งทางร่างกายและสมองแค่ไหนเพียงไร มีความถนัดและความสนใจที่แท้จริงในอาชีพอะไร มีทัศนคติต่ออาชีพ

นั้น ๆ อย่างไรก็ตาม มีอุปนิสัยหรือบุคลิกลักษณะเหมาะสมกับงานนั้น ๆ หรือไม่ ตลอดจนทราบถึงฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัวของตนด้วยว่าอยู่ในระดับใด

3. ผู้จัดการแนะแนวอาชีพ ควรจะมีความรู้กว้างขวางเกี่ยวกับโลกของงานอาชีพ เช่น แนวโน้มของการมีงานทำหรือความต้องการแรงงาน สภาพของความขาดแคลนกำลังคนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ ความขาดแคลนกำลังคนในด้านวิชาชีพต่าง ๆ เช่น แพทย์ พยาบาล นักบริหาร วิศวกร ช่างฝีมือประเภทช่างกล ช่างไฟฟ้า ช่างไม้ ช่างเชื่อมโลหะ เหล่านี้ เป็นต้น และในขณะที่เดียวกันผู้จัดการแนะแนวอาชีพจะต้องพยายามให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจในข้อเท็จจริงหลายประการเกี่ยวกับงานอาชีพต่าง ๆ คือรู้ประวัติของงานอาชีพ ลักษณะของงาน สภาพสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับงาน คุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้ทำงาน ระเบียบการรับสมัครงาน เงินเดือนหรือค่าจ้างต่ำสุด สูงสุด สวัสดิการต่าง ๆ และโอกาสก้าวหน้าในอาชีพนั้น ๆ

4. ผู้จัดการแนะแนวอาชีพ ควรจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทของงานอาชีพต่าง ๆ อย่างคร่าว ๆ ว่ามีมากน้อยเพียงไร เช่น ในประเทศไทยซึ่งมีอาชีพประมาณ 1,400 อาชีพนั้น ในหนังสือการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพของกรมแรงงานได้จัดไว้ 9 กลุ่ม ด้วยกันคือ

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ช่างเครื่องยนต์ ช่างกลึง ช่างเครื่องมือกล ช่างวิทยุ และโทรทัศน์ ช่างเครื่องเย็บ

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ นักคณิตศาสตร์ นักบัญชี นักสถิติ พนักงานควบคุมการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ พนักงานจ่ายเงิน

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ แพทย์ นักธรณีวิทยา วิศวกร เกษตรกร

กลุ่มที่ 4 ได้แก่ พนักงานขายของหน้าร้าน ผู้ชักชวนซื้อสินค้า ผู้จัดการซื้อสินค้า ผู้นำเสนอสินค้าตัวอย่าง ผู้ประกอบกิจการค้าส่วนตัว

กลุ่มที่ 5 ได้แก่ พนักงานชวเลข พนักงานพิมพ์ดีด เลขานุการ พนักงานรับโทรศัพท์ เสมียนพนักงาน

กลุ่มที่ 6 ได้แก่ นักดนตรี นักแสดง ช่างประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ สถาปนิก ช่างแกะสลักเชิงประติมากรรม

กลุ่มที่ 7 ได้แก่ เกษตรกร ผู้ตกต่งสวนไม้ประดับ ผู้ทำงานป่าไม้ ชาวประมง ผู้เลี้ยงสัตว์

กลุ่มที่ 8 ได้แก่ ครูอาจารย์ นักกฎหมาย นักสงเคราะห์ นักเศรษฐศาสตร์ นักจิตวิทยา

กลุ่มที่ 9 ได้แก่ พนักงานเสิร์ฟอาหารและเครื่องดื่ม พนักงานต้อนรับบนอากาศและ

ภาคพื้นดิน มัคคุเทศก์ พนักงานเสริมสวย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ในการจัดบริการแนะแนวอาชีพให้แก่นักเรียน ผู้แนะแนวจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสถานที่ศึกษาต่อ หรือมีอาชีพเพิ่มเติม เพื่อนำความรู้นั้นไปประกอบอาชีพ แหล่งสมัครงานและแหล่งที่จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารต่าง ๆ ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพแหล่งต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้มากมายเช่น

5.1 กองการจัดหางาน กรมแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

5.2 ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

5.3 ศูนย์ข่าวการรับสมัครงาน สำนักงาน ก.พ.

5.4 สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

5.5 วิทยาลัยสารพัดช่างทุกแห่ง

5.6 โรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการทั้งในส่วนกลางและส่วน

ภูมิภาค

5.7 แรงงานจังหวัดต่าง ๆ คือ นครสวรรค์ นครราชสีมา ลำปาง ราชบุรี สงขลา อุตรดิตถ์ นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สระบุรี สมุทรสาคร ชลบุรี ขอนแก่น พิษณุโลก ภูเก็ต อุบลราชธานี เชียงใหม่ สมุทรปราการ เชียงราย และนครศรีธรรมราช รวม 20 จังหวัด

5.8 หนังสือพิมพ์รายวัน

5.9 หน่วยราชการต่าง ๆ ฯลฯ

6. ในการจัดบริการแนะแนวอาชีพ ควรจะมีคณะกรรมการร่วมกันวางโครงการ หรือแผนปฏิบัติงานโดยละเอียดตลอดทั้งปี แล้วเสนอให้ผู้บริหารของสถานศึกษารับทราบ เพื่อขอความคิดเห็นเพิ่มเติมหรือการส่งเสริมสนับสนุนต่อไป ในการวางโครงการจัดกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ควรจะมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์โดยเฉพาะ มีวิธีการดำเนินงานเป็นขั้นตอนตามลำดับ กำหนดระยะเวลาดำเนินงาน มีผู้ร่วมปฏิบัติงานหรือผู้รับผิดชอบ มีวิธีการดำเนินงานเป็นขั้นตอนตามลำดับ กำหนดระยะเวลาดำเนินงาน มีผู้ร่วมปฏิบัติงานหรือผู้รับผิดชอบ มีงบประมาณค่าใช้จ่าย และกำหนดวิธีการประเมินผล รวมทั้งระบุผลที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ นั้นด้วย

อย่างไรก็ตาม ในการวางโครงการดังกล่าวนี้ ควรจะให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ของสถานศึกษาที่วางไว้เดิมหรือที่จะวางขึ้นใหม่ด้วย ควรพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบที่มีความสามารถ และความสนใจอย่างแท้จริง ควรพยายามให้นักเรียนและผู้ปกครองและทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และควรประชาสัมพันธ์โครงการดังกล่าวนี้ให้นักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชนทราบและมองเห็นความสำคัญด้วย ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ในการให้คำปรึกษาหารือแก่เด็กเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น นอกจากเราจะต้องรู้จักเด็กเป็นอย่างดีทุกด้านแล้ว ควรจะยึดหลักการสำคัญคือ พยายามให้เด็กเป็นผู้ตัดสินใจเลือกด้วยตนเองมากที่สุด อย่างไรก็ตามควรพิจารณาปัญหาอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น เด็กบางคนอาจจะยังไม่เคยคิดที่จะเลือกอาชีพอะไรเลย บางคนเลือกไว้แล้วแต่ยังไม่แน่ใจนัก บางคนเลือกแล้วแต่เป็นอาชีพที่ไม่เหมาะสมกับตัวเอง บางคนก็ต้องการทราบว่าตนเองมีความถนัดหรือเหมาะสมกับอาชีพใด บางคนก็ต้องการทราบโอกาสในการเข้าทำงาน พ่อแม่ของเด็กบางคนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกของเด็ก และเด็กบางคนก็ตัดสินใจเลือกอาชีพตามเพื่อน ตามอารมณ์หรือความพอใจ ผัน เหล่านี้เป็นต้น

นอกจากนี้เพื่อให้การแนะแนวอาชีพดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ พล แสงสว่าง (2529 : 37) ได้เสนอหลักการเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพไว้ดังนี้

1. การดำเนินงานแนะแนวอาชีพต้องมีขั้นตอน โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ตนเอง การทดสอบการให้คำปรึกษา การให้ข้อมูลต่าง ๆ การทดลองงาน การติดตามผล การประเมินผล และการวิจัยเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน

2. การดำเนินงานแนะแนวอาชีพต้องใช้กิจกรรมเป็นสื่อ เพราะจะทำให้น่าสนใจและเป็นรูปธรรมมากขึ้นกว่าการชี้แจงบรรยายธรรมดา

3. ต้องมีการส่งเสริมการหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ซึ่งต้องเริ่มทำตั้งแต่ชั้นเล็ก ๆ เพื่อเป็นการสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดี ควรให้เด็กหาข้อมูลด้วยตนเองดีกว่าครูบอให้เด็ก

4. ข้อเท็จจริงของการแนะแนวอาชีพที่สำคัญประการหนึ่งคือ ขอบเขตของความสามารถของบุคคลมีความยืดหยุ่น ซึ่งทำให้บุคคลหนึ่ง ๆ ประกอบอาชีพได้หลายอาชีพในกลุ่มเดียวกันที่ต้องใช้ความสามารถใกล้เคียงกันหรือระดับเดียวกัน

5. การจัดการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพนั้นต้องทำให้สอดคล้องกับอาชีพ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศของ ประเทศไทย

วิรัช กุญฑมาศ (2513 : 71) ได้วิจัยเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตร และสวัสดิการในโรงเรียน และวิทยาลัยตามโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา พ.ศ. 2508 จากการศึกษาพบว่า บุคลากรแนะแนวที่มีวุฒิและประสบการณ์ยังมีจำนวนน้อย โรงเรียนร้อยละ 80 มีการจัดปฐมนิเทศและแนะนำวิธีสมัครงาน ส่วนการจัดบริการให้การปรึกษาเป็นรายบุคคลยังน้อย โดยเฉพาะบริการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินและการจัดหางานพิเศษให้นักเรียนทำ บริการ รวบรวมข้อมูลในระเบียบสะสมยังมีน้อย และไม่กว้างขวางพอ

4. ขอบเขตของการแนะแนวอาชีพ การแนะแนวอาชีพเป็นงานที่มีความกว้างขวาง รวมเอากิจกรรมต่าง ๆ ไว้มากมาย ซึ่งพอจะกล่าวถึงกิจกรรมที่อยู่ในขอบเขตการแนะแนวอาชีพดังต่อไปนี้ (ศุภวดี บุญญวงษ์ 2528 : 83-86)

4.1 การวิเคราะห์บุคคลแต่ละคน บุคคลจะเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้องเหมาะสมนั้น จะต้องมีความเข้าใจตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ แต่ความเป็นจริงตามหลักจิตวิทยาไม่มีใครรู้จักตนเองได้หมดทุก ๆ อย่าง ดังนั้น นักแนะแนวต้องยื่นมือเข้าไปให้ความช่วยเหลือเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ให้ถูกต้องมากที่สุด สิ่งที่ต้องวิเคราะห์ในตัวบุคคลมีอยู่หลายประการ เช่น พื้นเพทางบ้าน การเรียน ประสบการณ์ในการทำงาน สุขภาพ บุคลิกภาพ ความสนใจ ความถนัด และความสัมฤทธิ์ผลในด้านต่าง ๆ ซึ่งนักแนะแนวสามารถนำเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามความเหมาะสม เช่น แบบทดสอบมาตรฐาน การสัมภาษณ์ การสังเกต ระเบียบสะสม เป็นต้น

4.2 การให้บริการสนเทศด้านอาชีพและโลกของงาน นักแนะแนวสามารถให้ข้อสนเทศทั้งการจัดทำเป็นเอกสารทางด้านอาชีพ จัดเชิญวิทยากรมาให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นด้านอาชีพจัดนิทรรศการอาชีพ และจัดวันอาชีพ เพื่อให้ข้อมูลด้านอาชีพในปัจจุบัน ตลอดจนการชี้แนะแหล่งสนเทศต่าง ๆ ในชุมชน ช่วยให้บุคคลเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของอาชีพ คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าไปประกอบอาชีพ รายได้ โอกาสก้าวหน้า เป็นต้น สิ่งสำคัญที่นักแนะแนวต้องคำนึงถึงให้มากที่สุด คือ ความถูกต้อง และเชื่อถือได้ของข้อมูล เพราะมีผลโดยตรงต่อบุคคลในการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตน

4.3 การสำรวจอาชีพในชุมชน โครงการแนะแนวอาชีพควรมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชุมชนมีการสำรวจอาชีพในชุมชน เพื่อช่วยให้นักแนะแนวสามารถทราบถึงอาชีพต่าง ๆ ในแง่ความเป็นจริงโดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการของตลาดแรงงาน เมื่อบุคคลได้รับการแนะแนวไปแล้วก็ได้เลือกอาชีพต่าง ๆ มีโอกาสเข้าทำงานอย่างแท้จริง ไม่ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงาน อันเป็นความสูญเปล่าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และการศึกษา สำหรับการสำรวจอาชีพในชุมชนของนักแนะแนวในโรงเรียน ควรคำนึงถึงความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนด้วยเป็นประการสำคัญเพื่อช่วยให้เกิดประโยชน์อย่างจริงจัง

4.4 การติดตามผล เพื่อประเมินผลโครงการแนะแนวอาชีพที่จัดขึ้นว่า เป็นประโยชน์เพียงใด เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงในสังคมหรือไม่ และเป็นการประเมินความถูกต้องและความเพียงพอของข้อมูล การติดตามผลทำได้หลายวิธี เป็นต้นว่าการออกแบบสอบถาม การจัดงานชุมนุมศิษย์เก่า และการสัมภาษณ์ ความสำคัญของการติดตามผลจะอยู่ที่การนำผลจากการเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเมินนั้นมาประกอบแนวทางปรับปรุงโครงการแนะแนวอาชีพที่จะทำต่อไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.5 การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ มีบุคคลเป็นจำนวนมากต้องการการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ จากผู้มีความรู้และประสบการณ์ ทั้งนี้เนื่องจากมีความขัดแย้งทางจิตใจบางประการทำให้ไม่สามารถเลือกอาชีพของตนเองได้ อาจจะเป็นผู้ที่ไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้เรื่องอาชีพดีพอ หรือมีอุปสรรคอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ระดับสติปัญญา อิทธิพลของพ่อแม่ และค่านิยมของสังคม เป็นต้น อันเป็นองค์ประกอบสำคัญเข้ามาเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การให้คำปรึกษาด้านอาชีพมีความจำเป็นต่อบุคคลที่มีปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องการเลือกอาชีพมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้สามารถเอาชนะปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดความกระฉ่างแจ่มที่จะตัดสินใจปัญหาบางอย่างนั้นได้ และในที่สุดก็สามารถเลือกอาชีพอย่างเหมาะสมกับตนเอง

โดยทั่วไปบุคคลจะมีปัญหาทางด้านอาชีพคล้ายคลึงกัน แต่เนื่องจากมีความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านส่วนตัว ประสบการณ์ และสถานการณ์ในชีวิต ย่อมทำให้มีความแตกต่างกัน จึงไม่สามารถใช้วิธีการแบบเดียวกันในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ อันเป็นสาเหตุให้เกิดความต้องการ การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งโครงการแนะแนวอาชีพที่ดีและสมบูรณ์ย่อมประกอบด้วยโครงการการให้คำปรึกษาด้านอาชีพอยู่ด้วยเสมอ

4.6 การใช้กิจกรรมกลุ่ม ในเรื่องของการแนะแนวอาชีพ ถ้าได้นำกิจกรรมกลุ่มมาใช้ด้วย จะช่วยให้เกิดประโยชน์เป็นอย่างมาก กล่าวคือ บุคคลมีโอกาสพัฒนาแนวความคิดและทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เกิดการยอมรับปรัชญาในเรื่องอาชีพของแต่ละบุคคล เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริต เกิดแรงจูงใจทางด้านอาชีพ มีความสนใจศึกษาอาชีพอย่างจริงจังเพื่อเตรียมตัวให้กับชีวิตในอนาคต และบางกรณีกิจกรรมกลุ่มยังช่วยให้บุคคลสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพราะปัญหาบางอย่างของบางคนเหมาะสมที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่ม แต่ถ้าเกินความสามารถของกลุ่มก็ต้องส่งต่อไปยังผู้ให้คำปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญต่อ

จึงเห็นได้ว่านักแนะแนวต้องมีความรู้ ประสบการณ์ ความสามารถ และทักษะเกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม สามารถนำไปใช้ดำเนินการจัดกิจกรรมกลุ่มให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ ด้วยในสภาพโรงเรียนที่มีจำนวนผู้เรียนมากไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักแนะแนว ควรนำกิจกรรมกลุ่มไปใช้ให้เพื่อส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือผู้เรียนได้มากขึ้น กิจกรรมกลุ่มที่ใช้ในการแนะแนวอาชีพ ได้แก่ การให้คำปรึกษาอาชีพเป็นกลุ่ม เปิดการอภิปรายทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพเป็นกลุ่ม และการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่ม เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.7 การจัดวางตัวบุคคล จัดเป็นกิจกรรมสุดท้ายของการแนะแนวอาชีพ หลังจากที่ได้ผ่านกระบวนการแนะแนวอาชีพมาแล้ว ก็เป็นขั้นของการเข้าไปทำงานในสิ่งที่ได้ตัดสินใจเลือกเอาไว้ กิจกรรมนี้ถ้าให้ได้รับความสำเร็จอย่างแท้จริง ควรร่วมมือประสานงานกับชุมชน เพื่อให้ทราบข้อมูลที่ถูกต้องว่า ผู้เรียนที่สำเร็จตามหลักสูตรแต่ละปีการศึกษานั้นมีโอกาสเข้าไปทำงานอะไรบ้าง การติดต่อหน่วยงานในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรวิชาชีพที่เปิดสอนในโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็น ช่วยให้ทราบเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ของผู้ที่ได้รับบริการจัดวางตัวบุคคลเข้าไปทำงานต่าง ๆ แล้วนั้นอันเป็นข้อมูลที่ดีในการให้ความช่วยเหลือต่อไป

ถ้าพิจารณาถึงความหมายของการแนะแนวอีกครั้งให้ละเอียดถี่ถ้วน จะเห็นได้ว่าหน้าที่ของการแนะแนวอาชีพ ไม่ใช่เพียงแต่หางานให้ทำหรือช่วยให้บุคคลมีงานทำเท่านั้น แต่จะต้องพยายามช่วยให้เกิดความก้าวหน้าในหน้าที่การงานด้วย จึงเรียกว่านักแนะแนวปฏิบัติหน้าที่อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น หลังจากให้การแนะแนวแก่บุคคลจนเข้าไปทำงานแล้วก็ควรติดตามผลถึงอุปสรรคและความสำเร็จของเขาอีกด้วย

5. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2528 : 48-52, 64-68) ได้อธิบายทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพไว้ดังนี้

5.1 ทฤษฎีความต้องการของ Hoppock (Hoppock's Composite Theory) ซึ่งสามารถแยกออกเป็นข้อย่อย ๆ ดังนี้ คือ

5.1.1 คนเราเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการ มนุษย์เกิดมาทุกคนย่อมมีความต้องการมากมาย ความต้องการเหล่านี้มีทั้งความต้องการทางร่างกายและจิตใจ ทางร่างกาย ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น ส่วนความต้องการทางด้านจิตใจ ได้แก่ ชื่อเสียง การยอมรับ ความรัก ความนับถือจากผู้อื่น แต่บุคคลทุกคนมีความต้องการต่างชนิดและต่างระดับกัน บางคนต้องการทางวัตถุ เช่น เงินทอง ทรัพย์สิน ในขณะที่บางคนเน้นความสงบทางจิตใจมากกว่า บางคนก็ชอบที่จะอยู่กับผู้อื่น ต้องการสัมพันธ์กับผู้อื่นสูง ทำให้เขาแสวงหากิจกรรมอาชีพที่จะช่วยให้เขาได้ใกล้ชิดสัมพันธ์กับผู้อื่นมาก ๆ เช่น อาชีพประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ในขณะที่บางคนชอบอยู่เงียบ ๆ คนเดียว ก็มักเลือกอาชีพที่ไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับผู้อื่นมากนัก เช่น อาชีพนักประพันธ์ นักคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

จึงอาจกล่าวได้ว่า ความต้องการที่หลากหลายของมนุษย์ เป็นตัวกำหนดให้เขาเลือกอาชีพที่จะสนองความต้องการของเขาได้

5.1.2 อาชีพที่เราเลือก มักจะเป็นอาชีพที่สามารถตอบสนองความต้องการที่สูงสุดของเราได้

บุคคลที่มีความต้องการความมั่นคงในชีวิตสูง มักจะเลือกอาชีพที่มีความมั่นคง และมีความเสี่ยงน้อย เช่น อาชีพรับราชการ เพราะไม่ต้องกลัวการถูกไล่ออก หรือผู้ที่ชอบเสี่ยงมาก อาจสนใจอาชีพทางธุรกิจก็ได้

อย่างไรก็ตาม มนุษย์น้อยคนนักที่จะมีความต้องการเพียงอย่างเดียวโดด ๆ ส่วนใหญ่แล้วมีความต้องการหลายชนิดในตัวเอง และการเลือกอาชีพของเรา ก็มักจะได้รับอิทธิพลจากความต้องการเหล่านี้ ตามสัดส่วนที่มากน้อยต่างกัน

5.1.3 ความต้องการที่เกิดขึ้น อาจชัดเจนแน่นอนในบุคคลบางคน แต่สำหรับบางคนก็อาจคลุมเครือ แต่ไม่ว่าจะเป็นกรณีใดก็ตาม จะมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของเราทั้งสิ้น

บุคคลอาจจะรู้ถึงความต้องการของตัวเอง เช่น รู้ว่าต้องการประกอบอาชีพพยาบาลเพราะชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีความต้องการรับใช้ผู้อื่น หรือบางคนอาจจะไม่รู้สาเหตุใด จึงอยากประกอบอาชีพทนายความ รู้เพียงแต่เป็นอาชีพที่ดึงดูดเขามากกว่าอาชีพอื่น ๆ เท่านั้น

การที่เราจะรู้ถึงความต้องการของตนเองแค่นั้นนั้น ขึ้นอยู่กับความเข้าใจตนเองของเราด้วย ถ้าใครเข้าใจตัวเองมากก็จะรู้ถึงแรงจูงใจที่ดึงดูด ทำให้เขาชอบ/ไม่ชอบอาชีพเหล่านั้น ถ้ามีความเข้าใจตนเองน้อย ก็อาจไม่เข้าใจว่าทำไมเขาจึงชอบ/ไม่ชอบอาชีพนั้น ดังนั้น สาเหตุการเลือกอาชีพจึงไม่กระจ่างเสมอไปในบุคคลทุกคน

5.1.4 พัฒนาการทางอาชีพเริ่มจากจุดที่บุคคลเริ่มตระหนักว่า มีอาชีพบางชนิดที่จะทำให้เขาได้รับความต้องการของเขาได้

จากประสบการณ์เบื้องต้นของชีวิต เราเรียนรู้ว่ามีการกระทำบางอย่างที่ทำแล้วเรามีความสุข และบางอย่างทำแล้วมีทุกข์ จึงทำให้เราเริ่มแสวงหาอาชีพนั้น ๆ ในช่วงที่เราเริ่มตระหนักและแสวงหาอาชีพบางอาชีพนี้เป็นจุดที่ Hoppock เชื่อว่าทางเลือกอาชีพได้เริ่มขึ้นแล้วนี้ย่อมแสดงว่าความเชื่อของ Hoppock ในเรื่องอาชีพนั้นมีส่วนเน้นถึงแนวโน้มทางพัฒนาการเช่นกัน

Hoppock เชื่อว่าก่อนการเลือกอาชีพจริง ๆ ทุกคนมีความรู้สึกเกี่ยวกับความต้องการในอาชีพใดอาชีพหนึ่งมานานแล้ว และทัศนคติต่ออาชีพบางชนิดนี้จะมีผลต่อทิศทางการเลือกอาชีพของเราในภายหลัง

5.1.5 สิ่งที่จะเป็นเครื่องแสดงว่า เรามีการพัฒนาทางการเลือกอาชีพมากขึ้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่าเราเข้าใจว่าการเลือกอาชีพของเราได้สนองตอบความต้องการของตนเองเพียงใด ยิ่งเราแน่ใจว่า ที่เราเลือกอาชีพนี้เพราะเรามีความต้องการอย่างนี้ อย่างนั้นก็ยิ่งแสดงว่าเรามีพัฒนาการทางอาชีพที่สูงขึ้น

การที่จะรู้ถึงความแน่ชัดของเราได้นั้น เราก็ต้องรู้จักทั้งตัวเราเอง อาชีพที่เราสนใจและความสามารถในการวิเคราะห์ของตัวเอง

บางครั้งการเลือกอาชีพของคนบางคน คล้ายกับเป็นการเลือกซื้อเสื้อ คือ ลองไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะถูกใจเข้าสักวันหนึ่ง การกระทำดังกล่าวอาจใช้ได้ผลกับตัวเลือกที่ไม่มีความสำคัญกับชีวิตนัก เช่น รองเท้าหรือเสื้อผ้า แต่ในกรณีที่เป็นตัวเลือกสำคัญ ๆ เช่น อาชีพหรือคู่ครอง การเลือกโดยลองผิดลองถูก คงจะไม่ใช่ยุทธวิธีที่ฉลาดนัก

การเลือกที่ได้ผลกว่าน่าจะเป็นการเลือกโดยวิธีที่กระทำอย่างรอบคอบ ไตร่ตรอง โดยรู้ความต้องการส่วนตัว และรู้ธรรมชาติของอาชีพที่สนใจ และนำข้อมูลทั้ง 2 เหล่านี้มาพิจารณาประกอบหาสิ่งที่เหมาะสมกับตัวเราให้มากที่สุด

5.1.6 การเข้าใจตนเองจะทำให้เราได้รู้ถึงสิ่งที่เราต้องการ และรู้ว่าเรามีอะไรจะไปแลกเปลี่ยนกับสิ่งที่ต้องการนั้น

Hoppock ได้เน้นการรู้จักตนเอง ไว้อย่างสำคัญในทฤษฎีของเขา เพราะเขามีความเชื่อว่า การเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองจะทำให้บุคคลได้เข้าใจถึงความต้องการ จุดประสงค์เป้าหมายของชีวิต จุดเด่น จุดอ่อน และความสามารถของเขา ทำให้เขารู้ว่าเขาเหมาะสมและไม่เหมาะสมกับอาชีพใด เพื่อการตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น

5.1.7 ความรู้เกี่ยวกับอาชีพก็มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพช่วยให้เราได้ประจักษ์แก่ตนเองว่า อาชีพนั้น ๆ สอดคล้องความต้องการของเราหรือไม่ เราจะได้อะไรจากการประกอบอาชีพนั้น และเราจะต้องให้อะไรแก่อาชีพนั้น ๆ บ้าง จะเห็นได้ว่า ในการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพใดนั้น ถ้าเราไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพนั้นเลย เราจะเลือกอย่างคนตาบอด แต่ถ้าเรามีข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เราสนใจ ข้อมูลนั้นจะช่วยประกอบการพิจารณาของเรา ทำให้การตัดสินใจของเราอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงมากขึ้น

5.1.8 ความพึงพอใจในงานอาชีพ เกิดจากการได้ประกอบอาชีพที่ตรงกับความต้องการของเรา ความพึงพอใจในงานอาชีพของเราจะสูงขึ้นถ้าสิ่งที่มีใกล้เคียงกับสิ่งที่เราต้องการ งานอาชีพใดก็ตามที่สนองความต้องการของบุคคลได้ทั้งระดับความต้องการทางจิตใจและร่างกาย งานนั้นย่อมทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจมากขึ้นเป็นลำดับ บุคคลที่เมื่อหน้าต่องานย่อมหมายถึงงานที่เขาทำไม่ได้สนองความต้องการของเขา ดังนั้น ความสุขความพึงพอใจต่องาน จึงหมายถึงอัตราส่วนของสิ่งที่เขาได้จากงาน กับสิ่งที่เขาคาดหวังจะได้ ถ้าอัตราส่วนของสิ่งที่เขาได้รับกับที่เขาคิดว่าเขาควรจะได้รับนั้นสมดุลกัน เขาก็ยังมีความพึงพอใจงานที่ทำ ไม่ดิ้นรนหางานใหม่ อย่งไรก็

ตาม เมื่อกล่าวถึงสิ่งที่เขาได้รับจากการทำงานนั้น มิได้หมายถึงเงินเดือนเสมอไป อาจเป็นด้านอื่นๆ เช่น บรรยากาศ สวัสดิการและเพื่อนร่วมงานด้วยก็ได้

5.1.9 ความพึงพอใจจากการทำงาน มิได้หมายถึงเฉพาะสิ่งที่บุคคลได้รับในปัจจุบันเท่านั้น บุคคลอาจมีความพอใจในงานที่เขาทำ เพราะงานนี้จะทำให้เขาก้าวหน้าเร็ว มีอนาคตที่แจ่มใสกว่างานอื่น ๆ ก็ได้ คือเขาอาจจะยอมเริ่มต้นจากงานปัจจุบันที่ไม่ใคร่น่าสนใจนัก แต่คิดว่ามีความหวังจะเลื่อนตำแหน่งใหญ่ได้เร็วก็เป็นได้ สำหรับบางคนความพอใจในงานอาจจะเกิดจากการที่งานนั้นได้ตอบสนองความต้องการปัจจัยขั้นพื้นฐานของเขาได้ก่อน แม้งานจะไม่มีอนาคตเลย แต่เขาอาจพอใจทำเพราะได้เงินดีในปัจจุบัน เช่น ผู้ที่ไปทำงานในตะวันออกกลาง เป็นต้น

5.1.10 ความสามารถในการเปลี่ยนอาชีพได้เสมอ เราอาจเปลี่ยนงานถ้างานใหม่ให้เงินดีกว่างานเก่าหรือเราอาจเปลี่ยนงานถ้าความต้องการของเราเปลี่ยนไป เช่น ถ้าเราเกิดเบื่อการทำงานซ้ำซาก จำเจ มีความต้องการอยากหาสิ่งใหม่น่าตื่นเต้นให้กับชีวิต เราอาจจะออกจากงานเดิมที่นำเบื่อนำยส่งงานใหม่ที่ท้าทายก็ได้

มนุษย์เป็นสัตว์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สิ่งที่เคยเป็นความต้องการของเราครั้งหนึ่ง อาจเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ดังนั้น เมื่อความต้องการเปลี่ยนไปงานซึ่งครั้งหนึ่งเคยสนองความต้องการของเรา ก็ย่อมจะต้องเปลี่ยนไปด้วย เราจึงอาจต้องหางานใหม่เพื่อสนองความต้องการที่เกิดขึ้น

5.2 ทฤษฎีอาชีพของ Ginzberg (Ginzberg and Associates's Theory)

Ginzberg ได้ศึกษาวิจัยกลุ่มเด็กอายุระหว่าง 11 ถึง 23 ปี ในสหรัฐอเมริกาแล้วสรุปว่า การเลือกอาชีพของบุคคลมักจะมีขึ้นอยู่กับตัวแปร 4 ประการคือ

1. องค์ประกอบด้านความเป็นจริง หมายถึง การตอบสนองที่บุคคลมีต่อความกดดันจากสภาพความเป็นจริงของสิ่งแวดล้อม ในการพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. องค์ประกอบด้านการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงต่ำของบุคคลแต่ละคนจะเป็นตัวกำหนดหรือจำกัดขอบข่ายการเลือกอาชีพของเขาไปโดยปริยาย
3. องค์ประกอบด้านอารมณ์ หมายถึง ลักษณะทางบุคลิกภาพ สัญชาตญาณที่ทำให้บุคคลตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไร ก็มีผลต่อการเลือกอาชีพเช่นกัน
4. องค์ประกอบด้านค่านิยม หมายถึง การที่ค่านิยมส่วนบุคคลมีอิทธิพลทำให้บุคคลชอบอาชีพต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน เช่น ผู้ที่มีค่านิยมชอบเสี่ยงอาจเลือกประกอบอาชีพธุรกิจ เป็นต้น

ในช่วงแรกของการคิดค้นทฤษฎี Ginzberg มีความเห็นว่าการเลือกอาชีพของบุคคลเป็นกระบวนการที่ย้อนกลับไม่ได้ (Irreversible) หมายความว่า การเลือกอาชีพขึ้นอยู่กับวัยของผู้ นั้น เขาได้แบ่งความคิดทางอาชีพของบุคคลออกเป็น 3 ระยะ เมื่อบุคคลผ่านจากระยะแรกไปสู่ ระยะที่สองแล้ว จะย้อนกลับมาคิดเช่นเดียวกับระยะแรก ๆ ไม่ได้ แต่ในภายหลัง Ginzberg ได้เปลี่ยนแปลงความคิดเรื่องนี้ ไม่นั่นในเรื่องการย้อนกลับไม่ได้อีก Ginzberg ได้แบ่งการเลือกอาชีพของบุคคลออกเป็น 3 ช่วง คือ

1. ระยะเพ้อฝัน (Fantasy Period)

เป็นช่วงวัยเด็กตอนต้นตั้งแต่เกิดจนถึงราวอายุ 11 ปี เป็นระยะที่เด็กคิดฝันเอาเองว่าโตขึ้นจะประกอบอาชีพอะไร โดยความคิดนี้อาจได้รับอิทธิพลมาจากภาพยนตร์ โทรทัศน์ ผู้ปกครอง เช่น เด็กอาจเพ้อฝันจะเป็นแพทย์ พยาบาล ตำรวจ โดยที่ไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงว่าจะเป็นไปได้หรือไม่ แต่เป็นสิ่งฝัน ๆ ที่เด็กได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเขา ไม่รับรู้ถึงความสามารถหรือศักยภาพของตนเอง

2. ระยะการเปลี่ยนแปลง (Tentative Period)

เป็นระยะเวลาการเลือกอาชีพโดยที่ยังไม่ตกลงใจแน่นอน เป็นช่วงระหว่างอายุ 11-18 ปี เริ่มจากการที่เด็กสังเกตเห็นว่ามีกิจกรรมบางชนิดที่เขาสนใจและชอบมากกว่ากิจกรรมอื่น ต่อมาเขาก็เริ่มรู้สึกว่าเขาทำกิจกรรมที่สนใจได้ดีกว่ากิจกรรมชนิดอื่น เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อน ๆ ด้วยกัน ทำให้เกิดความภูมิใจและมองเห็นคุณค่าในกิจกรรมนั้น ๆ มากกว่ากิจกรรมอื่น ต่อมาก็เกิดการผสมผสานร่วมกันระหว่างความสนใจ ความถนัดและคุณค่าของกิจกรรมชนิดนั้นขึ้นมา กลายเป็นการมองทางเลือกคร่าว ๆ ในอาชีพให้กับตนเอง แต่อย่างไรก็ตามความคิดคำนึงของเด็กในการชื่นชอบบางประเภทนั้น ยังขาดการพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ ของอาชีพด้วย เช่น อยากรับเป็นพยาบาล แต่ไม่ได้พิจารณาว่าสุขภาพของตนจะอำนวยหรือไม่ Ginzberg ได้แบ่งระยะการเปลี่ยนแปลงนี้ออกเป็น 4 ขั้นย่อย คือ

2.1 ขั้นความสนใจ (Interest Stage) ระหว่างอายุ 11 -12 ปี การเลือกจะอยู่ในรูปของความสนใจและจะสัมพันธ์กับความปรารถนาในระยะเพ้อฝัน อาจตั้งคำถามว่าสนใจอาชีพอะไรหรืออยากทำงานอะไร

2.2 ขั้นคำนึงความสามารถ (Capacity Stage) ระหว่างอายุ 12-14 ปี เด็กจะเริ่มคำนึงถึงความสามารถ โดยการประเมินตนเองว่าสามารถทำอะไรได้ดีกว่าผู้อื่นบ้าง

2.3 ขั้นคำนึงถึงค่านิยม (Value Stage) ระหว่างอายุ 15-16 ปี เริ่มเรียนรู้ว่า ค่านิยมของเขามีส่วนสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 ขั้นหัวเลี้ยวหัวต่อ (Transition Stage) ระหว่างอายุ 17-18 ปี เป็นช่วงวัยรุ่น มีการนำเอาความสนใจ ความสามารถและค่านิยมของตนมาพิจารณาเลือกอาชีพ มีการวางแผนบ้าง แต่ยังไม่เป็นการตัดสินใจที่แน่นอน

3. ระยะเวลาพิจารณาตามสภาพความเป็นจริง (Realistic Period)

เป็นระยะที่เด็กมีการพิจารณาตนเองและอาชีพประกอบกัน เพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ จะเป็นขั้นที่พิจารณาตามสภาพความเป็นจริง ไม่เป็นการเพ้อฝันอีกต่อไป เป็นช่วงระหว่างอายุ 18-21 ปี Ginzberg ได้แบ่งระยะการเปลี่ยนแปลงนี้ออกเป็น 3 ขั้นย่อย คือ

3.1 ขั้นสำรวจอาชีพ (Exploration Stage) เป็นขั้นที่บุคคลจะสำรวจว่าอาชีพใดจะเหมาะกับเขาบ้าง เด็กจะมีการประเมินตนเองในพฤติกรรมทางอาชีพของเขาอย่างใกล้ชิดกับความ เป็นจริงมากขึ้น

3.2 ขั้นรวมตัวของความคิดที่จะเลือกอาชีพ (Crystallization Stage) เป็นขั้นที่เด็กก้าวเข้ามาสู่แบบแผนการเลือกอาชีพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น การเลือกของเขาในขณะนี้ จะขึ้นอยู่กับความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่เขาประสบในขั้นสำรวจอาชีพด้วย

3.3 ขั้นเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง (Specification Stage) เด็กจะตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น ไม่ใช่เป็นการคิดกว้าง ๆ ลอย ๆ เท่านั้นว่าจะประกอบอาชีพใด เช่น ไม่ใช่เพียงแค่ว่าจะเรียนวิชาทางการศึกษา แต่จะเน้นชัดไปว่าเป็นสาขาอะไร เช่น การประถมศึกษา เป็นต้น

Ginzberg ย้ำว่าแม้เขาจะกำหนดระยะเวลาของบุคคลในการก้าวเข้าสู่ขั้นการเลือกอาชีพไว้แล้วก็ตาม แต่เด็กทุกคนมีความแตกต่างกันในการก้าวเข้าสู่ขั้นต่าง ๆ กัน ดังนั้น เราจึงไม่สามารถกำหนดอายุอย่างตายตัวในขั้นการพัฒนาการได้ นอกจากนี้สถานภาพทางสังคมและการศึกษายังมีอิทธิพลต่อการก้าวเข้าสู่ขั้นพัฒนาต่างกันด้วย เช่น เด็กยากจนอาจต้องเข้าสู่ขั้นการทำงานและรู้จักโลกของงานอาชีพได้เร็วกว่าเด็กที่มีฐานะร่ำรวย อย่างไรก็ตาม ในการแนะแนวด้านอาชีพนั้น Ginzberg เสนอว่า ครูแนะแนวควรตระหนักถึงขั้นตอนพัฒนาการเหล่านี้ และไม่ควรกระตุ้นให้เด็กเลือกอาชีพเร็วเกินไป แต่ให้เลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตัวเด็กเองให้มากที่สุด

Ginzberg สรุปว่า เด็กชายที่มาจากครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันจะมีแบบแผนการเลือกอาชีพที่ไม่ต่างกัน จะต่างกันตรงที่เด็กยากจน แม้จะมีการเลือกอาชีพเร็วกว่าเด็กฐานะดี แต่ก็มักจะไม่มีการก้าวออกไปทำตามความคิดฝันของตนนัก อย่างไรก็ตาม Ginzberg ได้พบความแตกต่างในการเลือกอาชีพระหว่างเพศชายและหญิง เขาพบว่า ในกลุ่มเด็กหญิงเราสามารถแบ่งเด็กหญิงออกได้เป็น 3 ประเภทคือ กลุ่มที่สนใจประกอบอาชีพ กลุ่มที่สนใจการเป็นแม่บ้าน และ

อีกสำเนาเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับนักเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มที่สนใจทั้งการประกอบอาชีพ และการแต่งงาน เขาให้แง่คิดว่า บางทีการแต่งงานจะมีความสำคัญต่อเด็กหญิงและการเลือกอาชีพของเธอมากกว่าเด็กชาย

ในระยะต่อมา ทฤษฎีของ Ginzberg ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มาก ทำให้เขาต้องเปลี่ยนแปลงความเชื่อเดิมเสียใหม่ โดยเฉพาะในเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. การตัดสินใจเลือกอาชีพ เกิดเป็นระยะเวลายาวต่อเนื่องไปตลอดชีวิต มิใช่เกิดเฉพาะช่วงเด็กถึงวัยรุ่นเท่านั้น

2. ความคิดเดิมที่ว่าเลือกแล้วย้อนกลับไม่ได้นั้น ถูกเปลี่ยนแปลงไป เขาเน้นในจุดว่าเราอาจมีการย้อนกลับได้ แต่การกระทำเช่นนั้นจะทำให้เสียเวลาและทรัพยากร

3. การเลือกอาชีพมักจบลงด้วยการประนีประนอม ในการเลือกสำหรับบุคคลบางคน การค้นหาอาชีพยังดำเนินต่อไปเพื่อความเหมาะสมระหว่างอาชีพที่เลือกและโอกาสที่เปิดให้เขา

Ginzberg เชื่อว่ากระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น จะเกิดควบคู่ไปกับชีวิตทางการทำงานของบุคคล และถ้าการเลือกอาชีพในช่วงต้นของชีวิตไม่นำไปสู่ความพึงพอใจในการทำงาน บุคคลอาจจะเลือกอาชีพใหม่ได้ ส่วนจะไปสู่อาชีพใหม่ได้มากน้อยแค่ไหนนั้นขึ้นอยู่กับตัวแปรหลายด้าน เช่น ทางด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว โอกาสก้าวหน้าหรือความกดดันอื่น ๆ จากสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ ปัจจุบันบุคคลยังมีทางเลือกใหม่ ๆ ให้กับชีวิตได้หลายประการ เช่น โอกาสเข้ารับการศึกษเพิ่มเติม ทำให้เขาสามารถก้าวไปสู่อาชีพใหม่ ที่ไม่ใช่ตัวเลือกเดิมได้ เนื่องจากมีความรู้ความชำนาญที่สูงขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น Ginzberg ก็ยังเชื่ออีกด้วยว่า ในชีวิตการทำงานนั้น บุคคลต้องมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงตัวอยู่เสมอตามพัฒนาการของชีวิต หากความต้องการเปลี่ยนไปสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไปอาจมีผลต่อการปรับตัวของบุคคลให้ตรงกับความต้องการของตนเองมากที่สุดด้วย

ความเข้าใจที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ Ginzberg ได้ให้ไว้ในทฤษฎีอาชีพของเขาก็คือ มโนทัศน์ (concept) เกี่ยวกับคนและงาน Ginzberg แยกบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. มุ่งงาน (Work-oriented) เป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพที่สนใจแต่การทำงาน มีความสุขและพึงพอใจที่ได้ทำงาน

2. มุ่งสัมพันธ์และความสนุกสนาน (Pleasure-oriented) เป็นบุคคลที่ไม่ถือว่าการทำงานเป็นสิ่งสำคัญของชีวิต พวกเขาถูกชักจูงให้เปลี่ยนใจจากการทำงานง่าย ๆ ไม่ยอมให้การทำงานเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งานเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับความสนุกสนานในชีวิต และเมื่อทำงานก็มักจะเป็นเพราะพอใจในสิ่งอื่น มากกว่าจะอยากทำงานจริง ๆ

ผลงานของ Ginzberg นับเป็นการวางรากฐานสำคัญสำหรับทฤษฎีการพัฒนาการอื่น ๆ ที่ตามมา

6. การดำเนินการเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพ อาภา ถนัดช่วง (2528 : 94-98) ได้กล่าว ว่า การดำเนินงานแนะแนวอาชีพให้ได้ผลนั้นจำเป็นต้องดำเนินการต่อไปนี้

6.1 ควรมีเครื่องมือ เช่น แบบทดสอบความถนัด ความสนใจ ความสามารถ และ บุคลิกภาพ ครอบคลุมและเชื่อถือได้ เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเองรอบด้านอย่างถูกต้อง และควรมี เพิ่มประวัติหรือระเบียบสะสมรวบรวมข้อมูลเหล่านั้นไว้อย่างต่อเนื่อง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความคง ที่หรือความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อันจะช่วยในการทำนายแนวโน้มที่นักเรียนควรศึกษา หรือ ควรประกอบอาชีพ รวมทั้งการจัดกิจกรรมแนะแนว 1 คาบ/สัปดาห์ เพื่อฝึกการตัดสินใจและการ ปรับตัวที่เหมาะสม

6.2 ควรมีระบบข้อมูลการให้ข่าวสารทางอาชีพ และความต้องการด้านตลาดแรงงาน อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ โปสเตอร์ สไลด์ วิดีโอเทป คอมพิวเตอร์ หรือการจัดรายการบรรยาย จัดนิทรรศการทางอาชีพ การให้เด็กได้พบปะสัมภาษณ์ บุคคลผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ หากเป็นผู้ประสบความสำเร็จเป็นที่ยกย่องในแต่ละอาชีพก็ยิ่งดี เหล่า นี้ล้วนเป็นการกระตุ้นความสนใจ สร้างทัศนคติหรือค่านิยมที่ดี และได้ข้อมูลที่ต้องการสำหรับการ พิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองต่อไป

6.3 ควรมีระบบการให้คำปรึกษาทางอาชีพ เพื่อช่วยให้เด็กสามารถตัดสินใจ (ในกรณี ที่เด็กสับสนหรือมีความขัดแย้งในตัวเอง ไม่สามารถตกลงใจเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้)

6.4 ควรมีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดสอบเรียนหรือฝึกฝน หรือหา ประสบการณ์ทางอาชีพ ซึ่งเกี่ยวกับการจัดแผนการเรียนที่ยืดหยุ่น และส่งเสริมด้านอาชีพของนัก เรียน ตลอดจนความร่วมมือจากสถานประกอบการ หรือแหล่งประกอบอาชีพอิสระต่าง ๆ

6.5 ควรมีการจัดบริการหางานพิเศษในขณะที่นักเรียนกำลังศึกษา และงานที่ นักเรียนไปประกอบอาชีพหลังจากจบการศึกษา รวมทั้งการติดต่อนหาแหล่งเงินทุนเพื่อให้นักเรียนกู้ ยืมไปประกอบอาชีพส่วนตัว

6.6 ควรมีระบบติดตามผลขณะที่นักเรียนกำลังศึกษาและฝึกฝนในสถานศึกษา และ หลังจากที่นักเรียนจบการศึกษาไปแล้ว ว่าได้ผลอย่างไร ควรปรับปรุงด้านใดบ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ควรมีการส่งเสริมการวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับเจตคติการเลือกอาชีพของนักเรียน และกลวิธีต่างๆ ในการแนะแนวอาชีพที่ได้ผล เป็นต้น

ในการปฏิบัติงานดังกล่าวนี้ ควรมีการประสานงานสัมพันธ์กับทุกฝ่าย ซึ่งได้แก่

1. มีการประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ เช่น

1.1 ฝ่ายแนะแนว ช่วยเหลือเด็กตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างเหมาะสม

1.2 ฝ่ายวิชาการ จัดอาชีพให้เด็กได้เรียน

1.3 สหกรณ์โรงเรียน ให้กู้ยืมเงินลงทุนเล็ก ๆ น้อย ๆ สำหรับฝึกงาน (สำหรับนักเรียนบางคน) และรับซื้อหรือรับฝากขายผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการฝึกงาน ซึ่งอาจเป็นพืชผลจากงานเกษตร เครื่องใช้ต่าง ๆ จากงานช่าง เสื้อผ้า อาหาร จากงานคหกรรม เป็นต้น

1.4 ฝ่ายกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดกิจกรรมเสริมอาชีพให้มากขึ้น

2. มีการประสานงานในกลุ่มวิชา เช่น วิชาเกษตรซึ่งสอนนักเรียน เรื่องการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ ก็ต้องสัมพันธ์กับวิชาคณิตศาสตร์ในการคำนวณพื้นที่ ต้นทุน กำไร วิชาเคมีในการวิเคราะห์ดิน ปุ๋ย วิชาคหกรรมในการแปรสภาพเป็นอาหารสำเร็จรูป หรือถนอมอาหาร วิชาศิลปะ ในการตกแต่งอาหารให้น่ารับประทาน วิชาพาณิชยในการรู้จักนำผลผลิตไปขาย เป็นต้น

3. มีการบูรณาการจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักการของโรงเรียน เช่น การส่งเสริมจริยธรรม การส่งเสริมวิชาการและส่งเสริมอาชีพเข้าด้วยกัน

4. มีการประสานงานระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ทองเพียร สารมาศ (2524 : 306) ได้ศึกษาปัญหาการจัดบริการแนะแนวของโรงเรียน พาณิชยการเซตุนปีการศึกษา 2515 โดยใช้แบบสอบถามครู แบบสอบถามนักเรียน และการสัมภาษณ์พบว่า

1. การจัดบริการแนะแนวของโรงเรียนพาณิชยการเซตุน มีดังนี้คือ

1.1 การปฐมนิเทศนักเรียนใหม่

1.2 การจัดชั่วโมงแนะแนวการศึกษาต่อ

1.3 การจัดชั่วโมงแนะแนวอาชีพ

1.4 การให้คำปรึกษาหารือกับนักเรียนเป็นรายบุคคลในเรื่องต่าง ๆ

1.5 จัดสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อน

1.6 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

1.7 จัดบริการต่าง ๆ เพื่อช่วยนักเรียน เช่น ให้อ่านหนังสือให้ฟรีในการอ่าน

การเขียน ตลอดจนช่วยแก้ปัญหาที่นักเรียนมีในการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1.8 จัดให้มีการตรวจสอบสภาพแก่นักเรียน
- 1.9 จัดหางานให้นักเรียนทำหลังจากจบการศึกษาแล้ว
- 1.10 จัดหางานให้นักเรียนทำนอกเวลาเรียนหรือระหว่างปิดภาค
- 1.11 จัดทำระเบียบนระสม
- 1.12 การเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้พบปะหารือกัน
- 1.13 การเปิดโอกาสให้ครูและผู้ปกครองได้พบปะหารือกัน
- 1.14 การติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จแล้ว หรือออกจากโรงเรียนไปก่อนสำเร็จการ

ศึกษา

- 1.15 การประเมินผลบริการแนะแนว
2. ประโยชน์ของบริการแนะแนวที่โรงเรียนพณิชยการเซตุนจัด จึงสรุปได้ดังนี้
 - 2.1 ช่วยด้านปรับปรุงความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาของตน
 - 2.2 ช่วยด้านปรับปรุงการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน และทำให้นักเรียนมีแนวทาง

ในการศึกษาต่อ

- 2.3 ช่วยด้านการเลือกอาชีพ และมีแนวทางในการทำงาน
- 2.4 ช่วยด้านการวางตัวและปฏิบัติต่อสังคม
- 2.5 ช่วยด้านปรับตัวในโรงเรียน
- 2.6 ช่วยด้านปรับตัวกับเพื่อนและปรับตัวทางบ้าน
- 2.7 ช่วยด้านปัญหาส่วนตัว
- 2.8 ช่วยให้ครูเข้าใจนักเรียนได้ดีขึ้น ช่วยแก้ปัญหาคัดตรงตามสาเหตุ
- 2.9 ช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเองดีขึ้น
- 2.10 ช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกความรู้เป็นผู้นำ
- 2.11 ช่วยให้นักเรียนเข้าใจระเบียบของโรงเรียน
- 2.12 ช่วยให้ประเทศชาติเจริญ
- 2.13 ช่วยให้นักเรียนรู้ถึงความถนัดของตน
3. ปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดบริการแนะแนวมีดังต่อไปนี้
 - 3.1 นักเรียนไม่ใคร่สนใจที่จะเข้ารับบริการแนะแนว
 - 3.2 เวลาที่จัดให้นักเรียนไปรับบริการแนะแนวยังไม่เหมาะสม เช่น จัดให้นักเรียนไป

รับบริการแนะแนวเวลาเย็นหลังเลิกเรียนแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประสบการณ์ในการทำงานด้านการแนะแนว และมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการแนะแนวน้อย และมีประสบการณ์ในการสอนน้อย ตามลำดับ ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวสรุปได้ว่า จำนวนครูแนะแนวมีไม่เพียงพอ แผนกแนะแนวควรมีห้องโดยเฉพาะ ครูแนะแนวควรศึกษาทางด้านบริการแนะแนวโดยตรงมีประสบการณ์ในการสอนมีความสามารถหลายด้าน และมีเวลาให้นักเรียนพบปะอย่างเพียงพอ บริการแนะแนวเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น การจัดบริการแนะแนวมีส่วนกระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้นเกี่ยวกับการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ระเบียบสะสมเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาเด็ก บริการแนะแนวจัดเพื่อให้นักเรียนทุกคนและจะสำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย และควรจัดการอบรมครูแนะแนวและคณะครู เพื่อให้มีความรู้ด้านการแนะแนวอาชีพ

สุทัศน์ ทิพย์สุวรรณ (2523 : 54-55) ได้ศึกษาปัญหาในการจัดบริการแนะแนวของครูแนะแนว ตลอดจนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครูแนะแนว ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการแนะแนวโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสุ่มมาจากโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 81 โรงเรียน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูแนะแนว และคณะครู มีการติดต่อประสานงานกันน้อย โรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดบริการแนะแนว และไม่ได้วางโครงการปฏิบัติงานแนะแนวอย่างรัดกุม โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์งานแนะแนวทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน โรงเรียนไม่มีห้องแนะแนวโดยเฉพาะ โรงเรียนขาดวิทยากรที่จะเชิญมาให้คำแนะนำแก่นักเรียน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของแผนกแนะแนวไม่มี เช่น เสมียนพิมพ์ดีด และขาดแหล่งบริการให้ความรู้แก่เด็กในชุมชน ขาดการจัดหางานให้กับนักเรียนทำในเวลาว่างเพื่อหารายได้ ครูแนะแนวและคณะครูมีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาทำงานแนะแนว ครูแนะแนวไม่ได้ศึกษามาทางวิชาการแนะแนวโดยเฉพาะ จำนวนครูแนะแนวกับนักเรียนไม่สมดุลกัน ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนไม่เข้าใจระดับสติปัญญา ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ตลอดจนไม่มีเวลาที่จะดูแลบุตรหลานของตน โรงเรียนไม่มีข้อทดสอบมาตรฐาน วัสดุเครื่องใช้ในงานแนะแนวไม่พอ เป็นต้น ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวของครูแนะแนว ผู้บริหารโรงเรียน และคณะครูสรุปได้ว่า ครูแนะแนวควรมีวุฒิทางด้านบริการแนะแนวโดยตรงพร้อมคุณสมบัติที่เหมาะสม มีความสามารถหลายด้าน และมีเวลาให้นักเรียนพบปะอย่างพอเพียง บริการแนะแนวเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น สำนักงานศึกษาควรจัดการอบรมครูแนะแนว ผู้บริหารโรงเรียน และคณะครู เพื่อให้มีความรู้ทางด้านบริการแนะแนวมากยิ่งขึ้น โครงการแนะแนวมีความจำเป็นสำหรับกระบวนการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้นเกี่ยวกับการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ระเบียบสะสมเป็นเครื่องมือสำคัญ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับเด็ก บริการแนะแนวจัดเพื่อนักเรียนทุกคน และจะสำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และคณะครูที่แตกต่างกันเกี่ยวกับเรื่องการแนะแนว คือ ความยุติธรรมในการมอบหมายงานแนะแนวอย่างเท่าเทียมกัน ความเชื่อในความรู้ความสามารถของครูแนะแนว การวางโครงการปฏิบัติงานแนะแนว และบริการสะดวกรวดเร็วดี ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ต่อทางโรงเรียน คณะครูมีชั่วโมงสอนมากไม่มีเวลาช่วยงานแนะแนว ครูแนะแนวควรมีเวลาให้นักเรียนพบปะอย่างเพียงพอ ในด้านความต้องการและข้อเสนอแนะของครูแนะแนว ผู้บริหารโรงเรียน และคณะครูมีดังนี้ ให้ทางสำนักงานศึกษาจัดอบรมความรู้การแนะแนวในโรงเรียนอย่างจริงจัง กำหนดอัตราที่จะบรรจุครูแนะแนวในโรงเรียนโดยตรง และให้สมดุลกับจำนวนนักเรียน มีงบประมาณในการจัดบริการแนะแนว ให้งานแนะแนวในระดับเขต และกลุ่มโรงเรียนได้จัดนิทรรศการ

Forsythe (1971 : 447A-851A) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา และผู้ให้บริการปรึกษาเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ให้บริการปรึกษาในวิทยาลัยชุมชนเทนเนสซี จากการศึกษาพบว่า

1. การปฏิบัติงานของผู้ให้บริการปรึกษาของวิทยาลัยชุมชนไม่ตรงตามความต้องการของนักศึกษา นักศึกษาต้องการได้รับการบริการอื่น ๆ นอกเหนือไปจากการปรึกษาที่ให้อยู่
2. นักศึกษาให้ความสำคัญกับการปรึกษาในด้านการศึกษาและอาชีพเป็นอย่างมาก ขณะที่ผู้ให้บริการปรึกษาให้ความสำคัญต่อการปรึกษาในด้านปัญหาส่วนตัว
3. ความคิดเห็นของนักศึกษา และผู้ให้บริการปรึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมที่ผู้ให้บริการปรึกษาปฏิบัติ และกิจกรรมที่นักศึกษาต้องการให้ปฏิบัติแตกต่างกัน

Tinsman (1971 : 4362-4363) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ให้บริการปรึกษาและนักศึกษาเกี่ยวกับบริการแนะแนวของวิทยาลัยเอกชนหลักสูตร 2 ปี พบว่า

1. ผู้ให้บริการปรึกษาที่มีความเห็นว่า การให้คำปรึกษาส่วนตัวเป็นงานหลักของหน่วยงานแนะแนวของวิทยาลัย ส่วนนักศึกษาเห็นว่า การให้การปรึกษาด้านการศึกษาและอาชีพเป็นงานหลักของหน่วยงานแนะแนวของวิทยาลัย
2. ไม่ปรากฏว่ามีข้อแตกต่างเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่ การปรึกษาหรือการมารับบริการแนะแนวการศึกษา การแนะแนวอาชีพ และการแนะแนวปัญหาส่วนตัวและสังคม
3. นักศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 มีความเห็นสอดคล้องกันในด้านการให้บริการแนะแนวของหน่วยงาน บริการแนะแนวของวิทยาลัย และให้ความสำคัญมากต่องานบริการแนะแนวการศึกษา แนะแนวอาชีพ และแนะแนวปัญหาส่วนตัวและสังคม
4. นักศึกษาปีที่ 2 ใ้ประโยชน์จากบริการแนะแนวของวิทยาลัยมากกว่านักศึกษาปีที่ 1

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการหางานให้ทำ และการส่งตัวไปศึกษาต่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความต้องการบริการแนะแนว

1. ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตัวเอง

ความสนใจเป็นแรงผลักดันหรือแรงกระตุ้นให้บุคคลกระทำการใด ๆ หรือเลือกทำอะไรสิ่งหนึ่ง ความสนใจจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนและการทำงาน เมื่อบุคคลได้ศึกษาและเรียนในเรื่องที่มีความสนใจ ก็ย่อมจะทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะเรียนในเรื่องนั้นหรือวิชานั้นได้ดี ในทำนองเดียวกันเมื่อบุคคลได้ทำงานในสิ่งที่ตนเองมีความสนใจ บุคคลนั้นก็ย่อมมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ และเกิดความสุขในการทำงาน เนื่องจากบุคคลมีความสนใจต่อกิจกรรมและสิ่งต่าง ๆ ที่ต่างกัน นอกจากนั้นระดับความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ ก็แตกต่างกันอีกด้วย กล่าวคือ บางคนอาจมีความสนใจมาก แต่บางคนอาจมีความสนใจน้อย การสำรวจความสนใจของบุคคลจึงมีความสำคัญต่อการแนะแนวการศึกษาและอาชีพมาก แบบสำรวจความสนใจในอาชีพเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งซึ่งช่วยในการเลือกอาชีพและการวางแผนการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ

แบบสำรวจความสนใจเป็นแบบสำรวจที่ใช้มากที่สุดในการแนะแนวอาชีพ แบบสำรวจความสนใจซึ่งเป็นที่รู้จักและนิยมใช้กันทั่วไปได้แก่ Strong-Campbell Interest Inventory (SCII), Kuder Occupational Interest Survey และ Self-Directed Search (SDS)

เนื่องจากบุคลิกลักษณะของบุคคลมีความเกี่ยวข้องพันกับการแนะแนวการศึกษาและอาชีพมาก ทฤษฎีการเลือกอาชีพและทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพหลายทฤษฎี ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาบุคลิกลักษณะ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในพัฒนาการด้านอาชีพของบุคคล Roe (1956) เชื่อว่าแบบฉบับการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองเกี่ยวข้องพันกับการพัฒนาบุคลิกลักษณะในวัยเด็กและมีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพของบุคคล Super และคณะ (1963) ได้ให้ความสนใจต่อกระบวนการพัฒนาความรู้สึกรู้จักนึกคิดเกี่ยวกับตนเองของบุคคล ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Horan (1973) ก็เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะโดยตรง การสำรวจบุคลิกลักษณะจึงมีความสำคัญต่อการแนะแนวการศึกษาและอาชีพมาก นักแนะแนวจึงมีความจำเป็นต้องช่วยให้นักศึกษาได้ทราบบุคลิกลักษณะของตน เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกลักษณะของตนเอง นอกจากนั้นการสำรวจบุคลิกลักษณะยังเป็นการตรวจสอบดูนักศึกษาที่มีปัญหาการปรับตัวซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพของตน

แบบสำรวจบุคลิกลักษณะจะเป็นแบบสำรวจที่ใช้สำรวจลักษณะต่าง ๆ ของบุคคล เช่น การปรับตัว ความสนใจ แรงจูงใจ อารมณ์ มนุษยสัมพันธ์ ทักษะและความอดทน เป็นต้น แบบสำรวจบุคลิกลักษณะที่ใช้ในการแนะแนวการศึกษาและอาชีพมีมากมายหลายชนิด แต่ที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป ได้แก่ California Test of Personality, Edwards Personal Preference Schedule

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(EPPS), Guilford-Zimmerman Temperament Survey และ Sixteen Personality Factor (16 PF)

2. ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ

Brayfield (1948 : 485-595) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการให้ข้อมูลด้านอาชีพในระหว่างการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล ดังต่อไปนี้

2.1 เป็นการให้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้รับคำปรึกษา ซึ่งมีโครงการประกอบอาชีพแล้ว หรือเพื่อให้ตัดสินใจเลือกอาชีพที่ระหว่างอาชีพที่กำลังทำอยู่ หรือเพื่อเป็นการให้ผู้รับคำปรึกษาได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ อย่างถูกต้อง

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาจะให้ข้อมูลด้านอาชีพแก่ผู้รับคำปรึกษา เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดเกี่ยวกับความรู้เรื่องอาชีพของผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาจะได้นำไปใช้ประกอบการตัดสินใจใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น โดยผู้ให้คำปรึกษาอาจให้ผู้รับคำปรึกษาชี้แจงลักษณะอาชีพที่ผู้รับคำปรึกษาตัดสินใจเลือกแล้ว ถ้าผู้รับคำปรึกษาไม่รู้ข้อมูลมาอย่างคลาดเคลื่อน ผู้ให้คำปรึกษาจะให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาชีพนั้น เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ตระหนักว่าข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ตนรู้มานั้นคลาดเคลื่อน และอาจจะไม่เหมาะสมกับจุดประสงค์ของเขา เพื่อเขาจะได้พิจารณาตัดสินใจใหม่

2.3 เป็นการให้ข้อมูล เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้พิจารณาเลือกอาชีพ จนกระทั่งนักเรียนสามารถเลือกอาชีพได้

จากวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบ พอสรุปได้ว่าวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพวิธีนี้ มีวิธีการที่สำคัญคือ ผู้ให้คำปรึกษาจะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้รับคำปรึกษา ซึ่งได้จากกลวิธีต่างๆ วิธีนี้ คือ วิธีสำรวจเป็นรายบุคคล ผู้ให้คำปรึกษาจะนำคุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้รับคำปรึกษามาจับคู่กับลักษณะอาชีพ และช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้พิจารณาอาชีพที่เหมาะสมกับเขา และให้ความสนใจในประเด็นต่อไปนี้ คือ อาชีพใดที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้รับคำปรึกษา อาชีพเหล่านี้ต้องการบุคคลที่มีคุณสมบัติอย่างไร ผู้รับคำปรึกษาจะเตรียมตัวประกอบอาชีพอย่างไร วิธีเข้าประกอบอาชีพและจะประสบความสำเร็จในอาชีพนั้นได้อย่างไร นอกจากนั้น วิธีให้คำปรึกษาวิธีนี้ก็มีหลักการว่า การขาดข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและโลกของงานทำให้บุคคลไม่สามารถวางโครงการอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือไม่สามรถปรับตัวด้านอาชีพได้อย่างเหมาะสม วิธีที่ดีที่สุดที่จะทำให้บุคคลวางโครงการหรือปรับตัวด้านอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ การให้ข้อมูลเพื่อให้บุคคลได้รู้จักตนเอง และรู้จักโลกของงาน (วัชร ทรัพย์มี 2523 : 98-99)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ Brayfield ได้แบ่งวิธีการให้ข้อมูลด้านอาชีพในการให้คำปรึกษาออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. การให้ข้อมูลเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสนใจในการเลือกอาชีพของเขา
2. การให้ข้อมูลเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนแปลงการเลือกอาชีพให้เหมาะสม
3. การให้ข้อมูลเพื่อกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความตื่นตัวที่จะคิดวางโครงการเลือกอาชีพ

แต่ Bear และ Roeber (1951 : 425-426) ได้แยกประเภทการให้ข้อมูลในด้านอาชีพไว้แตกต่างกันดังนี้คือ

1. การให้ข้อมูลเพื่อการสำรวจ เป็นการให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจอาชีพอย่างกว้างขวาง
2. การให้ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง เป็นการให้ผู้รับคำปรึกษาได้ศึกษาอาชีพโดยเฉพาะอย่างลึกซึ้ง
3. การให้ข้อมูลเพื่อเพิ่มความมั่นใจ เป็นการให้ผู้รับคำปรึกษามั่นใจในการเลือกอาชีพของตน
4. การให้ข้อมูลเพื่อเปลี่ยนแปลงการเลือกอาชีพ เป็นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้เปลี่ยนแปลงการเลือกอาชีพใหม่ให้เหมาะสม
5. การให้ข้อมูลเพื่อกระตุ้นการวางโครงการ เป็นการกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความตื่นตัวที่จะคิดวางโครงการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ
6. การให้ข้อมูลเพื่อการเหนี่ยวนำ เป็นการเหนี่ยวนำให้ผู้รับคำปรึกษามาขอคำปรึกษา จนกระทั่งเขารู้ความต้องการของเขา
7. การให้ข้อมูลเพื่อประเมิน เป็นการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้รับคำปรึกษา
8. การให้ข้อมูลเพื่อพิจารณาความมั่นใจ เป็นการพิจารณาว่าผู้รับคำปรึกษามั่นใจในการเลือกอาชีพของตนหรือไม่

อย่างไรก็ตาม ในการให้ข้อมูลด้านอาชีพในการให้คำปรึกษานั้น ผู้ให้คำปรึกษาควรคำนึงถึงขอบเขตแนวทางในการให้ข้อมูลในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ซึ่ง คมเพชร จัตรศุภกุล (2521 : 207) อ้างอิงจาก Tyler (1953) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้ คือ

1. การประหยัดเวลาของผู้รับคำปรึกษา ในระหว่างการให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น ไม่จำเป็นต้องให้ข้อมูลอย่างละเอียด และไม่ควรให้นอกเหนือจากคำถามของผู้รับคำปรึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การนำเอาข้อมูลด้านอาชีพมาใช้ในการให้คำปรึกษานั้น จะต้องไม่ทำให้โครงสร้างที่สำคัญของการให้คำปรึกษาเสียไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา

3. ในระหว่างการสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษา เมื่อผู้ให้คำปรึกษาให้ข้อมูลด้านอาชีพบางประการแล้ว ย่อมจะเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาได้แสดงออกในด้านความรู้สึกและทัศนคติอย่างเสรี

นอกจากข้อเสนอแนะดังกล่าวแล้ว เอฟเวอร์ แอล ซอทสตอร์ม และลอร์เรนส์ แบมเมอร์ (คมเพชร ฉัตรสุภกุล, 2521 : 207 อ้างอิงมาจาก Peters and Shertzer 1965) ยังได้ให้หลักทั่วไปเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ให้คำปรึกษาได้ให้ข้อมูลด้านอาชีพ ในระหว่างสถานการณ์ให้คำปรึกษาดังต่อไปนี้ คือ

1. ข้อมูลด้านอาชีพจะต้องมีความเที่ยงตรง การนำมาใช้จะต้องไม่มีการอ้างอิงจากส่วนบุคคล
2. การเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาชีพนั้น จะต้องเสนอในรูปของสิ่งดีพิมพ์ ไม่ควรเสนอออกมาในรูปของการจำ
3. การแนะเรื่องอาชีพ ผู้ให้คำปรึกษาควรชี้แนะให้นักเรียนได้พิจารณาอาชีพเท่าที่จะทำได้
4. เวลา ข้อมูลด้านอาชีพ และการเสนอแนะนั้นจะต้องรอเอาไว้จนกว่า
 - 4.1 ได้มีการประเมินลักษณะบุคคลแต่ละคนแล้ว
 - 4.2 นักเรียนมีความรู้สึกต้องการข้อสนเทศนั้น
 - 4.3 ผู้ให้คำปรึกษารู้สึกว่าการให้ข้อมูลจะช่วยแก้ไขปัญหานั้นได้
5. การสังเคราะห์ ผู้ให้คำปรึกษามีความรับผิดชอบที่จะช่วยนักเรียนให้สามารถหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงด้านอาชีพกับข้อมูลที่ได้สำรวจแล้วจากการทดสอบและประวัติส่วนตัว
6. การตรวจสอบ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องช่วยให้นักเรียนรู้จักการตรวจสอบและทำความเข้าใจกับข้อมูลด้านอาชีพ
7. การศึกษาทั่วไป ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องหลีกเลี่ยงการเน้นคุณค่าการศึกษาทั่วไป ในการศึกษาวิชาบางวิชา

Hoppock ได้กล่าวถึงขอบข่ายของข้อมูลด้านอาชีพไว้ดังนี้

1. แนวโน้มของตลาดแรงงาน เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการผู้ทำงานในด้านต่าง ๆ ในปัจจุบัน และการพยากรณ์ที่จะมีความต้องการเพิ่มขึ้นหรือลดลงในอนาคต
- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ลักษณะงาน งานที่จะต้องทำเป็นประจำมีลักษณะอย่างไร ผู้ทำงานจะต้องทำอะไรบ้าง เป็นงานที่ทำให้เกิดความเพลิดเพลินหรือก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย งานใหญ่หรืองานเล็ก มีความรับผิดชอบที่สำคัญหรือไม่ ต้องเกี่ยวข้องกับตัวเลข สิ่งของ หรือคน ต้องใช้เครื่องมือและอุปกรณ์มากหรือไม่ ต้องนั่งทำงาน ยืนทำงาน ต้องเดินทางหรือไม่

3. สภาพแวดล้อมของงาน เช่น สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของงาน เช่น ร้อน เย็น ขึ้น แห้ง เปียก ฝุ่นละออง สกปรก เสียงดัง ในอาคาร กลางแจ้ง ในโรงงาน มีสารพิษ มีสารกัมมันตภาพรังสี มีความขัดแย้ง เป็นต้น

4. คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

อายุ ได้มีการกำหนดช่วงอายุในการเข้าทำงานและการเกษียณไว้อย่างไร

เพศ อาชีพนั้น ๆ โดยทั่วไปเป็นอาชีพสำหรับเพศหญิงหรือเพศชาย หรือให้โอกาสแก่ทั้งเพศหญิงและเพศชาย หรือให้โอกาสแก่เพศใดเพศหนึ่งมากกว่า

ส่วนสูงและน้ำหนัก ได้มีการกำหนดส่วนสูงและน้ำหนักสูงสุดต่ำสุดไว้อย่างไร

คุณสมบัติทางร่างกายด้านอื่น ๆ มีการกำหนดคุณสมบัติด้านอื่น ๆ ของร่างกายไว้อย่างไร เช่น จะต้องมียาเสพติด ตาไม่บอดสี สามารถได้ยินเสียงในเกณฑ์ปกติ มีร่างกายแข็งแรง เป็นต้น

ความถนัด งานบางประเภทต้องการความถนัดเฉพาะอย่าง เช่น ความถนัดทางกลไก ความถนัดด้านงานเสมียน ความถนัดทางด้านดนตรี เป็นต้น

ความสนใจ ที่ทำงานบางแห่งอาจมีการวัดความสนใจในอาชีพก่อนเข้าทำงานด้วย

การควบคุมทางกฎหมาย ได้มีการกำหนดให้มีใบอนุญาตในการประกอบอาชีพหรือไม่ การที่จะได้รับใบอนุญาตต้องมีเงื่อนไขอย่างไร

สัญชาติ ได้มีการกำหนดสัญชาติผู้ประกอบอาชีพไว้หรือไม่

การศึกษาอบรม ได้มีการกำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพต้องมีการศึกษาอบรมเพื่อเตรียมตัวประกอบอาชีพนั้น ๆ ไว้อย่างไร เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วต้องฝึกงานหรือไม่ ถ้าต้องฝึกงานจะต้องใช้เวลานานเพียงใด

5. การเข้าประกอบอาชีพ การเข้าประกอบอาชีพต้องมีวิธีการอย่างไร โดยการสมัครงานกับนายจ้างด้วยตนเอง ต้องมีการสอบสัมภาษณ์หรือต้องสอบข้อเขียนด้วย ถ้าเป็นการประกอบอาชีพอิสระจะต้องใช้ทุนทรัพย์เพื่อดำเนินกิจการมากน้อยเพียงใด

6. รายได้ ในการประกอบอาชีพนั้น ๆ จะมีรายได้เป็น วัน สัปดาห์ เดือน ปี โดยเฉลี่ยแล้วเป็นเงินเท่าใด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ความก้าวหน้า อาชีพนั้น ๆ จะมีความก้าวหน้าเพียงใด จะต้องมีการอบรมศึกษาเพิ่มเติม มีความสามารถหรือมีประสบการณ์อย่างไรจึงจะได้เลื่อนขั้น และจะมีโอกาสได้เลื่อนขั้นมากน้อยเพียงใด การประกอบอาชีพเดิมนำไปสู่อาชีพใหม่ได้หรือไม่

8. การกระจายของผู้ประกอบอาชีพ มีผู้ประกอบอาชีพนั้นมากน้อยเพียงใด และกระจายอยู่ทั่วประเทศ หรือมีอยู่เพียงบางจังหวัด ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ผู้ประกอบอาชีพจะประกอบอาชีพที่ใดก็ได้หรือจะต้องอยู่ที่ใดที่หนึ่งโดยเฉพาะ

9. ข้อดีและข้อเสีย อาชีพแต่ละอย่างย่อมมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งขึ้นอยู่กับความพอใจและความต้องการของผู้ประกอบอาชีพแต่ละคน งานบางอย่างอาจมีการทำงานล่วงเวลา ทำงานในวันเสาร์ อาทิตย์ หรือวันหยุด และการเดินทางไปปฏิบัติงานในท้องที่อื่น ๆ งานบางอาชีพมีความมั่นคงกว่างานอาชีพอื่น เป็นต้น

ที่กล่าวมาแล้วเป็นขอบข่ายของข้อมูลด้านอาชีพโดยทั่วไป ที่มีความจำเป็นในการเลือกอาชีพของนักศึกษาเท่านั้น สำหรับข้อมูลด้านอาชีพที่มีความจำเป็นต่อนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาหรือผู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกสถานที่ทำงานเมื่อมีโอกาส Sherrill (อ้างถึงใน Hoppock, 1976) ได้เสนอหลักการไว้ดังนี้

1. ประเภทของอุตสาหกรรมหรือบริการ อุตสาหกรรมหรือบริการประเภทนั้น ๆ อยู่ในความสนใจของท่านหรือไม่ เป็นอุตสาหกรรมหรือบริการที่มีประโยชน์ต่อสังคมหรือเศรษฐกิจของประเทศหรือไม่

2. บริษัท เป็นบริษัทที่กำลังมีความเจริญเติบโตมีผลผลิตหรือบริการที่เพิ่มขึ้นในรอบปีหรือไม่ มีการใช้เทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้นหรือไม่ บริษัทมีบริการและสวัสดิการแก่พนักงานมากน้อยเพียงใด มีประกันภัย ประกันชีวิต โบนัส บำเหน็จบำนาญหรือไม่

3. ความมั่นคง ประเภทอุตสาหกรรมหรือบริษัทและสินค้าหรือบริการของบริษัทมีความก้าวหน้าและเป็นที่ต้องการในท้องตลาดหรือไม่ สถานภาพทางการเงินของบริษัทเป็นอย่างไร การบริหารและการแข่งขันของบริษัทกับบริษัทอื่น ๆ เป็นอย่างไร

4. ตำแหน่งงานที่สมัคร เป็นงานที่ท่านสนใจหรือไม่ เป็นงานที่ส่วนใหญ่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ หรือใช้สามัญสำนึกในการทำงาน เป็นงานที่ทำหายความสามารถของท่านหรือไม่ ได้มีการระบุน้ำที่ความรับผิดชอบของงานไว้ชัดเจนหรือไม่ ต้องมีการเดินทางไปปฏิบัติงานนอกสถานที่มากน้อยเพียงใด สามารถย้ายไปประจำอยู่ในสาขาที่ท่านต้องการได้หรือไม่

5. เสรีภาพในการปฏิบัติงาน ท่านมีเสรีภาพในการใช้ความคิดริเริ่มและวิธีการในการทำงานได้มากน้อยเพียงใด มีผู้อื่นร่วมรับผิดชอบในงานนั้นด้วยหรือไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. สถานภาพในอาชีพ โอกาสในการเลื่อนตำแหน่งเป็นนักวิชาการหรือผู้บริหารของหน่วยงาน หรือโอกาสที่ท่านจะเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในวงการวิชาชีพมีมากน้อยเพียงใด

7. ความก้าวหน้า ถึงแม้ว่าความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ซึ่งโดยทั่วไปจะขึ้นอยู่กับความสามารถและความพยายามของท่านก็ตาม แต่ท่านก็ต้องการที่จะพิจารณาทุกแง่มุมของงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งสำคัญที่ท่านมีโอกาสจะได้รับ ต้องพิจารณาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคและปัจจัยที่ส่งเสริมความก้าวหน้าในการงานของท่าน

8. รายได้ พิจารณารายได้เฉลี่ยในตำแหน่งเดียวกันของบริษัทต่าง ๆ ถ้ารายได้มีความแตกต่างกันมากนั้นด้วยสาเหตุใด การเพิ่มของรายได้นั้นเพิ่มด้วยสาเหตุที่ท่านมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นหรือเพิ่มด้วยสาเหตุอื่น

9. โอกาสที่จะได้รับการศึกษาเพิ่มเติม ท่านสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกเวลาทำงานได้หรือไม่ บริษัทมีนโยบายส่งเสริมให้บุคลากรของบริษัทมีความรู้เพิ่มขึ้นได้หรือไม่ บริษัทมีทุนให้บุคลากรได้ศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มเติมความรู้ความสามารถหรือไม่

10. แหล่งที่พักอาศัยในปัจจุบันและอนาคต แหล่งที่พักอาศัยมีความสำคัญต่อชีวิตหลายด้านด้วยกัน เช่น ความก้าวหน้าในการงาน ความสะดวกสบาย และความปลอดภัยในการพักอาศัย ความสะดวกสบายในการเดินทาง เป็นต้น

11. ที่พักอาศัย ที่พักอาศัยอยู่ห่างไกลที่ทำงานหรือไม่ ถ้าจะต้องเช่าหรือซื้อจะสามารถหาเช่าหรือซื้อได้ในราคาที่ยุติธรรมหรือไม่ บริษัทได้จัดที่พักอาศัยไว้ให้หรือไม่

12. การขนส่ง บริการขนส่งและติดต่อสื่อสารทั้งทางบก ทางเรือ และทางอากาศ มีความสะดวกหรือไม่ ต้องเสียค่าใช้จ่ายและเวลาในการเดินทางมากน้อยเพียงใด

13. ค่าครองชีพ ค่าครองชีพโดยทั่วไปในบริเวณที่ทำงานและที่พักอาศัยสูงหรือต่ำกว่าที่อื่น ๆ ของประเทศเพียงใด

แหล่งข้อมูลด้านอาชีพ

ข้อมูลมีความสำคัญต่อการแนะแนว ข้อมูลด้านอาชีพมีความสำคัญต่อการแนะแนวอาชีพ ถ้าไม่มีข้อมูลด้านอาชีพก็จะไม่สามารถทำการแนะแนวอาชีพให้ได้ผลดี ผู้แนะแนวหรือผู้ให้คำปรึกษามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลด้านอาชีพเพื่อตอบคำถามและให้ความกระจ่างเกี่ยวกับอาชีพแก่นักเรียน นิสิตนักศึกษา ครูและผู้ปกครอง การจัดหาและรวบรวมข้อมูลด้านอาชีพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ ถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์จึงมีความจำเป็นต่อการบริการแนะแนวอาชีพของสถาบันการศึกษาเป็นอันมาก แหล่งที่มาของข้อมูลด้านอาชีพมีทั้งแหล่งปฐมภูมิ (primary sources) และแหล่งทุติยภูมิ (intermediate sources)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. แหล่งปฐมภูมิเป็นแหล่งต้นตอของข้อมูลด้านอาชีพ มี 3 แหล่งใหญ่ด้วยกัน คือ

1.1 ผู้ประกอบอาชีพทุกอาชีพ เช่น ผู้รับจ้าง ช่างราชการ และผู้ประกอบอาชีพอิสระ เป็นต้น

1.2 ผู้ว่าจ้างทุกประเภททุกระดับ

1.3 หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจ้างแรงงานโดยตรง เช่น กรมแรงงาน เป็นต้น

แหล่งต้นตอเป็นแหล่งที่สามารถให้ข้อมูลได้อย่างละเอียดถูกต้อง ยกเว้นข้อมูลบางอย่างที่มีความจำเป็นต้องปกปิดเพื่อป้องกันผลประโยชน์ของผู้ประกอบอาชีพ หรือผู้ว่าจ้างซึ่งจะต้องหาจากแหล่งข้อมูลอื่น การหาข้อมูลจากแหล่งต้นตอควรทำในระดับท้องถิ่นก่อนแล้วจึงทำในระดับประเทศ การสำรวจแหล่งต้นตอทำได้หลายทางด้วยกัน เช่น การเปิดสมุดโทรศัพท์ ปรึกษาสำนักงานจัดหางานทั้งของเอกชนและของรัฐ สหภาพแรงงานและสมาคมวิชาชีพต่างๆ เป็นต้น การสัมภาษณ์ผู้ประกอบอาชีพหรือผู้ว่าจ้างควรทำโดยผู้ที่มีความรู้ในการแนะนำอาชีพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการแนะนำอาชีพ และควรสัมภาษณ์ผู้ประกอบอาชีพและผู้ว่าจ้างหลายคน เพื่อการยืนยันข้อมูลบางอย่างให้เป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เมื่อได้ข้อมูลแล้วก็จัดเก็บรวบรวมหรือตีพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

2. แหล่งทุติยภูมิเป็นแหล่งที่ได้รับข้อมูลมาจากแหล่งต้นตออีกต่อหนึ่ง แหล่งทุติยภูมิโดยทั่วไปได้แก่ นักแนะแนว สิ่งตีพิมพ์ ห้องสมุดอาชีพ หรือห้องสมุดโดยทั่วไป แหล่งทุติยภูมิมีความสำคัญต่อการแนะนำอาชีพมาก นักศึกษาสามารถค้นคว้าหรือสอบถามข้อมูลด้านอาชีพจากแหล่งดังกล่าว ข้อมูลบางชนิดที่เรียกว่าข้อมูลที่ไม่เปิดเผย ซึ่งเป็นข้อมูลที่ไม่มีการตีพิมพ์ไว้ก็จะมีในห้องสมุดทุกชนิด ผู้ให้คำปรึกษาหรือนักแนะแนวจะสามารถหาข้อมูลซึ่งกันและกันของนักแนะแนวก็เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้นักแนะแนวได้ข้อมูลที่ไม่เปิดเผย เพื่อช่วยนักศึกษาได้ทราบข้อมูลด้านอาชีพได้อย่างละเอียดลึกซึ้งและตรงกับความเป็นจริงมากกว่าข้อมูลที่เปิดเผย

แหล่งข้อมูลที่สำคัญที่นักแนะแนวควรทราบมีดังนี้

1. งานแนะแนวอาชีพ กองการจัดหางาน กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ถนนดินแดง กรุงเทพฯ ฯ เป็นแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพต่าง ๆ

2. ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ที่บริเวณท้องฟ้าจำลอง กรุงเทพฯ ฯ ถนนสุขุมวิท เป็นแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพต่าง ๆ

3. กองบริการอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ซอยกล้วยน้ำไท ถนนพระราม 4 กรุงเทพฯ ฯ เป็นแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพทางด้านอุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. กองแผนงาน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ถนนพระราม 6 กรุงเทพฯ ฯ เป็นแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพอุตสาหกรรม

5. กองเผยแพร่และส่งเสริม กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ฯ เป็นแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพการประมง

6. กองเกษตรสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายในบริเวณมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพฯ ฯ เป็นแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพทางการเกษตร

7. กองวิชาการและสถิติแรงงาน กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย

8. หน่วยส่งเสริมสินเชื่อเพื่อการเกษตร ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ทุกสาขา

9. ฝ่ายนิเทศช่างอุตสาหกรรม หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ฯ เป็นแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับช่างอุตสาหกรรม

10. หน่วยจัดหางาน วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน ถนนพระราม 1 กรุงเทพฯ ฯ เป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งงานที่ว่าง

11. ศูนย์ข่าวรับสมัครงาน สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก กรุงเทพฯ ฯ เป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งงานที่ว่าง

12. แรงงานจังหวัดต่าง ๆ

13. สำนักงานจัดหางานจังหวัดต่าง ๆ

14. สมาคมอาชีพต่าง ๆ เช่น สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย แพทยสมาคมแห่งประเทศไทย สมาคมนายควมแห่งประเทศไทย สมาคมวิชาชีพหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เป็นต้น

ข้อมูลด้านอาชีพที่มีความถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งนักแนะแนวหรืออาจารย์แนะแนวได้พยายามหาอย่างมากมาย จะยังไม่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา ที่จะใช้ในการเลือกอาชีพหรือการวางแผนการศึกษา ถ้านักแนะแนวหรืออาจารย์แนะแนว ยังไม่ได้จัดการหรือดำเนินการให้นักศึกษาได้รับข้อมูลอย่างเหมาะสม การให้ข้อมูลด้านอาชีพแก่นักศึกษามีหลายวิธี ซึ่งนักแนะแนวหรืออาจารย์แนะแนวจะต้องเลือกใช้วิธีที่จะสามารถให้ข้อมูลด้านอาชีพแก่นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการให้ข้อมูลด้านอาชีพแก่นักศึกษาที่สำคัญ มีดังนี้

1. การให้ข้อมูลด้านอาชีพระหว่างการให้คำปรึกษา

2. การจัดวันอาชีพ หรือสัปดาห์อาชีพ

3. การเยี่ยมชมสถานที่ประกอบอาชีพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การให้ข้อมูลด้านอาชีพในชั่วโมงแนะแนว
5. การแสดงบทสนทนา
6. การสอดแทรกข้อมูลด้านอาชีพในวิชาต่าง ๆ
7. การประชุมแก้ปัญหาด้านอาชีพจากกรณีตัวอย่าง
8. การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการอาชีพ
9. การติดตามศิษย์เก่า
10. การจัดบริการห้องสมุดอาชีพ

จากหลักและวิธีการให้ข้อมูลด้านอาชีพในการให้คำปรึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่าผลของการให้ข้อมูลด้านอาชีพแก่ผู้รับคำปรึกษานั้น จะเป็นเครื่องช่วยประกอบการพิจารณาวางแผนและตัดสินใจเลือกอาชีพ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายทางอาชีพที่ผู้รับคำปรึกษาต้องการนั่นเอง ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาด้านอาชีพ จำเป็นต้องมีทักษะในการประสานข้อมูลทางอาชีพเข้าไปในกระบวนการให้คำปรึกษาได้อย่างสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ

การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เป็นบริการด้านหนึ่งของบริการให้คำปรึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของโครงการแนะแนวอาชีพ ซึ่ง คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2521 :35) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพในโรงเรียนว่า โครงการแนะแนวอาชีพที่ดีและสมบูรณ์นั้นย่อมประกอบด้วยโครงการให้คำปรึกษาด้านอาชีพอยู่ด้วยเสมอ และได้เป็นที่ปรากฏแล้วว่าการให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้นเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนมากกว่าการจับคู่ระหว่างความถนัด ความสามารถและความสนใจของบุคคลกับลักษณะต่าง ๆ หรือองค์ประกอบของอาชีพ (วัชรวิ ทรัพย์มี 2522 : 125) ดังนั้นจึงมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพไว้ดังนี้ คือ

Supper (1951 : 191-197) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เป็นกระบวนการช่วยบุคคลให้พัฒนาการยอมรับ และผสมผสานส่วนที่เป็นบุคลิกลักษณะของตนเองกับบทบาทในโลกของงานอาชีพ ทดสอบภาพพจน์ของตนเองกับสภาพความเป็นจริงของสิ่งแวดล้อมภายนอก เพื่อนำมาซึ่งความพึงพอใจสู่ตนและสู่สังคม

Crites (นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2528 : 82 อ้างอิงมาจาก Crites 1981) ได้พยายามแยกความหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพออกจากการแนะแนว และบริการให้คำปรึกษาด้านอื่น ๆ โดยมีความเห็นว่า

1. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นการเกี่ยวข้องกันระหว่างบุคคลสองคน โดยผ่านการมีความสัมพันธ์ที่เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลทางจิตใจที่อาจเกี่ยวหรือไม่เกี่ยวกับการให้แบบทดสอบ
- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ มิใช่เป็นเพียงแค่ระบบการให้ข้อมูลเท่านั้น ทั้งผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาจะต้องมีส่วนร่วมกันในกระบวนการตัดสินใจอย่างมีความหมาย มิใช่เป็นเรื่องของการให้และรับโดยฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเท่านั้น

3. ไม่สามารถจะบอกได้ชัดเจนว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพมีความสำคัญมากหรือน้อยกว่าการให้บริการชนิดอื่น ๆ การที่จะกล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น ไม่สำคัญเท่าการให้คำปรึกษาทางด้านปัญหาส่วนตัวนั้นคงเป็นไปได้ แม้ว่าปัญหาทางด้าน การปรับตัวและปัญหาทางอาชีพจะแตกต่างกันก็จริงอยู่ แต่ถ้าพิจารณาให้รอบคอบแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นปัญหาชนิดใดล้วนมีความเกี่ยวข้องกับผูกพันซึ่งกันและกันทั้งสิ้น ดังนั้น ในความเห็นของใครทส การให้คำปรึกษาด้านอาชีพจึงรวมไปถึงการให้คำปรึกษาในเรื่องส่วนตัวด้วย แต่การให้คำปรึกษาด้านอาชีพได้ก้าวเข้าไปในส่วนที่ให้คำปรึกษาในเรื่องส่วนตัวก้าวไปไม่ถึง นั่นก็คือ การเข้าไปในเรื่องโลกของงานอาชีพที่เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญยิ่งของชีวิตมนุษย์

นอกจากนั้น Herr และ Cramer (นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2528 : 83 อ้างอิงมาจาก Herr and Cramer 1984) ยังได้ให้คำจำกัดความของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพไว้ว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นการสื่อสารทางคำพูดที่กระทำโดยบุคคล 2 คน ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้มาใช้บริการ ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ให้บริการ โดยผ่านกระบวนการปะทะสัมพันธ์ที่มีความหมายตลอดเวลา ผู้ให้คำปรึกษาจะใช้ความสามารถของการเป็นผู้เชี่ยวชาญทางพฤติกรรมศาสตร์ ช่วยผู้รับคำปรึกษาให้เกิดความเข้าใจตนเองดีขึ้น สามารถตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดและรับผิดชอบในการดำเนินการไปสู่ขั้นตอนนั้น

สำหรับในประเทศไทย ได้มีผู้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพไว้ดังนี้ คือ

Hatch และ Ampa (1966 : 77) ได้ให้ความหมายว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ หมายถึงกระบวนการที่บุคคลจะได้รับความช่วยเหลือในการวิเคราะห์และรู้จักตนเอง วิเคราะห์จุดหมายทางอาชีพและโครงการฝึกฝนของตนเพื่อให้บรรลุถึงความมุ่งหมาย พร้อมทั้งนำเอาเนื้อหาที่สำคัญต่าง ๆ เหล่านั้นมาพิจารณาอย่างมีเหตุผล

สวัสดี เรืองฉาย (2521 : 74) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเปรียบเสมือนการเลือกคู่ระหว่างผู้รับคำปรึกษากับอาชีพ ผู้ให้คำปรึกษาด้านอาชีพจะต้องรู้จักทั้งสองฝ่ายดี และจะต้องแนะนำให้ผู้รับคำปรึกษาได้รู้จักคู่ที่เขาจะเลือกอย่างเพียงพอ เมื่อเห็นว่าทั้งสองฝ่ายมีลักษณะเหมาะสมกันดีแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องแนะนำวิธีที่จะให้ทั้งสองฝ่ายเข้ากันได้อย่างสนิทสนมเพื่อความสุขของชีวิตต่อไป

นวลละอ อสุภผล (2521 : 76) และวัชรีย์ ทรัพย์มี (2523 : 89) ได้กล่าวให้ความเห็นไว้ อย่างสอดคล้องกันว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้พัฒนา ความเข้าใจตนเองและองค์ประกอบเกี่ยวกับตนเองอย่างต่อแท้ กับทั้งยังช่วยให้เข้าใจโลกของงาน ตลอดจนความสามารถผสมผสานสองสิ่งนี้เข้าด้วยกัน จนกระทั่งบุคคลสามารถแก้ปัญหาด้าน อาชีพ ตัดสินใจและดำเนินการตามโครงการประกอบอาชีพที่วางไว้จนประสบความสำเร็จก้าวหน้า

นอกจากนั้น นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2527 : 32, 2528 : 63) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการให้ คำปรึกษาด้านอาชีพ โดยกล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น มีลักษณะคล้ายการให้บริการ ด้านส่วนตัวอื่น ๆ แตกต่างกันแต่เพียงการให้คำปรึกษาด้านอาชีพจะเน้นหนักในด้านการแนะแนว อาชีพและการศึกษา จะไม่มุ่งเน้นประเด็นแก้ปัญหาทางอารมณ์และบุคลิกภาพของผู้รับคำปรึกษา การให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้นจะต้องเป็นการสื่อสารที่มีความหมายระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้ รับคำปรึกษา ในบรรยากาศของความสัมพันธ์ที่อบอุ่นเป็นกันเอง ที่ผู้ให้คำปรึกษาได้ใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญของตนช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาที่มีความเข้าใจตนเองมากขึ้น และสามารถรับผิดชอบ การตัดสินใจของตนเอง เข้าใจโลกของงาน และเลือกอาชีพที่ตรงกับความต้องการในอันที่จะนำ ความพอใจมาสู่ตนเองและสังคม

เนื่องจากการตัดสินใจเลือกอาชีพหรือการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพมีความ สำคัญกับบุคคลมากดังที่ได้กล่าวมาแล้ว การให้คำปรึกษาด้านอาชีพจึงเป็นกระบวนการช่วยเหลือ บุคคล ที่มีความสลับซับซ้อนและมีหลักการดังต่อไปนี้ (สำเนาวัชรีย์ศิลป์ 2529 : 92-100)

1. ผู้ให้บริการจะต้องไม่ตัดสินใจหรือแก้ปัญหาให้ผู้รับบริการ การให้คำปรึกษาไม่ว่าจะ เป็นการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวหรือการให้คำปรึกษาด้านอาชีพก็ตาม มักมีความเข้าใจผิดหรือมี ปัญหาเช่นเดียวกัน ปัญหาหนึ่งคือผู้รับบริการมักจะคิดว่าผู้ให้บริการเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญที่ สามารถจะตัดสินใจให้ผู้รับบริการได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในสังคมไทยนั้น เราได้ให้คำแนะนำ (advise) ในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอยู่เสมอ แต่การให้คำปรึกษา (counseling) เป็นเรื่องใหม่และยังไม่ เป็นที่เข้าใจกันในหมู่ประชาชนทั่วไป ซึ่งในหลักการให้คำปรึกษาไม่ว่าจะเป็นการให้คำปรึกษาด้าน ส่วนตัวหรือด้านอาชีพก็ตาม ผู้ให้บริการและผู้รับบริการจะต้องทำงานร่วมกันคือ ต้องช่วยกันค้น ปัญหาที่แท้จริงของผู้รับบริการ และช่วยกันวางแผนเพื่อแก้ปัญหาให้เป็นไปตามขั้นตอนที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้รับบริการได้เกิดการเรียนรู้และทักษะในการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจ

2. ในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น ผู้ให้บริการจะไม่กระตุ้นให้ผู้รับบริการ ซึ่งเป็น นักศึกษาที่มีสติปัญญาดีมุ่งศึกษาต่อและไม่ควรกระตุ้นให้นักศึกษาที่มีสติปัญญาไม่ดีออกไป ประกอบอาชีพ

3. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น ผู้ให้บริการและผู้รับบริการจะต้องร่วมกันค้นหาค่านิยมในด้านต่าง ๆ ของผู้รับบริการให้แน่ชัดด้วยวิธีการต่าง ๆ และทำให้ผู้รับบริการมีความเข้าใจบทบาทของค่านิยมต่อการเลือกอาชีพอย่างถูกต้อง ผู้ให้บริการไม่ควรนำเอาค่านิยมและความทะเยอทะยานของตนเองให้กับผู้รับบริการ

4. ผู้ให้บริการควรนำเอาทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพ หรือทฤษฎีการเลือกอาชีพ มาประยุกต์ใช้กับกระบวนการให้คำปรึกษาด้านอาชีพอย่างเหมาะสม การใช้ทฤษฎีดังกล่าวจะทำให้ผู้ให้บริการไม่เร่งรัดผู้รับบริการ ให้รีบตัดสินใจเลือกอาชีพเมื่อผู้รับบริการยังมีวุฒิภาวะด้านอาชีพไม่สูงพอ

5. ผู้ให้บริการควรพิจารณาเลือกวิธีการให้คำปรึกษาที่เหมาะสม ใช้ในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ Morrill และ Forest (1970) มีความเห็นว่าทฤษฎีในการให้คำปรึกษาต่างก็มีประโยชน์ในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเมื่อได้นำทฤษฎีเหล่านั้นมาใช้ให้เหมาะสม Washowiak (1973) ได้เสนอแนะว่าการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทาง (Non-Directive Method) จะได้ใช้เป็นประโยชน์มากกับผู้รับบริการที่กล้าแสดงและมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง แต่วิธีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม (Behavioral Method) ใช้ได้เหมาะสมกับผู้รับบริการที่ไม่กล้าแสดงออกหรือไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

6. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพมีความสัมพันธ์กับการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัว การให้คำปรึกษาด้านอาชีพโดยทั่วไปจะเน้นการตัดสินใจเลือกอาชีพหรือการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับอาชีพ แต่การให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวนั้นจะเน้นการแก้ไขปัญหาของบุคคลโดยทั่วไป เช่น ปัญหาที่เกี่ยวกับอารมณ์ เป็นต้น บางครั้งปัญหาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพหรือพัฒนาการด้านอาชีพของบุคคลมีปัญหาด้านอารมณ์อยู่ด้วย เช่น นักศึกษาที่ต้องการเลือกอาชีพอย่างหนึ่งแต่บิดาหรือมารดาต้องการให้เลือกอาชีพอีกอย่างหนึ่ง หรือผู้รับบริการบางคนมีปัญหาด้านอารมณ์มากก็ควรต้องเน้นการให้คำปรึกษาเพื่อขจัดปัญหาด้านอารมณ์ก่อน

7. ความสัมพันธ์ที่ีระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการเป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญอย่างยิ่งในการให้คำปรึกษา ในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพก็เช่นเดียวกับการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัว คือผู้ให้บริการจะต้องสร้างบรรยากาศที่ดีจะทำให้ผู้รับบริการเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ ใจวางใจ มีทัศนคติที่ดีและมีความศรัทธาในตัวผู้ให้บริการ พร้อมทั้งจะร่วมมือกับผู้ให้บริการเพื่อแก้ไขปัญหาหรือการวางแผนและพัฒนาตนเองไปสู่การตัดสินใจเลือกอาชีพและการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องอาชีพ

8. ผู้ให้บริการต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้รับบริการ การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นกระบวนการที่กว้างขวางมาก ผู้รับบริการบางคนมีความต้องการเพียงข้อมูลด้านอาชีพบางอย่างจากผู้ให้บริการเท่านั้น ผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนวอาชีพบางท่านไม่ถือว่าการให้ข้อมูลเพียงอย่างเดียวเป็นการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ผู้รับบริการบางคนยังไม่มี ความสนใจในอาชีพใดโดยเฉพาะ บางคนได้ทดลองเลือกอาชีพแล้วแต่ยังไม่มี ความมั่นใจ บางคนต้องการเปลี่ยนแปลงอาชีพที่ได้เลือกไปแล้ว เป็นต้น ผู้ให้บริการจะต้องเข้าใจปัญหาและความต้องการของผู้รับบริการและต้องให้บริการตรงกับปัญหาและความต้องการของผู้รับบริการให้มากที่สุด

9. ผู้ให้บริการต้องคำนึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ ในการเลือกอาชีพของบุคคลนั้นมีปัจจัยหลายด้านเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยทั่วไปถือว่าบุคคลควรเลือกอาชีพให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและค่านิยมของตนเอง แต่ปัจจัยดังกล่าวนี้ก็ยังไม่เพียงพอต่อการพิจารณาเลือกอาชีพ บางครั้งเมื่อบุคคลได้พิจารณาเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและค่านิยมของตนเองแล้ว แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะประกอบอาชีพนั้นได้เพราะขาดปัจจัยที่สำคัญตัวอื่น เช่น ฐานะการเงินและโอกาสในการศึกษา เป็นต้น

ขอบข่ายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ โดยทั่วไปพิจารณาจากลักษณะของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพและปัญหาที่สำคัญของผู้รับบริการ Morrill และ Forest (1970) มีความเห็นว่าการให้คำปรึกษาด้านอาชีพมี 4 ลักษณะคือ

1. การให้คำปรึกษาเพื่อช่วยให้ผู้ขอรับบริการสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ โดยการให้ข้อมูลที่สำคัญและการทำให้ปัญหาของผู้ขอรับบริการชัดเจนยิ่งขึ้น
 2. การให้คำปรึกษาเพื่อช่วยให้ผู้รับบริการสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ โดยเน้นการสร้างทักษะในการตัดสินใจให้แก่ผู้ขอรับบริการ
 3. การให้คำปรึกษาที่เน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบุคคลกับการดำเนินชีวิตของบุคคล การให้คำปรึกษาในลักษณะนี้ผู้ให้บริการจะเน้นถึงการตัดสินใจเลือกอาชีพ การวางแผนเพื่อการประกอบอาชีพ การสร้างทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพหรือการดำเนินชีวิตที่บุคคลจะต้องประสบตลอดชีวิต
 4. การให้คำปรึกษาที่เน้นการสร้างความสามารถเพื่อให้มีความมั่นใจในตัวเอง
- เมื่อพิจารณาขอบข่ายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพในแง่ที่เกี่ยวกับปัญหาของผู้รับบริการแล้ว พอสรุปได้ดังนี้คือ

1. ผู้รับบริการที่ยังไม่สนใจอาชีพใดโดยเฉพาะ

ปัญหาที่พบโดยทั่วไปของนักเรียนนักศึกษาไทยคือการขาดเป้าหมายในชีวิต การศึกษาเล่าเรียนเป็นกิจกรรมของชีวิตช่วงหนึ่งเท่านั้น ขอให้ได้ศึกษาเล่าเรียนให้สำเร็จในระดับใดระดับหนึ่งไว้ก่อน เมื่อสำเร็จแล้วยังหางานทำไม่ได้ก็ศึกษาขั้นสูงขึ้น การศึกษาในขั้นสูงขั้นนี้บางครั้งก็เปลี่ยนสาขาวิชาออกจากสาขาหนึ่งไปยังอีกสาขาหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกันน้อยมาก เช่นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาวิทยาศาสตร์และได้ศึกษาในระดับปริญญาโทในสาขาสังคมศาสตร์ เป็นต้น

ในการวางแผนเพื่อการประกอบอาชีพนั้นได้พบว่า ผู้รับบริการเป็นจำนวนมากยังไม่มี ความสนใจอาชีพใดอาชีพหนึ่งโดยเฉพาะซึ่งเกิดจากปัญหาหลายประการ เช่น ผู้รับบริการยังไม่เข้าใจตัวเองดีพอ คือไม่ทราบความสนใจในอาชีพของตัวเอง ไม่ทราบค่านิยมและความถนัดของตัวเอง เป็นต้น ผู้รับบริการเป็นจำนวนมากไม่เข้าใจโลกของงาน โดยเฉพาะลักษณะงานอาชีพที่ตนสนใจ ผู้รับบริการบางคนมีปัญหาที่เกี่ยวกับการสังเคราะห์ปัญหา คือ มีความสนใจอาชีพหลายอย่างแต่ขาดประสบการณ์ ขาดข้อมูล จึงไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ ผู้รับบริการบางรายมีปัญหาที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพทางเพศ ซึ่งเป็นปัญหาในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ในบางกรณีผู้รับบริการยังไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับโลกของงานอาชีพต่าง ๆ จึงยังไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ นักแนะแนวซึ่งเป็นผู้ให้บริการจะต้องช่วยให้ข้อมูลด้านอาชีพที่สำคัญแก่ผู้รับบริการด้วย แต่โดยทั่วไปแล้วข้อมูลที่ผู้ให้บริการให้แก่ผู้รับบริการจะยังไม่เพียงพอ ผู้ให้บริการควรแนะนำให้ผู้รับบริการได้ทราบถึงแหล่งข้อมูลด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอแก่การตัดสินใจเลือกอาชีพและการวางแผนเพื่อการประกอบอาชีพด้วย ผู้รับบริการบางรายอาจจะมีปัญหาทางอารมณ์ด้วย นักแนะแนวจึงควรช่วยเหลือเพื่อขจัดปัญหาทางด้านอารมณ์ด้วย

2. ผู้รับบริการที่ทดลองเลือกอาชีพแล้วแต่ยังไม่แน่นอน

ปัญหาอีกประการหนึ่งของผู้รับบริการก็คือ ผู้รับบริการได้ทดลองเลือกอาชีพไว้สองสามอาชีพ แต่ก็ยังไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งได้ ในกรณีนี้ผู้ให้บริการอาจกระตุ้นให้ผู้รับบริการพูด จนกระทั่งผู้ให้บริการและผู้รับบริการได้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของผู้ให้บริการต่ออาชีพแต่ละอาชีพที่เลือกเอาไว้แล้ว ผู้ให้บริการและผู้รับบริการอาจช่วยกันพิจารณาอาชีพแต่ละอาชีพโดยละเอียด เพื่อค้นหาข้อดีและข้อเสียของแต่ละอาชีพ เพื่อให้ได้อาชีพที่เหมาะสมกับผู้รับบริการมากที่สุด

3. ผู้รับบริการเลือกอาชีพที่มีโอกาสที่จะประกอบอาชีพนั้นได้น้อยมาก

ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของนักแนะแนวก็คือ ผู้รับบริการมาขอความช่วยเหลือเพื่อหาแนวทางที่จะประกอบอาชีพที่ผู้รับบริการมีโอกาสที่จะประกอบอาชีพนั้นได้น้อยมาก ปัญหา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังกล่าวนี้อาจเกิดจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน เช่น ผู้รับบริการอาจตัดสินใจเลือกอาชีพโดยไม่เข้าใจตนเองดีพอหรืออาจเป็นเพราะได้รับข้อมูลด้านอาชีพที่ไม่ถูกต้อง ผู้รับบริการบางคนเมื่อเห็นว่าตนมีโอกาสที่จะประกอบอาชีพนั้นได้น้อยมากก็อาจเปลี่ยนแผนการประกอบอาชีพ แต่ผู้รับบริการบางคนยังคงยึดมั่นอยู่กับอาชีพเดิมถึงแม้ว่าจะมีโอกาสห่างไกลจากที่จะมีโอกาสประกอบอาชีพนั้น

ในปัญหาดังกล่าวนี้ผู้ให้บริการและผู้รับบริการควรช่วยกันค้นคว้าหาว่าผู้รับบริการต้องการอะไรจากอาชีพที่ตนยึดมั่นอยู่นั้น เมื่อทราบความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการแล้ว ผู้ให้บริการกับผู้รับบริการก็ช่วยกันแสวงหาอาชีพอื่น ที่ผู้รับบริการมีโอกาสที่จะประกอบอาชีพนั้นได้ และเป็นอาชีพที่จะสามารถให้สิ่งที่ผู้รับบริการต้องการได้เช่นกัน ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้จะทำให้ผู้รับบริการสามารถเลือกอาชีพที่มีความเหมาะสมกับตนเองได้ ในบางกรณีที่ผู้รับบริการยังยืนยันที่จะเลือกประกอบอาชีพเดิมที่ยังห่างไกลจากที่จะมีโอกาสในการประกอบอาชีพนั้น ผู้ให้บริการคงไม่สามารถจะช่วยผู้บริการได้ คงต้องปล่อยให้ผู้รับบริการทดลอง เมื่อผู้รับบริการได้รับความล้มเหลวแล้วและพร้อมที่จะเปลี่ยนแผนการประกอบอาชีพใหม่ การให้คำปรึกษาจึงเริ่มขึ้นใหม่ เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการสามารถเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองต่อไป

4. ผู้รับบริการต้องการเปลี่ยนสาขาวิชาเอก

นักศึกษาเป็นจำนวนมากมีความต้องการที่จะขอเปลี่ยนสาขาวิชาเอก สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งอนุญาตให้นักศึกษาเปลี่ยนสาขาวิชาเอกได้เมื่อมีที่ว่าง สถาบันบางแห่งจะไม่อนุญาตให้นักศึกษาเปลี่ยนสาขาวิชาเอกเลย การอนุญาตให้นักศึกษาเปลี่ยนสาขาวิชาเอกได้เมื่อมีที่ว่างนั้นจะเป็นประโยชน์แก่สถาบันอุดมศึกษาและตัวนักศึกษามาก นักศึกษาเป็นจำนวนมากสมัครเข้าศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามเพื่อน ตามความต้องการของผู้ปกครอง หรือตามความนิยมของสังคม โดยที่นักศึกษาอาจไม่เข้าใจตนเองดีพอว่าตนเองมีความสนใจ ความถนัดและค่านิยมเป็นอย่างไร เมื่อนักศึกษาเลือกสมัครสอบเข้าศึกษาในสาขาใดสาขาหนึ่งเป็นอันดับที่หนึ่ง นักศึกษาก็จะเลือกสาขาวิชาในอันดับที่สองถึงอันดับที่หกที่มีวิชาสอบเข้าศึกษา เช่นเดียวกับสาขาในอันดับที่หนึ่ง ทั้งนี้ก็เพื่อที่นักศึกษาจะได้ไม่ต้องเตรียมตัวสอบหลายวิชา เมื่อทบวงมหาวิทยาลัยประกาศผลสอบเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จึงปรากฏว่ามีนักศึกษาที่สอบเข้าได้ในอันดับที่สองถึงอันดับที่หกมากกว่าผู้ที่สอบเข้าศึกษาได้ในอันดับที่หนึ่ง นักศึกษาที่สอบเข้าได้ในอันดับที่สามถึงอันดับที่หกส่วนมากก็จะไม่พอใจกับผลการสอบมากนัก มีนักศึกษาเป็นจำนวนมากไปสมัครสอบเข้าศึกษาใหม่ในปีต่อไป นักศึกษาที่ไม่ได้สมัครสอบเข้าศึกษาใหม่ก็ยังคงเรียนต่อไป บางคนขาดความสนใจในการเรียน นักศึกษาหลายคนต้องการย้ายสาขาวิชาเอก นักแนะแนวซึ่งเป็นผู้ให้บริการเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก็จะต้องร่วมกับนักศึกษาซึ่งเป็นผู้รับบริการช่วยกันค้นหา ความสนใจ ความถนัด ค่านิยมและความ เป็นไปได้ เพื่อให้ให้นักศึกษาย้ายไปศึกษาวิชาเอกที่เป็นการเตรียมตัวให้นักศึกษาเข้าสู่อาชีพที่เหมาะสมกับนักศึกษา เมื่อนักศึกษามีเป้าหมายที่แน่ชัด นักศึกษาก็จะมีความสนใจในการศึกษา ซึ่งจะ ทำให้การเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาได้ผลดียิ่งขึ้น การที่สถาบันอุดมศึกษาได้อนุญาตให้นัก- ศึกษาย้ายสาขาวิชาเอกหรือย้ายคณะวิชาได้นั้น โดยทั่วไปแล้วจะไม่ทำให้จำนวนนักศึกษาภาควิชา โดภาควิชาหนึ่งลดน้อยลง ถ้านักศึกษาจะย้ายสาขาวิชาเอกหรือย้ายคณะนั้นจะได้รับความช่วย เหลือจากงานแนะแนวของสถาบันเสียก่อน เพราะนักศึกษาจะย้ายสาขาวิชาตามความเหมาะสม ของตนเองมิใช่ความต้องการของนักศึกษาที่ต้องการย้ายไปศึกษาในสาขาวิชาที่เป็นที่นิยมในสังคม

5. ผู้รับบริการต้องการเปลี่ยนอาชีพ

การเลือกประกอบอาชีพของคนไทยส่วนใหญ่จะไม่มีกฎเกณฑ์ ไม่มีแบบแผน และ ส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ขอคำปรึกษาจากนักแนะแนว คนไทยเป็นจำนวนมากที่สำเร็จการศึกษาในสาขา หนึ่งแต่ไปประกอบแบบอาชีพที่ไม่ตรงกับสาขาวิชาเอกที่เรียนมา จึงทำให้มีโอกาสที่จะนำความรู้ที่ได้ ศึกษามาใช้กับงานน้อยมาก บุคคลที่ได้วางแผนการศึกษาและอาชีพที่สอดคล้องหรือเหมาะสมกับ ตนเองก็มีโอกาสจะประสบความสำเร็จในชีวิตในการการทำงานดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ผู้รับบริการบางคนซึ่งอาจจะเคยได้วางแผนประกอบอาชีพมาแล้วหรือไม่ก็ตามได้ลง มือประกอบอาชีพแล้ว แต่ต้องการเปลี่ยนอาชีพด้วยเหตุผลต่าง ๆ เช่น ความต้องการของตลาดแรง งานเปลี่ยนไป ทำให้รายได้ลดลง ความก้าวหน้าไม่ดีพอ หรือต้องการอาชีพที่จะทำให้ตนเองเกิด ความพึงพอใจหรือได้รับความสุขจากการประกอบอาชีพใหม่มากขึ้น นักแนะแนวควรใช้เวลาที่จะ พุดคุยกับผู้รับบริการเพื่อศึกษาว่าผู้รับบริการมีความเข้าใจตนเองมากน้อยเพียงใด ถ้าผู้รับบริการ ยังไม่เข้าใจตนเองดีพอก็จะต้องใช้วิธีการสำรวจตนเองหรือใช้แบบทดสอบหรือแบบสำรวจ ในขั้นต่อไปผู้ให้บริการและผู้รับบริการจะต้องช่วยกันสำรวจข้อมูลในรายละเอียดของอาชีพใหม่ เพื่อ พิจารณาเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียระหว่างอาชีพเดิมกับอาชีพใหม่ในแง่มุมต่าง ๆ เมื่อผู้รับบริการพบ ว่าอาชีพใหม่สามารถตอบสนองความต้องการของตนมากกว่าอาชีพเก่า การตัดสินใจเปลี่ยนอาชีพ ก็มีเหตุผลและถูกต้อง แต่ถ้าอาชีพใหม่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการแล้วผู้ให้ บริการและผู้รับบริการก็อาจต้องพิจารณาอาชีพอื่นต่อไปจนกว่าจะพบอาชีพที่เหมาะสมกับผู้รับ บริการ

วิธีการให้คำปรึกษาทางอาชีพ วุทธิ ทรัพย์มี (2523 : 95) กล่าวถึงวิธีการให้คำปรึกษาทาง อาชีพไว้ดังนี้ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. รูปแบบของการให้คำปรึกษา (Models) ซึ่งประกอบด้วย
 - 1.1 การวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis)
 - 1.2 กระบวนการ (Process)
 - 1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcomes)
2. วิธีให้คำปรึกษา (Methods) ซึ่งประกอบด้วย
 - 2.1 เทคนิคการสัมภาษณ์ (Interview Techniques)
 - 2.2 การใช้แบบทดสอบ (Use of Tests)
 - 2.3 การให้ข้อมูลด้านอาชีพ (Use of Occupational Information)

สำหรับวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล (Traits and Factors Career Counseling)
2. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง (Client-Centered Career Counseling)
3. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพโดยยึดหลักพัฒนาการด้านอาชีพ (Developmental Career Counseling)

สำหรับในประเทศไทย คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2521 : 35) ได้ให้ความเห็นว่าการให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น มีเด็กเป็นจำนวนมากที่มีความต้องการที่จะได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพจากผู้ที่มีความรู้และมีประสบการณ์ ทั้งนี้สาเหตุอาจมาจากความขัดแย้งทางจิตใจบางประการที่เกิดขึ้นกับเด็กซึ่งทำให้ไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรกับการเลือกอาชีพของตนเอง เป็นต้นว่า อาจจะไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้เรื่องอาชีพ หรือมีอุปสรรคอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ระดับสติปัญญา อิทธิพลของพ่อแม่ ค่านิยมของสังคมที่เข้ามามีอิทธิพลต่อบุคคล

จากที่กล่าวมาแล้วจึงสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้นเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนไม่เพียงแต่เป็นการจับคู่ระหว่างความถนัด ความสามารถ และความสนใจของบุคคล กับลักษณะต่าง ๆ หรือองค์ประกอบของอาชีพเท่านั้น บุคลิกภาพของคนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งและแก่นแท้ของบุคลิกภาพคือความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเอง ดังนั้นการให้คำปรึกษาด้านอาชีพจึงควรพิจารณาบุคคลทุก ๆ ด้านไม่ใช่เฉพาะบางด้าน เนื่องจากพัฒนาการด้านอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทั่วไป ปัญหาด้านอาชีพจึงเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ และความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองและมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพและการปรับตัวเช่นเดียวกับด้านอื่นในชีวิต ฉะนั้น ถ้าจะดำเนินการให้คำปรึกษาด้านอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาด้านอาชีพนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาชีพจึงต้องทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนได้รับการฝึกฝนและมีคุณสมบัติพอที่จะดำเนินการให้คำปรึกษา โดยจะต้องเข้าใจว่าพัฒนาการด้านอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการในชีวิตของบุคคล

4. ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน

พิพัฒน์ บุญญาลัย (2535.: 152) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบความร่วมมือระหว่างภาค รัฐบาล และเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษา สาขาพาณิชยกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน พบว่า การจัดนักศึกษาฝึกงานตามหลักสูตรทั้งในระดับ ปวช. และ ปวส. ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ นักศึกษาระดับ ปวส. มีโอกาสได้ฝึกงานตรงตามสาขาที่เรียนมามากกว่านักเรียน ปวช. ผู้เกี่ยวข้องในสถานประกอบการ และอาจารย์ในเทศก์มีความเห็นตรงกันว่า การประสานร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการเป็นสิ่งที่ยังจำเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการฝึกงานนอกเหนือหลักสูตรได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ทั้งผู้ฝึกและสถานประกอบการ ปัญหาการฝึกงานที่เกิดขึ้นมีดังนี้ นักเรียนนักศึกษาขาดความเชื่อมั่นในตนเอง วางตัวไม่เหมาะสม ได้ฝึกไม่ตรงตามสาขาวิชาที่เรียน ส่วนอาจารย์ในเทศก์มีปัญหาในเรื่องหลักเกณฑ์การประเมินผล

สำเนา ขจรศิลป์ (2529 : 119) กล่าวว่า หน้าที่ของบริการจัดหางานในสถาบันอุดมศึกษาอันหนึ่งก็คือ การจัดบริการให้นักศึกษาซึ่งกำลังศึกษาอยู่ได้ทำงานในภาคฤดูร้อนหรือนอกเวลาเรียนทั้งภายในและภายนอกเพื่อหารายได้เป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน การทำงานนอกเวลาเรียนหรือในระหว่างภาคฤดูร้อนจะช่วยให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้น นักศึกษาบางคนได้ใช้งานในภาคฤดูร้อนหรืองานนอกเวลาเรียนเป็นเครื่องพิสูจน์อาชีพที่ตนเองได้ตัดสินใจเลือกแล้ว เช่น นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งตัดสินใจเลือกอาชีพครูแล้วก็สามารถรับจ้างสอนพิเศษนอกเวลาเรียนได้ การสอนพิเศษของนักศึกษาจะเป็นเครื่องพิสูจน์ความสนใจ ความถนัดและบุคลิกภาพของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี นักศึกษาหลายคนอาจพบว่าตนเองมีความชอบ ความถนัดในอาชีพครู ซึ่งเป็นสิ่งพิสูจน์ว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพครูของตนถูกต้อง แต่นักศึกษาบางคนอาจพบว่าตนเองไม่มีความชอบความถนัดในอาชีพครู บางคนพบว่าตนเองเป็นโรคแพ้ชอล์กหรือกลัวเสียงไม่สามารถทำงานหนักได้ จึงไม่สามารถสอนหนังสือได้จึงต้องเปลี่ยนสาขาวิชาเอกเสียใหม่ งานของนักศึกษาในภาคฤดูร้อนหรืองานนอกเวลาเรียนจึงเป็นเครื่องทดสอบการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี การที่นักศึกษาได้มีโอกาสทำงานพิเศษในวงการอุตสาหกรรมและธุรกิจ ทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสได้รู้จักกับนายจ้างมากขึ้น บางครั้งงานพิเศษที่นักศึกษาทำขณะที่เขากำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ก็อาจเป็นงานอันถาวรภายหลังที่เขาสำเร็จการศึกษาแล้วก็ได้ การทำงานพิเศษของนักศึกษาจึงมีประโยชน์ต่อนักศึกษามาก และการที่นัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศึกษาออกไปทำงานพิเศษในวงการศึกษาและธุรกิจก็จะทำให้สถาบันอุดมศึกษากับวงการต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

5. ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ

การที่นักศึกษาจะมีความสำเร็จในอาชีพการงานเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการด้วยกัน การจัดหางานที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ ความสนใจ และความสามารถของตนเอง จะเป็นการช่วยให้นักศึกษาได้ใช้ความสามารถและความถนัดของตนเองกับงานนั้นอย่างเต็มที่ และถ้างานนั้นเป็นงานที่นักศึกษาสนใจ ก็จะทำให้นักศึกษามีความสุขในการทำงานนั้นด้วย การจัดหางานให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพดังกล่าว จึงเป็นการช่วยทั้งนักศึกษาให้มีความสำเร็จในอาชีพการงานและเป็นการช่วยนายจ้างให้ได้คนที่มีคุณภาพไปทำงานให้อีกด้วย การจัดหางานจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างของนักศึกษาแต่ละคนและต้องมีความเชื่อว่า แต่ละคนจะต้องมีงานที่เหมาะสมกับตนเอง จุดมุ่งหมายการบริการจัดหางานจึงอยู่ที่การช่วยให้นักศึกษาได้ใช้แหล่งบริการและแหล่งวิชาการที่มีอยู่เพื่อช่วยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและความสำเร็จในชีวิต

การช่วยผู้สำเร็จการศึกษาให้มีงานทำนั้นมีหลายวิธีด้วยกัน คือ (สำเนาวิ ชจรศิลป์ 2529 :119-124)

1. ประกาศตำแหน่งงานว่างคือ การที่บริการจัดหางานแจ้งข่าวการ เปิดรับสมัครงานให้นักศึกษาหรือผู้สำเร็จการศึกษาไปสมัครงาน ณ บริษัท หรือส่วนราชการที่ประกาศเปิดรับสมัครงาน ข่าวที่เปิดรับสมัครงานควรเป็นข่าวสดที่ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งบริการจัดหางานจะได้โดยตรงจากนายจ้างหรือรับข่าวมาจากกรมประชาสัมพันธ์หรือจากแหล่งอื่น ๆ เช่น กองการจัดหางาน กรมแรงงานหรือบริการจัดหางานของสถานศึกษา เป็นต้น การแจ้งข่าวตำแหน่งว่างอาจทำได้โดยส่งจดหมายเวียนถึงผู้สำเร็จการศึกษา หรือติดประกาศไว้ในห้องสมุดอาชีพ หรือจัดรวบรวมไว้ในแฟ้มการเสนอข้อมูล ทั้งสามวิธีดังกล่าวควรแยกข้อมูลออกเป็นส่วน ๆ เช่น ข่าวตำแหน่งว่างในส่วนราชการรัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน เป็นต้น สิ่งสำคัญของการแจ้งตำแหน่งว่างอยู่ที่ความสดของข่าวและความรวดเร็วในการแจ้งข่าว ถ้าข่าวล่าช้านายจ้างอาจเปิดรับสมัครงานหรืออาจรับผู้อื่นเข้าทำงานแล้วก็ได้ วิธีที่จะได้ข่าวตำแหน่งว่างได้อย่างรวดเร็ว จึงควรให้นายจ้างติดต่อกับบริการจัดหางานในสถานศึกษาโดยตรง

2. การจัดส่งข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ในสถานศึกษา คือการที่นายจ้างได้ติดต่อกับบริการจัดหางานเพื่อจ้างผู้ที่จะสำเร็จการศึกษา และบริการจัดหางานได้จัดให้เจ้าหน้าที่ของนายจ้างมาทำการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ เพื่อคัดเลือกผู้ที่จะสำเร็จการศึกษา การช่วยจัดหางานให้ผู้สำเร็จการศึกษาในลักษณะนี้จะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับความสะดวกในการสมัครเข้าเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทำงานมาก และยังเป็นกรช่วยเหลือฝ่ายนายจ้างได้คัดเลือกบุคคลจากผู้สำเร็จการศึกษาเป็นจำนวนมากอีกด้วย การตรวจสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ในสถานศึกษาโดยทั่วไปมีกระบวนการดังต่อไปนี้

- 2.1 รวบรวมข้อมูลจากฝ่ายนายจ้างเพื่อประกาศให้นักศึกษาทราบ
- 2.2 รวบรวมใบสมัครจากนักศึกษา พร้อมทั้งนัดวันให้นักศึกษาสอบข้อเขียนและสัมภาษณ์
- 2.3 มอบใบสมัครของนักศึกษาให้ฝ่ายนายจ้าง พร้อมทั้งกำหนดวันและเวลาสอบข้อเขียนและสัมภาษณ์
- 2.4 จัดสถานที่ที่เหมาะสมให้ฝ่ายนายจ้างทำการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์
นักศึกษา ณ สถานศึกษา

สำหรับสถานศึกษาที่เพิ่งเริ่มก่อตั้งบริการจัดหางาน ควรจะต้องทำให้ตลาดแรงงานได้ทราบเกี่ยวกับสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนอยู่ ตลอดจนจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จจากสาขาต่าง ๆ แต่ละปีเจ้าหน้าที่จัดหางานให้นักศึกษาจะต้องติดต่อกับบริษัทที่ดำเนินกิจการใหญ่เป็นประจำ ในขณะเดียวกันก็ต้องทำการโฆษณาให้นักศึกษามาใช้บริการให้มาก เพื่อให้สามารถมีนักศึกษาส่งให้ผู้ที่ต้องการจ้างนักศึกษาได้ตลอดเวลา นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่จัดหางานยังต้องติดตามผลของการสัมภาษณ์ของนักศึกษาทั้งในและนอกสถาบัน เพื่อจะได้ทราบว่านักศึกษาแต่ละคนที่มาขอรับบริการได้เข้าทำงานตามความประสงค์ของนักศึกษาหรือไม่ การศึกษาถึงสาเหตุของความล้มเหลวและความล้มเหลวในการสมัครงานของนักศึกษาจะสามารถนำไปช่วยนักศึกษาอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี โดยทั่วไปปัจจัยที่จะทำให้นักศึกษาได้รับความสำเร็จในการสมัครงาน คือ

- ความกระตือรือร้นและความทะเยอทะยานในการทำงาน
- ผลการศึกษา
- ความรู้พิเศษ
- ประสบการณ์ของงานที่สมัครหรืองานที่เกี่ยวข้อง
- สติปัญญา
- ความสามารถในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น
- ความรับผิดชอบและความคิดริเริ่ม
- บุคลิกภาพ
- วิชาเรียนส่วนใหญ่ตรงกับงานที่สมัคร
- ความสามารถในการติดต่อกับบุคคลอื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ลักษณะเป็นผู้นำ
- ความเหมาะสมกับงาน

สำหรับสาเหตุแห่งความล้มเหลวในการสมัครงานของผู้สำเร็จการศึกษาโดยทั่วไปมีมากมาย

3. การหาแหล่งงาน การหางานทำในปัจจุบันเป็นเรื่องยากสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาหลายสาขา ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาอาจต้องออกหางานด้วยตนเอง แต่อย่างไรก็ตามบริการจัดหางานจะช่วยให้ช่วยเหลือผู้สำเร็จการศึกษาในการเขียนเอกสารเพื่อแนะนำการหางานทำ เช่น การหาแหล่งงาน การกรอกใบสมัครงาน การเขียนประวัติส่วนตัว และการฝึกสัมภาษณ์ เป็นต้น สำหรับการเขียนเอกสารแนะนำนักศึกษาในการหาแหล่งงานนั้น ควรระบุถึงสถานที่และวิธีการหางานอย่างละเอียด ซึ่งจะช่วยให้ผู้สำเร็จการศึกษาหาแหล่งงานได้เป็นอย่างดี

4. การฝึกกรอกใบสมัครงาน เมื่อหาแหล่งงานได้แล้ว ขั้นตอนต่อไปก็จะเป็นขั้นแรกของการสมัครเข้าทำงาน คือ การกรอกใบสมัครงาน ซึ่งถือว่าเป็นขั้นที่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากผู้สำเร็จการศึกษาอีกเป็นจำนวนมากยังไม่สามารถหางานทำได้ เมื่อบริษัท ห้างร้าน หรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเปิดรับสมัครงาน จึงมีผู้ไปสมัครเข้าทำงานกันเป็นจำนวนมาก ทำให้บริษัทหรือหน่วยงานดังกล่าวไม่สามารถเชิญผู้สมัครงานทุกคนไปทำการสอบข้อเขียนหรือสอบสัมภาษณ์ได้ เจ้าหน้าที่รับสมัครงานจะคัดใบสมัครที่ดีเด่นจริง ๆ ไว้ดำเนินการคัดเลือกต่อไปเพียงไม่กี่รายเท่านั้น การกรอกใบสมัครงานจึงนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นต้องกระทำอย่างพิถีพิถันมาก นอกจากนี้บริษัทบางแห่งยังต้องการให้ผู้สมัครงานกรอกใบสมัครเป็นภาษาอังกฤษ จึงทำให้การกรอกใบสมัครงานเป็นไปด้วยความยากลำบากมาก บริการจัดหางานจึงควรเขียนเอกสารเพื่อแนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับการกรอกใบสมัครงาน และควรหาตัวอย่างใบสมัครงานทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษไว้ให้นักศึกษาฝึกกรอกใบสมัครงานด้วย

5. การสอบข้อเขียน การสอบข้อเขียนเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการคัดเลือกผู้สมัครเข้าทำงานที่ควรให้ความสนใจ โดยทั่วไปการสอบข้อเขียนเป็นวิธีการซึ่งผู้จ้างต้องการวัดหรือทดสอบผู้สมัครงานในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับงาน ข้อสอบบางชนิดเป็นลักษณะแบบทดสอบหรือแบบสำรวจที่ใช้วัดหรือสำรวจบุคลิกภาพ ความสนใจ ความถนัด ค่านิยม ฯลฯ เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครมากยิ่งขึ้น นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่คุ้นเคยกับการทำแบบทดสอบดังกล่าว จึงมักเกิดปัญหาขึ้นได้เสมอ บริการจัดหางานจึงควรเขียนเอกสารเพื่อแนะนำการสอบข้อเขียน เพื่อให้ นักศึกษามีความเข้าใจแบบทดสอบชนิดต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับการสอบข้อเขียนก็จะเกิดประโยชน์แก่นักศึกษาเป็นอันมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. การฝึกสัมภาษณ์ โดยทั่วไปการสอบสัมภาษณ์จะเป็นขั้นตอนในช่วงสุดท้ายของกระบวนการคัดเลือกผู้สมัครเข้าทำงานของนายจ้างผู้สมัครงานที่ได้มีสิทธิเข้าสอบสัมภาษณ์จะเป็นผู้ที่ได้ผ่านคัดเลือกทั้งจากการพิจารณาใบสมัครงานและสอบข้อเขียน ผู้สอบสัมภาษณ์จึงเป็นผู้ที่นายจ้างให้ความสนใจพอสมควร ความหวังที่จะได้รับการพิจารณาให้เข้ารับทำงานจึงมีอยู่ไม่น้อย ดังนั้นการสอบสัมภาษณ์จึงมีความสำคัญค่อนข้างมาก การสอบสัมภาษณ์เป็นการเปิดโอกาสให้นายจ้างและผู้สมัครงานได้มีโอกาสพบกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ในด้านนายจ้างโดยเฉพาะผู้ที่มีหน้าที่สัมภาษณ์จะได้มีโอกาสหาข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครงานเพิ่มเติมจากใบสมัคร เพื่อให้สามารถประเมินผู้สมัครในด้านที่นายจ้างต้องการ เช่น บุคลิกภาพ ทักษะคิด ความเป็นผู้ใหญ่ อารมณ์ และความสามารถในการแสดงความคิดเห็นเป็นต้น ผู้สมัครงานโดยเฉพาะผู้ที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ๆ ที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการทำงาน มักจะไม่มี ความมั่นใจ อาจทำให้เกิดอาการตื่นเต้นหรือความกลัวจึงทำให้การตอบคำถามตลอดจนบุคลิกภาพไม่ดีเท่าที่ควร บริการจัดหางานจึงควรฝึกการสัมภาษณ์เพื่อให้นักศึกษามีทักษะในการสอบสัมภาษณ์ การฝึกสัมภาษณ์จะช่วยลดความตื่นเต้นและเพิ่มความมั่นใจให้กับนักศึกษาในการเข้าสอบสัมภาษณ์

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้กล่าวมาแล้ว บริการจัดหางานในสถานศึกษาจึงควรดำเนินงานตามหลักการต่อไปนี้

1.1 ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เลือกอาชีพให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพ ความสนใจ ความถนัดของตนเอง เพื่อให้เกิดความสุข ความเจริญแก่ตนเอง นายจ้างและสังคม

1.2 เปิดโอกาสให้นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาและศิษย์เก่าได้เลือกงานโดยอิสระเพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสเลือกงานที่เหมาะสมกับตนเอง

1.3 พัฒนาระบบของบริการจัดหางานให้สอดคล้องกับนโยบายแบบบทบาทของสถานศึกษา

นอกจากหลักในการดำเนินงานดังกล่าวมาแล้ว บริการจัดหางานควรทำในเรื่องต่อไปนี้

1) ควรวางแผนดำเนินงานทั้งระยะสั้นและระยะยาว

2) ควรศึกษานโยบาย ทัศนคติและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา เพื่อการวางแผน และการปรับแผนการดำเนินงานของบริการจัดหางาน

3) ควรศึกษาแนวโน้มของอาชีพต่าง ๆ ในสังคมทุกระดับ

4) ควรช่วยเหลือสถานศึกษา ศึกษาความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรต่าง ๆ กับความต้องการของสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) ควรติดต่อกับฝ่ายต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นประจำ เพื่อให้ข้อมูลด้านอาชีพและความต้องการของสังคมได้เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการดำเนินงานของสถานศึกษานั้น ๆ

6) ควรปรับปรุงบริการจัดหางานในด้านต่าง ๆ เช่น วิธีการดำเนินงาน บุคลากร สถานที่ โดยใช้หลักวิชาการสมัยใหม่ วิธีการและเครื่องมือที่ทันสมัย

ปัญหาและความต้องการเพื่อกรแนะแนว อำไพวรรณ พุ่มศรีสวัสดิ์ (2535 : 109) ศึกษาปัญหาและความต้องการบริการด้านกิจการนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ระดับปริญญาตรี วิทยาเขตศาลายา พบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านสุขภาพ การเงิน เพื่อนและการเข้าสมาคมครอบครัว ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง บริการของมหาวิทยาลัย การเรียน นักศึกษาชายมีปัญหาด้านการเงินมากกว่านักศึกษาหญิง นักศึกษาหญิงมีปัญหาด้านความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองมากกว่านักศึกษาชาย และนักศึกษาชายที่จบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดอื่น มีปัญหาการเรียนมากกว่านักศึกษาที่จบการศึกษามัธยมศึกษาปี 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร นักศึกษาต้องการบริการด้านกิจการนักศึกษา ในเรื่องการปฐมนิเทศ การแนะแนว และการให้คำปรึกษา ทูนาการศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาชายมีความต้องการทุนการศึกษาและบริการอื่น ๆ มากกว่านักศึกษาหญิง

อมรรัตน์ ศรีกระจับ (2535 : 152) ศึกษาความต้องการในการรับบริการแนะแนวอาชีพของผู้ที่ผ่านการอบรมอาชีพในสาขาวิชาชีพ จากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด เขตภูมิภาคตะวันตก พบว่า ผู้ที่ผ่านการอบรมอาชีพสาขาวิชาการตัดเย็บเสื้อผ้า ตัดผมเสริมสวย และศิลปะประดิษฐ์ มีความต้องการรับบริการแนะแนวอาชีพด้านการตลาด การจัดการการเงิน และการฝึกอบรมอยู่ในระดับสูง ด้านการใช้เทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมอาชีพที่ประกอบอาชีพแล้ว และยังไม่ประกอบอาชีพมีความต้องการรับบริการแนะแนวอาชีพ ด้านการตลาด การจัดการการเงินและการฝึกอบรมในระดับสูง ด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลาง

ศรัณย์ ดำริสุข (2517 : 1) ได้ศึกษาสภาพการให้บริการนิสิตของวิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคามและพิษณุโลก พบว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคามและพิษณุโลกจัดติดตามผลและบริการช่วยเหลือนิสิตเกี่ยวกับการเตรียมตัวเรื่องงานทำและประกอบอาชีพอยู่ในเกณฑ์น้อย เมื่อเปรียบเทียบสภาพบริการแนะแนวระหว่างวิทยาลัยทั้งสองพบว่า สภาพบริการแนะแนวที่จัดในวิทยาลัยทั้งสองแห่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ศิริยุพา ถนอมในเมือง (2520 : 1) ได้สำรวจความต้องการบริการแนะแนวของนักศึกษาศูนย์พัฒนาฯ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สรุปผลได้ว่า

1. นักศึกษาเข้าใจในบริการแนะแนวร้อยละ 97.26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. นักศึกษามีความต้องการบริการแนะแนวร้อยละ 84.45

3. นักศึกษามีความต้องการให้มีการจัดตั้งหน่วยแนะแนวร้อยละ 71.84 และต้องการให้มีโครงการแนะแนวตลอดปีร้อยละ 80.50

4. ความต้องการเกี่ยวกับประเภทและบริการ นักศึกษาต้องการให้มีการจัดวางตัวบุคคลกับงานและการศึกษามากที่สุดร้อยละ 32.69 และต้องการให้มีการให้การปรึกษาเป็นอันดับรองร้อยละ 30.33

5. นักศึกษาร้อยละ 64.26 ต้องการให้มีการแนะแนว 3 ด้านคือ การศึกษาในปัจจุบัน การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและจัดหางาน

อรพรรณ ลือบุญรัชชัย (2523 : 1) ได้ศึกษาความต้องการบริการแนะแนวของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลสหประชาชาติไทย ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาต้องการบริการแนะแนวทุกด้านอยู่ในระดับสูง เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ บริการประณนิเทศ บริการที่พักอาศัย บริการให้การปรึกษา บริการสนเทศ บริการอาหาร บริการสุขภาพอนามัย บริการกิจกรรมนักศึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล บริการทุนการศึกษา และบริการซ่อมเสริม สำหรับบริการให้การปรึกษานั้น นักศึกษาต้องการให้การปรึกษาสูงเกี่ยวกับการ ฝึกภาคปฏิบัติ ปัญหาการเลือกเรียน ปัญหาในการเลือกอาชีพ และปัญหาการศึกษาต่อ

กัญชลี มักริมล (2527) ได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยเรื่องกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคในเขตการศึกษา 12 สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่มีต่องานกิจการนักศึกษาของวิทยาลัย โดยเฉพาะงานบริการแนะแนว งานอาชีพและการฝึกงาน นักศึกษาทั้ง 3 ระดับมีความต้องการมากใน 3 ระดับแรก เรียงลำดับจากความต้องการมากไปหาน้อย ดังนี้ นักศึกษา ปวช. ต้องการมากในเรื่องคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาต่อ การเลือกอาชีพ และการสมัครงาน นักศึกษา ปวส. ต้องการมากที่สุดในเรื่องคำแนะนำเกี่ยวกับการสมัครงาน ต้องการทำงานพิเศษในระหว่างหยุดภาคเรียนและต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

Robinfeld (1960 : 1101A) ได้ประเมินผลการจัดบริการแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ พบว่า นักเรียนส่วนมากเห็นว่าการประณนิเทศเป็นสิ่งที่ให้ประโยชน์ การให้คำปรึกษาก็เป็นบริการที่ให้ประโยชน์เช่นกัน และจากแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่าพบว่า นักเรียนส่วนมากเห็นด้วยอย่างยิ่งในการประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความร่วมมือช่วยเหลือจากครูประจำวิชา การจัดวันอาชีพ การจัดกิจกรรมไฮมูม การประเมินนิเทศ โครงการทดสอบวิชาชีพที่จัดให้นักเรียน เป็นต้น

Perters and Shertzer (1965 : 320) ได้ศึกษาวิจัยถึงความต้องการของเด็กนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมในด้านการแนะแนวอาชีพหลายประการ คือ

1. นักเรียนหลายคนเลือกอาชีพโดยมีความรู้เกี่ยวกับโลกของอาชีพแคบเกินไป
2. นักเรียนส่วนมากมีความต้องการจะทำงานโดยใช้ความรู้ระดับวิชาชีพชั้นสูง โดยไม่คำนึงถึงว่าเมื่อสำเร็จออกไปแล้วจะมีงานทำหรือไม่
3. เด็กผู้ชายมองข้ามหรือไม่ค่อยสนใจอาชีพบางอาชีพ เช่น งานด้านเลขานุการ งานการขาย และอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้ง ๆ ที่งานด้านนี้เปิดโอกาสให้บุคคลเข้าไปทำงานได้มาก
4. นักเรียนส่วนใหญ่ขาดข้อสนเทศที่ถูกต้องเกี่ยวกับอาชีพ และปริมาณของข้อสนเทศดังกล่าวไม่เพียงพอกับความต้องการนักเรียน

Durgin (1974 : 2674A-2675A) ได้สำรวจสภาพของการจัดโครงการแนะแนวอาชีพของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาประเภทต่างๆ ในรัฐโอไฮโอ โดยศึกษาจากครูแนะแนวจำนวน 1,567 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด 884 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูแนะแนวใช้เวลาสำหรับการปรึกษามากที่สุด ผู้ที่มาขอรับการปรึกษาเป็นรายบุคคลส่วนมากมีปัญหาทางอารมณ์ และปัญหาส่วนตัว
2. นักเรียนมาขอรับบริการแนะแนวทางการศึกษามากที่สุด รองลงมาก็คือการแนะแนวอาชีพและการปรับตัว
3. ครูแนะแนวเห็นว่า การแนะแนวด้านอาชีพมีความสำคัญมาก แต่บริการที่โครงการแนะแนวจัดให้นักเรียนยังไม่เพียงพอ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการในเรื่อง การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังจะได้เสนอโดยลำดับดังนี้

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในวิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลักสูตรระยะสั้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 8 แห่ง มีจำนวนประมาณ 11,720 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยสุ่มนักศึกษาในแต่ละวิทยาลัยมาร้อยละ 5 ให้กระจายไปทุก ๆ คณะวิชา ตามสัดส่วนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จะได้กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 586 คน จำแนกตามวิทยาลัยต่าง ๆ ได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

วิทยาลัยสารพัดช่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
วิทยาลัยสารพัดช่างบุรีรัมย์	1,600	80
วิทยาลัยสารพัดช่างนครราชสีมา	1,600	80
วิทยาลัยสารพัดช่างชัยภูมิ	1,300	65
วิทยาลัยสารพัดช่างอุดรธานี	2,500	125
วิทยาลัยสารพัดช่างอุบลราชธานี	1,200	60
วิทยาลัยสารพัดช่างกาฬสินธุ์	800	40
วิทยาลัยสารพัดช่างนครพนม	840	42
วิทยาลัยสารพัดช่างศรีสะเกษ	1,880	94
รวม	11,720	586

เอกสารนี้ที่มา : แผนปฏิบัติการประจำปีของวิทยาลัยสารพัดช่างแต่ละแห่ง ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องมือการวิจัย

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนา แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ทัศนคติ ความรู้เดิม และคณะวิชาที่ศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale ซึ่งเป็นแบบที่ใช้สเกล 5 ช่วง โดยให้นักศึกษากำหนดสภาพความต้องการของตนเองเป็นน้ำหนักมากน้อยตามความเป็นจริง มีคะแนน 5 คือ มากที่สุด 4 คือ มาก 3 คือ ปานกลาง 2 คือ น้อย และ 1 คือ น้อยที่สุด แล้วให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียด และขอบข่ายความต้องการ 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง มีจำนวน 3 ข้อ คือ
 - 1.1 ต้องการทราบว่ามีความถนัด และความสนใจในอาชีพ
 - 1.2 ต้องการทราบว่ามีบุคลิกภาพตรงกับลักษณะอาชีพชนิดใด
 - 1.3 ต้องการทราบระดับความสามารถทางสติปัญญาก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ มีจำนวน 5 ข้อ คือ
 - 2.1 การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของงานอาชีพ
 - 2.2 การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้จะเข้าทำงานในอาชีพต่าง ๆ
 - 2.3 การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงานในอาชีพ
 - 2.4 การได้รับการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะงานและการทำงานในอาชีพ
 - 2.5 การได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงานอาชีพที่มีในท้องถิ่น โดยเฉพาะงานอาชีพอิสระ
3. ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ มีจำนวน 5 ข้อ คือ
 - 3.1 การให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับอาชีพที่สนใจ
 - 3.2 การให้คำปรึกษาเรื่องความสามารถ ความถนัดและความสนใจในด้านอาชีพของนักศึกษา
 - 3.3 การปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ
 - 3.4 การจัดให้มีการซักถามผู้ที่ประสบความสำเร็จในงานอาชีพแต่ละอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 3.5 การสำรวจปัญหาเพื่อการให้คำปรึกษาทางอาชีพ
- 4 ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน มีจำนวน 5 ข้อ คือ
 - 4.1 การให้ความรู้และรายละเอียดเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ
 - 4.2 การให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาในการเลือกวิชาเรียน
 - 4.3 การให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีเรียน
 - 4.4 ติดต่อสถานประกอบการ เพื่อส่งนักศึกษาเข้ารับการฝึกงาน
 - 4.5 การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเตรียมตัวล่วงหน้า ก่อนจะออกไปฝึกงานในสถานประกอบการต่าง ๆ
- 5 ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ มีจำนวน 7 ข้อ คือ
 - 5.1 การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกสถานฝึกงาน
 - 5.2 รวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ของสถานประกอบการที่นักศึกษาสนใจ
 - 5.3 ติดต่อนายจ้างหรือหน่วยงานเพื่อหาตำแหน่งงานว่าง
 - 5.4 ให้การแนะแนวในการเลือกสถานประกอบการ
 - 5.5 มีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษารู้จักสถานประกอบการ เช่น การจัดตลาดนัดแรงงาน
 - 5.6 การประสานงานให้กับนักศึกษาที่จะศึกษาต่อ
 - 5.7 การให้รายละเอียดและข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับสูง
- 6 ด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ มีจำนวน 8 ข้อ คือ
 - 6.1 ให้มีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการเข้าทำงาน หลังจากนักศึกษาจบไปแล้ว
 - 6.2 ให้มีการติดตามผลความก้าวหน้าในการทำงานของนักศึกษาที่จบการศึกษาไปแล้ว
 - 6.3 ให้มีการศึกษาสาเหตุของปัญหาการไม่มีงานทำของนักศึกษาที่จบการศึกษาไปแล้ว
 - 6.4 ให้มีการติดตามผลผู้ที่ลาออกจากงาน
 - 6.5 ให้มีการประเมินผลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ไปทำงานในสถานประกอบการ
 - 6.6 ให้มีการสอบถามสถานประกอบการถึงความต้องการผู้สำเร็จการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.7 ให้มีการสำรวจความต้องการบริการแนะแนวอาชีพทุกปีการศึกษา เพื่อจัดบริการให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา

6.8 ให้มีการประเมินผลปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักศึกษา เพื่อปรับปรุงโครงการแนะแนวอาชีพต่อไป

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เสนอข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบริการแนะแนวอาชีพที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว

2. การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร บทความและรายงานการวิจัย เป็นการค้นคว้าเกี่ยวกับทฤษฎีแนวคิด หลักการ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของนักศึกษา และการบริการแนะแนวอาชีพ

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างเป็นแบบสอบถาม

2.3 นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมและตรงกับสภาพ เป็นการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามแบบ Face Validity สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบมีจำนวน 8 ท่าน คือ

1. อาจารย์สุพจน์ รักษาทรัพย์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างบุรีรัมย์
2. อาจารย์สีบพงษ์ รักษาทรัพย์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพร้อยเอ็ด
3. อาจารย์สมใจ เซาว์พานิช ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างกาฬสินธุ์
4. อาจารย์พงษ์ ลี้มวงษ์สกุล ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพพนมมณฑราชินี
มุกดาหาร

5. อาจารย์วิรัตน์ อมรชัยกิจ อาจารย์วิทยาลัยเกษตรกรรมบุรีรัมย์
6. อาจารย์สุพจน์ ฐาปนะดิลล อาจารย์วิทยาลัยเกษตรกรรมบุรีรัมย์
7. อาจารย์ทองหล้า สุนทร ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์
8. อาจารย์คนพล อักษรนิตย์ ข้าราชการกรมอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไข และข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี จำนวน

50 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 หาค่าอำนาจจำแนก โดยวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อ หาค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแต่ละข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 138) ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 33 ข้อ ผ่านเกณฑ์ที่ต้องการทั้งหมด (ดูในภาคผนวก)

2.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ไปคำนวณค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน (วิเชียร เกตุสิงห์ 2526 : 141) ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.96 นับว่ามีค่าสูง สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยติดต่อกับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรมให้ออกหนังสือขออนุญาตกรมอาชีวศึกษา เพื่อขอให้กรมอาชีวศึกษาขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ได้จัดกระทำข้อมูลโดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. จัดแยกแบบสอบถามออกเป็นวิทยาลัย
3. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แปลงข้อมูลในแบบสอบถามเป็นรหัสคอมพิวเตอร์ลงในแบบลงข้อมูล
4. บันทึกรหัสข้อมูลลงในเทปคอมพิวเตอร์ แล้วทดสอบคำสั่งงาน ร่างรายงานเบื้องต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีธรรมดา

เนื่องจากมีคำถามปลายเปิด จะต้องมีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยวิเคราะห์และจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน การนี้จะต้องกระทำก่อนลงรหัส เพราะจะต้องให้ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้จำนวนประเด็นคำตอบที่แน่ชัด เพื่อจะได้กำหนดเลขรหัสต่อไป ในการวิเคราะห์จะต้องอ่านคำตอบแล้วพิจารณากำหนดประเด็นขึ้น แล้วนำเอาคำตอบของทุกคนมาพิจารณาจัดเข้าประเด็นจนหมด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

นำข้อมูลไปคำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^X (Statistical Package for Social Science Version X) ที่ร้านบุรีรัมย์คอมพิวเตอร์ จังหวัดบุรีรัมย์ การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ

ตอนที่ 2 ศึกษาระดับความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จัดอันดับความต้องการ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา จำแนกตามเพศ วิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ t-test แบบ Independent ส่วนการจำแนกตามอายุ พื้นความรู้เดิม และคณะวิชาที่ศึกษา ซึ่งมีจำนวนกลุ่มมากกว่า 2 กลุ่ม วิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ F-test แบบ One-way analysis of Variance โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษา วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูล

การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{x}) กำหนดความหมายขอบเขตของค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ ดังนี้ (Best 1963 : 188-190)

4.50 - 5.00 มากที่สุด

3.50 - 4.49 มาก

2.50 - 3.49 ปานกลาง

1.50 - 2.49 น้อย

1.00 - 1.49 น้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

\bar{x}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองคะแนน
df	แทน	ชั้นของความอิสระ
*	แทน	$p < .05$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ใน

วิทยาลัยสารพัดช่าง

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา

ในวิทยาลัยสารพัดช่าง ตามลักษณะสถานภาพที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ พื้นความรู้เดิม และ

คณะวิชาที่ศึกษา การที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในวิทยาลัยสารพัดช่าง

ต่อไปนี้เป็นรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอน

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะปรากฏผลดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1
จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	รวม 586	100.0
1. เพศ		
1.1 ชาย	295	50.3
1.2 หญิง	291	49.7
2. วิทยาลัยที่สังกัด		
2.1 วิทยาลัยสารพัดช่างบุรีรัมย์	80	13.7
2.2 วิทยาลัยสารพัดช่างนครราชสีมา	80	13.7
2.3 วิทยาลัยสารพัดช่างชัยภูมิ	65	11.1
2.4 วิทยาลัยสารพัดช่างอุดรธานี	125	21.3
2.5 วิทยาลัยสารพัดช่างอุบลราชธานี	60	10.2
2.6 วิทยาลัยสารพัดช่างกาฬสินธุ์	40	6.8
2.7 วิทยาลัยสารพัดช่างนครพนม	42	7.2
2.8 วิทยาลัยสารพัดช่างศรีสะเกษ	94	16.0
3. อายุ		
3.1 ต่ำกว่า 18 ปี	250	42.7
3.2 ระหว่าง 18-35 ปี	323	55.1
3.3 มากกว่า 35 ปีขึ้นไป	13	2.2
4. ความรู้เดิม		
4.1 จบ ป.4	23	3.9
4.2 จบ ป.6 หรือเทียบเท่า	274	46.8
4.3 จบ ม.3 หรือเทียบเท่า	186	31.7
4.4 จบสูงกว่า ม.3	103	17.6
5. คณะที่ศึกษา		
5.1 คณะวิชาช่างอุตสาหกรรม	269	45.9
5.2 คณะวิชาคหกรรม	121	20.6
5.3 คณะวิชาศิลปกรรม	42	7.2
5.4 คณะวิชาพาณิชยกรรม	154	26.3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 586 คน เมื่อจำแนกตามเพศ เป็นชายจำนวน 295 คน (ร้อยละ 50.3) หญิงจำนวน 291 คน (ร้อยละ 49.7) จำแนกตามวิทยาลัยที่สังกัด จะสังกัดวิทยาลัยสารพัดช่างอุดรธานี จำนวนสูงสุดคือ 125 คน (ร้อยละ 21.3) รองลงมาคือ วิทยาลัยสารพัดช่างศรีสะเกษ จำนวน 94 คน (ร้อยละ 16.0) ที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ วิทยาลัยสารพัดช่างกาฬสินธุ์ จำนวน 40 คน (ร้อยละ 6.8) จำแนกตามอายุ จะอยู่ช่วงอายุ 18-35 ปี จำนวนสูงสุด คือ 323 คน (ร้อยละ 55.1) รองลงมาคือ ต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 250 คน (ร้อยละ 42.7) ที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไป จำนวน 13 คน (ร้อยละ 2.2) จำแนกตามความรู้เดิม จะจบ ป.6 หรือเทียบเท่า จำนวนสูงสุดคือ 274 คน (ร้อยละ 46.8) รองลงมาคือ จบ ม.3 หรือเทียบเท่าจำนวน 186 คน (ร้อยละ 31.7) ที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ จบ ป.4 จำนวน 23 คน (ร้อยละ 3.9) และเมื่อจำแนกตามคณะวิชาที่ศึกษา จะเป็นคณะวิชาช่างอุตสาหกรรม จำนวนสูงสุดคือ 269 คน (ร้อยละ 45.9) รองลงมาคือ คณะวิชาพาณิชยกรรม จำนวน 154 คน (ร้อยละ 26.3) ที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ คณะวิชาศิลปกรรม จำนวน 42 คน (ร้อยละ 7.2)

ตอนที่ 2 ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษาในวิทยาลัยสารพัดช่าง ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.2-4.8

ตารางที่ 4.2

ลำดับที่ความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา

ความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา	ลำดับที่
1. ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง	5
2. ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ	2
3. ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ	4
4. ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน	1
5. ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ	3
6. ด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ	6

ตารางที่ 4.3

ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการและลำดับที่
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา
ในด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง

ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง	\bar{x} (n = 586)	S.D.	ระดับความ ต้องการ	ลำดับที่
1. ต้องการทราบว่ามีทัศนคติ และความ สนใจในอาชีพ	3.887	0.874	มาก	2
2. ต้องการทราบว่ามีบุคลิกภาพตรงกับ ลักษณะอาชีพชนิดใด	3.647	0.875	มาก	3
3. ต้องการทราบระดับความสามารถทางสติ ปัญญาก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ	3.908	0.949	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.814	0.689	มาก	

จากตารางที่ 4.2 และ 4.3 พบว่า นักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง อยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการเป็นลำดับที่ 5 ($\bar{x} = 3.814$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของแต่ละด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่ 3 "ต้องการทราบระดับความสามารถทางสติปัญญาก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ" มีความต้องการเป็นอันดับที่ 1 ($\bar{x} = 3.908$) รองลงมาคือ ข้อที่ 1 "ต้องการทราบว่ามีทัศนคติและความสนใจในอาชีพ" ($\bar{x} = 3.887$)

ตารางที่ 4.4

ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการและลำดับที่
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา
ในด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ

ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ	\bar{x} (n = 586)	S.D.	ระดับความ ต้องการ	ลำดับที่
1. การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของ งานอาชีพ	3.988	0.901	มาก	2
2. การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของ ผู้จะเข้าทำงานในอาชีพต่าง ๆ	3.874	0.910	มาก	5
3. การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มความ ต้องการของตลาดแรงงานในอาชีพ	3.922	0.954	มาก	4
4. การได้รับการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะงาน และการทำงานในอาชีพ	3.951	0.888	มาก	3
5. การได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ งานอาชีพที่มีในท้องถิ่น โดยเฉพาะ งานอาชีพอิสระ	4.031	0.962	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.953	0.647	มาก	

จากตารางที่ 4.2 และ 4.4 พบว่า นักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการเป็นอันดับที่ 2 ($\bar{x} = 3.953$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่ 5 “การได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงานอาชีพที่มีในท้องถิ่น โดยเฉพาะงานอาชีพอิสระ” มีความต้องการเป็นอันดับที่ 1 ($\bar{x} = 4.031$) อันดับที่ 2 คือข้อที่ 1 “การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของงานอาชีพ” ($\bar{x} = 3.988$) และอันดับที่ 3 คือข้อที่ 4 “การได้รับการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะงานและการทำงานในอาชีพ” ($\bar{x} = 3.951$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5

ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ
และลำดับที่ภายในเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของ
นักศึกษา ในด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ

ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ	\bar{x} (n = 586)	S.D.	ระดับความ ต้องการ	ลำดับที่
1. การให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ให้เหมาะสมกับอาชีพที่สนใจ	4.002	0.884	มาก	1
2. การให้คำปรึกษาเรื่องความสามารถ ความถนัด และความสนใจในด้านอาชีพ ของนักศึกษา	3.981	0.852	มาก	2
3. การปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ	3.843	0.959	มาก	3
4. การจัดให้มีการซักถามผู้ที่ประสบ ความสำเร็จในงานอาชีพแต่ละอย่าง	3.763	0.961	มาก	5
5. การสำรวจปัญหาเพื่อการให้คำปรึกษา ทางอาชีพ	3.812	0.946	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.880	0.683	มาก	

จากตารางที่ 4.2 และ 4.5 พบว่า นักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการเป็นลำดับที่ 4 ($\bar{x} = 3.880$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของแต่ละด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่ 1 "การให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับอาชีพที่สนใจ" มีความต้องการเป็นอันดับที่ 1 ($\bar{x} = 4.002$) อันดับที่ 2 คือข้อที่ 2 "การให้คำปรึกษาเรื่องความสามารถ ความถนัดและความสนใจในด้านอาชีพของนักศึกษา" ($\bar{x} = 3.981$) อันดับที่ 3 คือข้อที่ 3 "การปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ" ($\bar{x} = 3.843$)

ตารางที่ 4.6

ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ
และลำดับที่เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา
ในด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน

ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียน และฝึกงาน	\bar{x} (n = 586)	S.D.	ระดับความ ต้องการ	ลำดับที่
1. การให้ความรู้และรายละเอียดเกี่ยวกับ การตัดสินใจเลือกอาชีพ	3.995	0.892	มาก	4
2. การให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษา ในการเลือกวิชาเรียน	3.742	0.992	มาก	5
3. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีเรียน	4.121	0.866	มาก	2.
4. ติดต่อสถานประกอบการเพื่อส่งนักศึกษา เข้ารับการฝึกงาน	4.160	0.956	มาก	1
5. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเตรียมตัว ล่วงหน้าก่อนจะออกไปฝึกงานใน สถานประกอบการต่าง ๆ	4.089	0.917	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.022	0.654	มาก	

จากตารางที่ 4.2 และ 4.6 พบว่า นักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงานอยู่ในระดับมาก โดยในมีความต้องการเป็นอันดับที่ 1 ($\bar{x} = 4.022$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของแต่ละด้าน ปรากฏผลว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่ 4 "ติดต่อสถานประกอบการเพื่อส่งนักศึกษาเข้ารับการฝึกงาน" มีความต้องการเป็นอันดับที่ 1 ($\bar{x} = 4.160$) อันดับที่ 2 คือข้อที่ 3 "การให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียน" ($\bar{x} = 4.121$) และอันดับที่ 3 คือข้อที่ 5 "การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนจะออกไปฝึกงานในสถานประกอบการต่าง ๆ" ($\bar{x} = 4.089$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7

ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่
 เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษาในด้านการหางาน
 ให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ

ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษา และศึกษาต่อ	\bar{x} (n = 586)	S.D.	ระดับความ ต้องการ	ลำดับที่
1. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือก สถานฝึกงาน	4.046	0.898	มาก	2
2. รวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ของสถาน ประกอบการที่นักศึกษาสนใจ	3.807	0.907	มาก	6
3. ติดต่อนายจ้างหรือหน่วยงานเพื่อหา ตำแหน่งงานว่าง	3.981	0.970	มาก	4
4. ให้การแนะแนวในการเลือกสถาน ประกอบการ	3.790	0.909	มาก	7
5. มีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษารู้จักสถาน ประกอบการ เช่น การจัดตลาดนัดแรงงาน	3.853	1.019	มาก	5
6. การประสานงานให้กับนักศึกษาที่จะ ศึกษาต่อ	3.990	0.975	มาก	3
7. การให้รายละเอียดและข่าวสารเกี่ยวกับ การศึกษาต่อในระดับสูง	4.075	0.960	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.939	0.775	มาก	

จากตารางที่ 4.2 และ 4.7 พบว่า นักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่ออยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการเป็นลำดับที่ 3 ($\bar{x} = 3.939$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของแต่ละด้านปรากฏผลว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่ 7 “การให้รายละเอียดและข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับสูง” มีความต้องการเป็นอันดับที่ 1 ($\bar{x} = 4.075$) อันดับที่ 2 คือข้อที่ 1 “การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกสถานฝึกงาน” ($\bar{x} = 4.046$) และอันดับที่ 3 คือ ข้อที่ 6 “การประสานงานให้กับนักศึกษาที่จะศึกษาต่อ” ($\bar{x} = 3.990$)

แม้ว่ากรณียุคนี้จะเป็นยุคที่สังคมเปลี่ยนไป แต่ก็ยังมีนักศึกษาที่จำเป็นต้องใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8

ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ในด้านการติดตามผล
นักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ

ด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ	\bar{x} (n = 586)	S.D	ระดับความ ต้องการ	ลำดับที่
1. ให้มีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการเข้าทำงาน หลังจากนักศึกษาจบการศึกษาไปแล้ว	3.875	0.948	มาก	4
2. ให้มีการติดตามผลความก้าวหน้าในการทำงาน ของนักศึกษาที่จบการศึกษาไปแล้ว	3.669	0.957	มาก	7
3. ให้มีการศึกษาสาเหตุของปัญหาการไม่มีงานทำ ของนักศึกษาที่จบการศึกษาไปแล้ว	3.904	1.028	มาก	3
4. ให้มีการติดตามผลผู้ที่ลาออกจากงาน	3.307	1.068	ปานกลาง	8
5. ให้มีการประเมินผลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ไปทำงานในสถานประกอบการ	3.761	0.984	มาก	5
6. ให้มีการสอบถามสถานประกอบการถึงความ ต้องการผู้สำเร็จการศึกษา	3.732	0.891	มาก	6
7. ให้มีการสำรวจความต้องการบริการแนะแนว อาชีพทุกปีการศึกษา เพื่อจัดบริการให้ตรงกับ ความต้องการของนักศึกษา	3.985	0.880	มาก	2
8. ให้มีการประเมินผลปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการ เลือกอาชีพของนักศึกษา เพื่อปรับปรุงโครงการ แนะแนวอาชีพต่อไป	4.065	0.890	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.789	0.745	มาก	

จากตารางที่ 4.2 และ 4.8 พบว่า นักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการเป็นลำดับที่ 6 ($\bar{x} = 3.789$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของแต่ละด้าน ปรากฏผลว่า ข้อที่ 4 “ให้มีการติดตามผลผู้ที่ลาออกจากงาน” มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.307$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความต้องการอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อที่ 8 “ให้มีการประเมินผลปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักศึกษา เพื่อปรับปรุงโครงการแนะแนวอาชีพต่อไป” มีความต้องการเป็นอันดับที่ 1 ($\bar{x} = 4.065$) อันดับที่ 2 คือข้อที่ 7 “ให้มีการสำรวจความต้องการบริการแนะแนวอาชีพทุกปีการศึกษา เพื่อจัดบริการให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา” ($\bar{x} = 3.985$) และอันดับที่ 3 คือข้อที่ 3 “ให้มีการศึกษาสาเหตุของปัญหาการไม่มีงานทำของนักศึกษาที่จบการศึกษาไปแล้ว” ($\bar{x} = 3.904$)

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ในวิทยาลัยสารพัดช่าง ตามลักษณะสถานภาพที่แตกต่างกันได้แก่ เพศ อายุ พื้นความรู้เดิม และ คณะวิชาที่ศึกษา ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.9 ถึง 4.14

ตารางที่ 4.9

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง จำแนกตามเพศ

ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง	ชาย (n = 295)		หญิง (n = 291)		t
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. ต้องการทราบว่ามีควมถนัดและความสนใจในอาชีพ	3.8712	0.879	3.9038	0.870	0.45
2. ต้องการทราบว่ามีบุคลิกภาพตรงกับลักษณะอาชีพชนิดใด	3.6780	0.893	3.6151	0.857	0.87
3. ต้องการทราบระดับความสามารถสติปัญญาก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ	3.7932	0.984	4.0241	0.900	2.96*
รวมเฉลี่ย	3.7808	0.720	3.8477	0.655	1.18

*p < .05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง ไม่แตกต่างกัน เมื่อที่พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษาชายและหญิง มีความต้องการทราบระดับความสามารถทางสติปัญญาก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.10

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ในด้านการให้
ข้อมูลทางอาชีพ จำแนกตามเพศ

ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ	ชาย (n = 295)		หญิง (n = 291).		t
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ ของงานอาชีพ	3.9627	.0987	4.0137	0.805	0.69
2. การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติ ของผู้จะเข้าทำงานในอาชีพต่าง ๆ	3.8576	0.940	3.8900	0.880	0.43
3. การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มความ ต้องการของตลาดแรงงานในอาชีพ	3.9458	1.005	3.8969	0.900	0.62
4. การได้รับการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะ งานและการทำงานในอาชีพ	3.9254	0.904	3.9759	0.873	0.69
5. การได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ งานอาชีพที่มีในท้องถิ่น โดยเฉพาะ งานอาชีพอิสระ	3.9932	0.993	4.0687	0.930	0.95
รวมเฉลี่ย	3.9369	0.710	3.9691	0.578	0.60

จากตารางที่ 4.10 พบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีความต้องการเกี่ยวกับการบริการ
แนะแนวอาชีพในด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษาชายและหญิงมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ในด้านการให้
คำปรึกษาทางอาชีพ จำแนกตามเพศ

ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ	ชาย (n = 295)		หญิง (n = 291)		t
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. การให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนา บุคลิกภาพให้เหมาะสมกับ อาชีพที่สนใจ	3.9424	0.958	4.0619	0.798	1.64
2. การให้คำปรึกษาเรื่องความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ในด้านอาชีพของนักศึกษา	3.9492	0.896	4.0137	0.805	0.92
3. การปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ	3.8136	0.994	3.8729	0.922	0.75
4. การจัดให้มีการซักถามผู้ที่ประสบ ความสำเร็จในงานอาชีพแต่ละอย่าง	3.7593	1.037	3.7663	0.879	0.09
5. การสำรวจปัญหาเพื่อการให้ คำปรึกษาทางอาชีพ	3.7763	1.019	3.8488	0.866	0.93
รวมเฉลี่ย	3.8481	0.762	3.9127	0.593	1.14

จากตารางที่ 4.11 พบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีความต้องการเกี่ยวกับการบริการ
แนะแนวอาชีพในด้านให้คำปรึกษาทางอาชีพไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อ
มีความต้องการไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ในด้านการช่วย
ให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน จำแนกตามเพศ

ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียน และฝึกงาน	ชาย (n = 295)		หญิง (n = 291)		t
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. การให้ความรู้และรายละเอียดเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ	3.9390	0.938	4.0515	0.839	1.53
2. การให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาในการเลือกวิชาเรียน	3.7085	1.018	3.7766	0.966	0.83
3. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีเรียน	4.0814	0.948	4.1615	0.773	1.12
4. ติดต่อสถานประกอบการเพื่อส่งนักศึกษาเข้ารับการฝึกงาน	4.1458	0.991	4.1753	0.921	0.37
5. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเตรียมตัวล่วงหน้า ก่อนจะออกไปฝึกงานในสถานประกอบการต่าง ๆ	4.0339	0.958	4.1443	0.871	1.46
รวมเฉลี่ย	3.9817	0.710	4.0619	0.592	1.48

จากตารางที่ 4.12 พบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงานไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษาชายและหญิงมีความต้องการไม่แตกต่างกันทุกข้อ

ตารางที่ 4.13

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ในด้านการหางานให้ทำ หลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ จำแนกตามเพศ

ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ	ชาย (n=295)		หญิง (n=291)		t
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกสถานฝึกงาน	4.0203	0.958	4.0722	0.834	0.70
2. รวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ของสถานประกอบการที่นักศึกษาสนใจ	3.7695	0.948	3.8454	0.863	1.01
3. ติดต่อนายจ้างหรือหน่วยงานเพื่อหาตำแหน่งงานว่าง	3.9559	1.018	4.0069	0.921	0.64
4. ให้การแนะแนวในการเลือกสถานประกอบการ	3.7492	0.964	3.8316	0.848	1.10
5. มีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษารู้จักสถานประกอบการ เช่น การจัดตลาดนัดแรงงาน	3.8169	1.110	3.8900	0.918	0.87
6. การประสานงานให้กับนักศึกษาที่จะศึกษาต่อ	3.8949	1.895	4.0859	0.905	2.38*
7. การให้รายละเอียดและข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับสูง	3.9220	1.042	4.2302	0.842	3.94*
รวมเฉลี่ย	4.5215	0.852	4.6604	0.683	2.18*

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.13 พบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาหญิงมีความต้องการในข้อที่ 24 “การประสานงานให้กับนักศึกษาที่จะศึกษาต่อ” และข้อที่ 7 “การให้รายละเอียดและข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับสูง” มากกว่านักศึกษาชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.14

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ในด้านการติดตามผล
นักศึกษาที่ไปประกอบการอาชีพ จำแนกตามเพศ

ด้านการติดตามผลนักศึกษา ที่ไปประกอบการอาชีพ	ชาย (n=295)		หญิง (n=291)		t
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. ให้มีการศึกษาปัญหาและอุปสรรค การเข้าทำงานหลังจากนักศึกษา จบการศึกษาไปแล้ว	3.7831	1.020	3.9691	0.860	2.38*
2. ให้มีการติดตามผลความก้าวหน้าใน การทำงานของนักศึกษาที่จบ การศึกษาไปแล้ว	3.6780	1.031	3.6598	0.878	0.23
3. ให้มีการศึกษาสาเหตุของปัญหาการ ไม่มีงานทำของนักศึกษาที่จบ การศึกษาไปแล้ว	3.8305	1.127	3.9794	0.913	1.76
4. ให้มีการติดตามผลผู้ที่ลาออกจากงาน	3.3390	1.107	3.2749	1.027	0.73
5. ให้มีการประเมินผลนักศึกษา ที่สำเร็จการศึกษา ไปทำงานใน สถานประกอบการ	3.6746	1.045	3.8488	0.912	2.15*
6. ให้มีการสอบถามสถานประกอบการ ถึงความต้องการผู้สำเร็จการศึกษา	3.6983	0.959	3.7663	0.818	0.92
7. ให้มีการสำรวจความต้องการบริการ แนะแนวอาชีพทุกปีการศึกษา เพื่อจัดบริการให้ตรงกับ ความต้องการของนักศึกษา	3.9424	0.926	4.0275	0.830	1.17
8. ให้มีการประเมินผลปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพของ นักศึกษา เพื่อปรับปรุงโครงการ แนะแนวอาชีพต่อไป	3.9797	0.937	4.1512	0.833	2.34*
รวมเฉลี่ย	4.2751	0.836	4.3824	0.638	1.75

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
* p < .05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ ในด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาหญิงมีความต้องการในข้อที่ 1 “ให้มีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการเข้าทำงานหลังจากนักศึกษาจบการศึกษาไปแล้ว” ข้อที่ 5 “ให้มีการประเมินผลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปทำงานในสถานประกอบการ” และข้อที่ 8 “ให้มีการประเมินผลปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักศึกษา เพื่อปรับปรุงโครงการแนะแนวอาชีพต่อไป” แตกต่างกับนักศึกษาชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง จำแนกตามอายุ

ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง	S	df	SS	MS	F
1. ต้องการทราบว่ามีควมถนัดและความสนใจในอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.50	1.25	1.64
	ภายในกลุ่ม	583	444.06	.762	
	ทั้งหมด	585	446.57		
2. ต้องการทราบว่ามีบุคลิกภาพตรงกับลักษณะอาชีพชนิดใด	ระหว่างกลุ่ม	2	1.76	.88	1.15
	ภายในกลุ่ม	583	446.11	.76	
	ทั้งหมด	585	447.88		
3. ต้องการทราบระดับความสามารถทางสติปัญญาก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	4.61	2.31	2.57
	ภายในกลุ่ม	583	522.41	.90	
	ทั้งหมด	585	527.02		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.27	1.13	2.40
	ภายในกลุ่ม	583	275.13	.42	
	ทั้งหมด	585	277.40		

จากตารางที่ 4.15 พบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ระหว่าง 18-35 ปี และมากกว่า 35 ปีขึ้นไป มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ ในด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเองไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกัน มีความต้องการไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.16

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการให้ข้อมูล
ทางอาชีพ จำแนกตามอายุ

ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ	S	df	SS	MS	F
1. การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ ของงานอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	.57	.28	0.35
	ภายในกลุ่ม	583	474.35	.81	
	ทั้งหมด	585	474.92		
2. การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับ คุณสมบัติของผู้จะเข้าทำงาน ในอาชีพต่าง ๆ	ระหว่างกลุ่ม	2	.14	.07	0.09
	ภายในกลุ่ม	583	484.51	.83	
	ทั้งหมด	585	484.66		
3. การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้ม ความต้องการของตลาดแรงงาน ในอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	4.90	2.45	2.71
	ภายในกลุ่ม	583	527.49	.90	
	ทั้งหมด	585	532.39		
4. การได้รับการอธิบายเกี่ยวกับ ลักษณะงานและการทำงาน ในอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	.86	.43	0.54
	ภายในกลุ่ม	583	460.71	.79	
	ทั้งหมด	585	461.56		
5. การได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับ ลักษณะงานอาชีพที่มีในท้องถิ่น โดยเฉพาะงานอาชีพอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.48	1.24	1.34
	ภายในกลุ่ม	583	538.97	.92	
	ทั้งหมด	585	541.45		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.55	.28	0.66
	ภายในกลุ่ม	583	244.63	.42	
	ทั้งหมด	585	245.18		

จากตารางที่ 4.16 พบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ระหว่าง 18-35 ปี และมากกว่า 35 ปีขึ้นไป มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ ในด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.17

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการให้
คำปรึกษาทางอาชีพ จำแนกตามอายุ

ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ	S	df	SS	MS	F
1. การให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนา บุคลิกภาพให้เหมาะสม กับอาชีพที่สนใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.49	1.25	1.60
	ภายในกลุ่ม	583	454.50	.78	
	ทั้งหมด	585	457.00		
2. การให้คำปรึกษาเรื่องความ สามารถ ความถนัดและความ สนใจในด้านอาชีพของนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.09	.55	0.75
	ภายในกลุ่ม	583	423.70	.73	
	ทั้งหมด	585	424.79		
3. การปรึกษาเกี่ยวกับ การเลือกอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.31	.65	0.71
	ภายในกลุ่ม	583	536.25	.92	
	ทั้งหมด	585	537.56		
4. การจัดให้มีการซักถามผู้ที่ประสบ ความสำเร็จในงานอาชีพ แต่ละอย่าง	ระหว่างกลุ่ม	2	2.12	1.06	1.15
	ภายในกลุ่ม	583	537.91	.93	
	ทั้งหมด	585	540.03		
5. การสำรวจปัญหาเพื่อการให้ คำปรึกษาทางอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	3.44	1.72	1.94
	ภายในกลุ่ม	583	519.91	.89	
	ทั้งหมด	585	523.35		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.47	.74	1.58
	ภายในกลุ่ม	583	271.60	.46	
	ทั้งหมด	585	273.07		

จากตารางที่ 4.17 พบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ระหว่าง 18-35 ปี และมากกว่า 35 ปีขึ้นไป มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ ในด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า นักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการ ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.18

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการช่วยให้
นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน จำแนกตามอายุ

ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียน และฝึกงาน	S	df	SS	MS	F
1. การให้ความรู้และรายละเอียด เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.15	.58	0.72
	ภายในกลุ่ม	583	463.83	.80	
	ทั้งหมด	585	464.98		
2. การให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษา ในการเลือกวิชาเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	4.87	2.43	2.48
	ภายในกลุ่ม	583	571.22	.98	
	ทั้งหมด	585	576.09		
3. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.18	1.09	1.46
	ภายในกลุ่ม	583	436.21	.75	
	ทั้งหมด	585	438.40		
4. ติดต่อสถานประกอบการเพื่อส่ง นักศึกษาเข้ารับการฝึกงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.25	.63	0.68
	ภายในกลุ่ม	583	533.67	.92	
	ทั้งหมด	585	534.92		
5. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการ เตรียมตัวล่วงหน้าก่อนจะออกไป ฝึกงานในสถานประกอบการต่าง ๆ	ระหว่างกลุ่ม	2	.06	.03	0.04
	ภายในกลุ่ม	583	491.32	.84	
	ทั้งหมด	585	491.38		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.47	.39	0.92
	ภายในกลุ่ม	583	249.78	.43	
	ทั้งหมด	585	250.57		

จากตารางที่ 4.18 พบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ระหว่าง 18-35 ปี และมากกว่า 35 ปีขึ้นไป มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงานไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.19

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการหางาน
ให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ จำแนกตามอายุ

ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการ ศึกษาและศึกษาต่อ	S	df	SS	MS	F
1. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือก สถานฝึกงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.85	.93	1.15
	ภายในกลุ่ม	583	469.90	.81	
	ทั้งหมด	585	471.76		
2. รวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ของ สถานประกอบการที่นักศึกษา สนใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.14	.51	0.69
	ภายในกลุ่ม	583	480.07	.82	
	ทั้งหมด	585	481.21		
3. ติดต่อนายจ้างหรือหน่วยงาน เพื่อหาตำแหน่งงานว่าง	ระหว่างกลุ่ม	2	3.81	1.91	2.03
	ภายในกลุ่ม	583	546.98	.9382	
	ทั้งหมด	585	550.79		
4. ให้การแนะแนวในการเลือกสถาน ประกอบการ	ระหว่างกลุ่ม	2	.65	.33	0.40
	ภายในกลุ่ม	583	482.53	.83	
	ทั้งหมด	585	483.18		
5. มีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษา รู้จักสถานประกอบการ เช่น การ จัดตลาดนัดแรงงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.54	1.80	1.71
	ภายในกลุ่ม	583	603.84	1.04	
	ทั้งหมด	585	607.38		
6. การประสานงานให้กับนักศึกษา ที่จะศึกษาต่อ	ระหว่างกลุ่ม	2	.80	.40	0.42
	ภายในกลุ่ม	583	555.14	.95	
	ทั้งหมด	585	555.94		
7. การให้รายละเอียดและข่าวสาร เกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับสูง	ระหว่างกลุ่ม	2	.61	.3074	0.33
	ภายในกลุ่ม	583	538.08	.9230	
	ทั้งหมด	585	538.70		
รวม	ระหว่างกลุ่ม		.63	.31	0.52
	ภายในกลุ่ม	583	350.80	.60	
	ทั้งหมด	585	351.43		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้ในห้องเรียนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.19 พบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ระหว่าง 18-35 ปี และมากกว่า 35 ปีขึ้นไป มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า นักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.20

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการติดตามผล
นักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ จำแนกตามอายุ

ด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ	S	df	SS	MS	F
1. ให้มีการศึกษาปัญหาและอุปสรรค การทำงานหลังจากนักศึกษา จบการศึกษาไปแล้ว	ระหว่างกลุ่ม	2	.63	.32	0.35
	ภายในกลุ่ม	583	525.28	.90	
	ทั้งหมด	585	525.91		
2. ให้มีการติดตามผลความก้าวหน้าใน การทำงานของนักศึกษาที่จบการ ศึกษาไปแล้ว	ระหว่างกลุ่ม	2	2.30	1.15	1.25
	ภายในกลุ่ม	583	533.48	.91	
	ทั้งหมด	585	535.77		
3. ให้มีการศึกษาสาเหตุของปัญหาการ ไม่มียางทำของนักศึกษาที่จบการ ศึกษาไปแล้ว	ระหว่างกลุ่ม	2	3.31	1.65	1.57
	ภายในกลุ่ม	583	615.34	1.06	
	ทั้งหมด	585	618.65		
4. ให้มีการติดตามผลผู้ที่ลาออกจากงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.18	1.09	0.95
	ภายในกลุ่ม	583	664.53	1.14	
	ทั้งหมด	585	666.71		
5. ให้มีการประเมินผลนักศึกษาที่ สำเร็จการศึกษาไปทำงานในสถาน ประกอบการ	ระหว่างกลุ่ม	2	.45	.23	0.23
	ภายในกลุ่ม	583	566.10	.97	
	ทั้งหมด	585	566.55		
6. ให้มีการสอบถามสถานประกอบการ ถึงความต้องการผู้สำเร็จการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	.44	.22	0.27
	ภายในกลุ่ม	583	464.50	.80	
	ทั้งหมด	585	464.94		
7. ให้มีการสำรวจความต้องการบริการแนะ แนวอาชีพทุกปีการศึกษาเพื่อจัดบริการ ให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.40	.70	0.91
	ภายในกลุ่ม	583	451.46	.77	
	ทั้งหมด	585	452.86		
8. ให้มีการประเมินผลปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับ การเลือกอาชีพของนักศึกษา เพื่อปรับปรุง โครงการแนะแนวอาชีพต่อไป	ระหว่างกลุ่ม	2	.34	.17	0.21
	ภายในกลุ่ม	583	463.19	.79	
	ทั้งหมด	585	463.54		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.14	.57	1.02
	ภายในกลุ่ม	583	323.81	.56	
	ทั้งหมด	585	324.95		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญตเห็นว่าใบโฆษณาเป็นการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.20 พบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ระหว่าง 18-35 ปี และมากกว่า 35 ปีขึ้นไป มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ ในด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า นักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกัน มีความต้องการไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.21

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการช่วยให้
นักศึกษาสำรวจตนเอง จำแนกตามพื้นฐานความรู้เดิม

ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง	S	df	SS	MS	F
1. ต้องการทราบว่ามีความถนัด และ ความสนใจในอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	20.20	6.73	9.19*
	ภายในกลุ่ม	582	426.36	.73	
	ทั้งหมด	585	446.57		
2. ต้องการทราบว่ามีบุคลิกภาพ ตรงกับลักษณะอาชีพชนิดใด	ระหว่างกลุ่ม	3	10.93	3.64	4.85*
	ภายในกลุ่ม	582	436.95	.75	
	ทั้งหมด	585	447.88		
3. ต้องการทราบระดับความสามารถ ทางสติปัญญาก่อนการตัดสินใจ เลือกอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	7.26	2.42	2.71*
	ภายในกลุ่ม	582	519.77	.89	
	ทั้งหมด	585	527.02		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	10.69	.56	7.78*
	ภายในกลุ่ม	582	266.70	.46	
	ทั้งหมด	585	277.39		

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.21 พบว่า นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมจบ ป.4, จบ ป.6, จบ ม.3 และสูงกว่า ม.3 มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ ในด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมจบ ป.4, จบ ป.6, จบ ม.3 และสูงกว่า ม.3 มีความต้องการบริการแนะแนวอาชีพทุกข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.22

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการให้ข้อมูล
ทางอาชีพ จำแนกตามพื้นความรู้เดิม

ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ	S	df	SS	MS	F
1. การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ ของงานอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	15.77	5.26	6.66*
	ภายในกลุ่ม	582	459.14	.79	
	ทั้งหมด	585	474.92		
2. การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับ คุณสมบัติของผู้จะเข้าทำงาน ในอาชีพต่าง ๆ	ระหว่างกลุ่ม	3	19.47	6.49	8.12*
	ภายในกลุ่ม	582	465.18	.80	
	ทั้งหมด	585	484.66		
3. การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้ม ความต้องการของตลาดแรงงาน ในอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	15.78	5.26	5.93*
	ภายในกลุ่ม	582	516.61	.89	
	ทั้งหมด	585	532.39		
4. การได้รับการอธิบายเกี่ยวกับ ลักษณะงานและการทำงาน ในอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	8.12	2.71	3.48*
	ภายในกลุ่ม	582	453.44	.78	
	ทั้งหมด	585	461.56		
5. การได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับ ลักษณะงานอาชีพที่มีในท้องถิ่น โดยเฉพาะงานอาชีพอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	3	13.85	4.62	5.09*
	ภายในกลุ่ม	582	527.60	.91	
	ทั้งหมด	585	541.45		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	.92	.64	9.05*
	ภายในกลุ่ม	582	234.25	.4025	
	ทั้งหมด	585	245.18		

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.22 พบว่า นักศึกษาที่มีพื้นความรู้เดิมจบ ป.4, จบ ป.6, จบ ม.3 และสูงกว่า
ม.3 มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาที่มีพื้นความรู้
เดิมจบ ป.4, จบ ป.6, จบ ม.3 และสูงกว่า ม.3 มีความต้องการบริการแนะแนวอาชีพในด้านการให้
ข้อมูลทางอาชีพทุกข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.23

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการ
แนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ จำแนกตามพื้นฐานความรู้เดิม

ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ	S	df	SS	MS	F
1. การให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนา บุคลิกภาพให้เหมาะสม กับอาชีพที่สนใจ	ระหว่างกลุ่ม	3	5.21	1.74	2.24
	ภายในกลุ่ม	582	451.79	.78	
	ทั้งหมด	585	457.00		
2. การให้คำปรึกษาเรื่องความ สามารถ ความถนัดและความ สนใจในด้านอาชีพของนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	12.35	4.12	5.81*
	ภายในกลุ่ม	582	412.45	.71	
	ทั้งหมด	585	424.80		
3. การปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	5.42	1.81	1.98
	ภายในกลุ่ม	582	532.14	.91	
	ทั้งหมด	585	537.56		
4. การจัดให้มีการซักถามผู้ที่ประสบ ความสำเร็จในงานอาชีพ แต่ละอย่าง	ระหว่างกลุ่ม	3	4.13	1.38	1.50
	ภายในกลุ่ม	582	535.90	.92	
	ทั้งหมด	585	540.03		
5. การสำรวจปัญหาเพื่อการให้ คำปรึกษาทางอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.50	.50	0.55
	ภายในกลุ่ม	582	521.86	.90	
	ทั้งหมด	585	523.35		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	3.48	1.16	2.50
	ภายในกลุ่ม	582	269.59	.46	
	ทั้งหมด	585	273.07		

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.23 พบว่า นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมจบ ป.4, จบ ป.6, จบ ม.3 และสูงกว่า
ม.3 มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ ในด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ ไม่
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาที่มี
พื้นฐานความรู้เดิมจบ ป.4, จบ ป.6, จบ ม.3 และสูงกว่า ม.3 มีความต้องการในข้อที่ 2 “การให้คำ
ปรึกษาเรื่องความสามารถ ความถนัด และความสนใจในด้านอาชีพของนักศึกษา” แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.24

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการช่วยให้
นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน จำแนกตามพื้นฐานความรู้เดิม

ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียน และฝึกงาน	S	df	SS	MS	F
1. การให้ความรู้และรายละเอียด เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	10.65	3.55	4.55*
	ภายในกลุ่ม	582	454.33	.78	
	ทั้งหมด	585	464.98		
2. การให้ความช่วยเหลือแก่ นักศึกษาในการเลือกวิชาเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	10.36	3.46	3.55 *
	ภายในกลุ่ม	582	565.72	.97	
	ทั้งหมด	585	579.09		
3. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	7.05	2.35	3.17 *
	ภายในกลุ่ม	582	431.35	.74	
	ทั้งหมด	585	438.40		
4. ติดต่อสถานประกอบการเพื่อส่ง นักศึกษาเข้ารับการฝึกงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	12.29	4.10	4.56*
	ภายในกลุ่ม	582	522.63	.84	
	ทั้งหมด	585	534.92		
5. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการ เตรียมตัวล่วงหน้าก่อนจะออกไป ฝึกงานในสถานประกอบการต่าง ๆ	ระหว่างกลุ่ม	3	8.67	2.89	3.48*
	ภายในกลุ่ม	582	482.71	.83	
	ทั้งหมด	585	491.38		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	8.18	2.73	6.55*
	ภายในกลุ่ม	582	242.38	.42	
	ทั้งหมด	585	250.57		

* p < .05

จากตารางที่ 4.24 พบว่า นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมจบ ป.4, จบ ป.6, จบ ม.3 และสูงกว่า
ม.3 มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและ
ฝึกงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษา
ที่มีพื้นฐานความรู้เดิมจบ ป.4, จบ ป.6, จบ ม.3 และสูงกว่า ม.3 มีความต้องการแตกต่างกันทุกข้อ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.25

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการหางานให้ทำ
หลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ จำแนกตามพื้นความรู้เดิม

ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการ ศึกษาและศึกษาต่อ	S	df	SS	MS	F
1. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือก สถานฝึกงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	11.30	3.77	4.76*
	ภายในกลุ่ม	582	460.45	.79	
	ทั้งหมด	585	471.76		
2. รวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ของ สถานประกอบการที่นักศึกษา สนใจ	ระหว่างกลุ่ม	3	7.83	2.61	3.21*
	ภายในกลุ่ม	582	473.38	.81	
	ทั้งหมด	585	481.21		
3. ติดต่อนายจ้างหรือหน่วยงานเพื่อ หาตำแหน่งว่าง	ระหว่างกลุ่ม	3	11.82	3.94	4.25*
	ภายในกลุ่ม	582	538.97	.93	
	ทั้งหมด	585	550.79		
4. ให้การแนะแนวในการเลือกสถาน ประกอบการ	ระหว่างกลุ่ม	3	7.67	2.56	3.13*
	ภายในกลุ่ม	582	475.51	.82	
	ทั้งหมด	585	483.18		
5. มีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษา รู้จักสถานประกอบการ เช่น การจัด ตลาดนัดแรงงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	6.99	2.33	2.26
	ภายในกลุ่ม	582	600.39	1.03	
	ทั้งหมด	585	607.38		
6. การประสานงานให้กับนักศึกษา ที่จะศึกษาต่อ	ระหว่างกลุ่ม	3	13.60	4.53	4.86*
	ภายในกลุ่ม	582	542.34	.93	
	ทั้งหมด	585	555.94		
7. การให้รายละเอียดและข่าวสาร เกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับสูง	ระหว่างกลุ่ม	3	17.01	5.67	6.32*
	ภายในกลุ่ม	582	521.68	.90	
	ทั้งหมด	585	538.70		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	13.64	4.54	7.83*
	ภายในกลุ่ม	582	337.79	.58	
	ทั้งหมด	585	351.43		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.25 พบว่า นักศึกษาที่มีพื้นความรู้เดิมจบ ป.4, จบ ป.6, จบ ม.3 และสูงกว่า ม.3 มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ ในด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 5 “มีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษารู้จักสถานประกอบการ เช่น การจัดตลาดนัดแรงงาน” มีความต้องการไม่แตกต่างกัน ส่วนข้ออื่น ๆ มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.26

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการติดตามผล
นักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ จำแนกตามพื้นฐานความรู้เดิม

ด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ	S	df	SS	MS	F
1. ให้มีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการเข้า ทำงานหลังจากนักศึกษาจบการศึกษา ไปแล้ว	ระหว่างกลุ่ม	3	4.13	1.38	1.54
	ภายในกลุ่ม	582	521.78	.90	
	ทั้งหมด	585	525.91		
2. ให้มีการติดตามผลความก้าวหน้าใน การทำงานของนักศึกษาที่จบการศึกษา ไปแล้ว	ระหว่างกลุ่ม	3	6.55	2.18	2.40
	ภายในกลุ่ม	582	529.22	.91	
	ทั้งหมด	585	535.77		
3. ให้มีการศึกษาสาเหตุของปัญหา การไม่มีงานทำของนักศึกษา ที่จบการการศึกษาไปแล้ว	ระหว่างกลุ่ม	3	15.27	5.09	4.91*
	ภายในกลุ่ม	582	603.38	1.04	
	ทั้งหมด	585	618.65		
4. ให้มีการติดตามผลผู้ที่ลาออกจากการงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	2.66	.8851	0.78
	ภายในกลุ่ม	582	664.05	1.14	
	ทั้งหมด	585	666.71		
5. ให้มีการประเมินผลนักศึกษาที่ สำเร็จการศึกษาไปทำงานในสถาน ประกอบการ	ระหว่างกลุ่ม	3	5.33	1.78	1.84
	ภายในกลุ่ม	582	561.22	.96	
	ทั้งหมด	585	566.55		
6. ให้มีการสอบถามสถานประกอบการ ถึงความต้องการผู้สำเร็จการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	9.02	3.01	3.84*
	ภายในกลุ่ม	582	455.91	.78	
	ทั้งหมด	585	464.94		
7. ให้มีการสำรวจความต้องการบริการแนะ แนวอาชีพทุกปีการศึกษาเพื่อจัดบริการ ให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	20.50	6.83	9.20*
	ภายในกลุ่ม	582	432.36	.74	
	ทั้งหมด	585	452.86		
8. ให้มีการประเมินผลปัญหาต่าง ๆ เกี่ยว กับการเลือกอาชีพของนักศึกษาเพื่อปรับ ปรุงโครงการแนะแนวอาชีพต่อไป	ระหว่างกลุ่ม	3	15.18	5.06	6.57*
	ภายในกลุ่ม	582	448.35	.77	
	ทั้งหมด	585	463.54		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	10.37	3.46	6.40*
	ภายในกลุ่ม	582	314.57	.54	
	ทั้งหมด	585	324.95		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการวิจัย * $p < .05$ การศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.26 พบว่า นักศึกษาที่มีพื้นความรู้เดิมจบ ป.4, จบ ป.6, จบ ม.3 และสูงกว่า ม.3 มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 3 “ให้มีการศึกษาสาเหตุของปัญหาการไม่มีงานทำของนักศึกษาที่จบการการศึกษาไปแล้ว” ข้อที่ 6 “ให้มีการสอบถามสถานประกอบการถึงความต้องการผู้สำเร็จการศึกษา” ข้อที่ 7 “ให้มีการสำรวจความต้องการบริการแนะแนวอาชีพทุกปีการศึกษาเพื่อจัดบริการให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา” และข้อที่ 8 “ให้มีการประเมินผลปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักศึกษาเพื่อปรับปรุงโครงการแนะแนวอาชีพต่อไป” นักศึกษาที่มีพื้นความรู้เดิมจบ ป.4, จบ ป.6, จบ ม.3 และสูงกว่า ม.3 มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.27

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการช่วยให้
นักศึกษาสำรวจตนเอง จำแนกตามคณะวิชาที่ศึกษา

ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง	S	df	SS	MS	F
1. ต้องการทราบว่ามีความถนัด และ ความสนใจในอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.29	.43	0.56
	ภายในกลุ่ม	582	445.28	.7651	
	ทั้งหมด	585	446.57		
2. ต้องการทราบว่ามิบุคคลิกภาพ ตรงกับลักษณะอาชีพชนิดใด	ระหว่างกลุ่ม	3	3.15	1.050	1.38
	ภายในกลุ่ม	582	444.72	.7641	
	ทั้งหมด	585	447.88		
3. ต้องการทราบระดับความ สามารถทางสติปัญญา ก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	18.22	6.07	6.95*
	ภายในกลุ่ม	582	508.80	.8742	
	ทั้งหมด	585	527.02		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	3.32	1.11	2.35
	ภายในกลุ่ม	582	274.07	.47	
	ทั้งหมด	585	277.39		

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.27 พบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่คณะวิชาช่างอุตสาหกรรม คณะวิชา
คหกรรม คณะวิชาศิลปกรรม และคณะวิชาพาณิชยกรรม มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการ
แนะแนวอาชีพในด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่านักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่คณะวิชาช่างอุตสาหกรรม คณะวิชาคหกรรม คณะวิชาศิลปกรรม
และคณะวิชาพาณิชยกรรม มีความต้องการในข้อที่ 3 "ต้องการทราบระดับความสามารถทาง
สติปัญญาก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน
ข้ออื่น ๆ มีความต้องการไม่แตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.28

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการเกี่ยวกับการบริการ
แนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการให้ข้อมูล จำแนกตามคณะวิชาที่ศึกษา

ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ	S	df	SS	MS	F
1. การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ ของงานอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	3.9322	1.31	1.62
	ภายในกลุ่ม	582	470.98	.81	
	ทั้งหมด	585	474.92		
2. การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับ คุณสมบัติของผู้จะเข้าทำงาน ในอาชีพต่าง ๆ	ระหว่างกลุ่ม	3	2.80	.93	1.12
	ภายในกลุ่ม	582	481.86	.83	
	ทั้งหมด	585	484.63		
3. การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้ม ความต้องการของตลาดแรงงาน ในอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	.3122	.10	0.11
	ภายในกลุ่ม	582	532.08	.91	
	ทั้งหมด	585	532.39		
4. การได้รับการอธิบายเกี่ยวกับ ลักษณะงานและการทำงาน ในอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	5.06	1.69	2.15
	ภายในกลุ่ม	582	453.44	.78	
	ทั้งหมด	585	461.56		
5. การได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับ ลักษณะงานอาชีพที่มีในท้องถิ่น โดยเฉพาะงานอาชีพอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	3	8.52	2.84	3.10*
	ภายในกลุ่ม	582	532.93	.92	
	ทั้งหมด	585	541.45		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.57	0.52	1.25
	ภายในกลุ่ม	582	243.61	.42	
	ทั้งหมด	585	245.18		

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.28 พบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่คณะวิชาช่างอุตสาหกรรม คณะวิชา
คหกรรม คณะวิชาศิลปกรรม และคณะวิชาพาณิชยกรรม มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการ
แนะแนวอาชีพในด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะวิชาที่แตกต่างกันมีความต้องการในข้อที่ 5 “การได้รับทราบ
ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงานอาชีพที่มีในท้องถิ่น โดยเฉพาะงานอาชีพอิสระ” แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ไม่นอญูตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.29

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการให้คำปรึกษา
ทางอาชีพ จำแนกตามคณะวิชาที่ศึกษา

ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ	S	df	SS	MS	F
1. การให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนา บุคลิกภาพให้เหมาะสมกับ อาชีพที่สนใจ	ระหว่างกลุ่ม	3	2.90	.97	1.24
	ภายในกลุ่ม	582	454.10	.787	
	ทั้งหมด	585	457.00		
2. การให้คำปรึกษาเรื่องความ สามารถ ความถนัดและความ สนใจในด้านอาชีพของนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	5.22	1.74	2.41
	ภายในกลุ่ม	582	419.57	.72	
	ทั้งหมด	585	424.79		
3. การปรึกษาเกี่ยวกับการเลือก อาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	3.96	1.32	1.44
	ภายในกลุ่ม	582	533.59	.92	
	ทั้งหมด	585	537.56		
4. การจัดให้มีการซักถามผู้ที่ประสบ ความสำเร็จในงานอาชีพแต่ละ อย่าง	ระหว่างกลุ่ม	3	6.04	2.01	2.20
	ภายในกลุ่ม	582	533.97	.92	
	ทั้งหมด	585	540.03		
5. การสำรวจปัญหาเพื่อการให้ คำปรึกษาทางอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	5.67	1.89	2.12
	ภายในกลุ่ม	582	517.68	.89	
	ทั้งหมด	585	523.35		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	4.04	1.35	2.91*
	ภายในกลุ่ม	582	269.03	.46	
	ทั้งหมด	585	273.07		

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.29 พบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่คณะวิชาช่างอุตสาหกรรม คณะวิชา
คหกรรม คณะวิชาศิลปกรรม และคณะวิชาพาณิชยกรรม มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการ
แนะแนวอาชีพในด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏผลว่านักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะวิชาที่แตกต่างกันมี
ความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ ทุกข้อไม่แตก
ต่างกัน เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.30

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการช่วยให้
นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน จำแนกตามคณะวิชาที่ศึกษา

ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียน และฝึกงาน	S	df	SS	MS	F
1. การให้ความรู้และรายละเอียด เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	2.81	.94	1.18
	ภายในกลุ่ม	582	462.17	.79	
	ทั้งหมด	585	464.98		
2. การให้ความช่วยเหลือแก่ นักศึกษาในการเลือกวิชาเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.18	.39	0.40
	ภายในกลุ่ม	582	574.91	.99	
	ทั้งหมด	585	576.09		
3. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.78	.59	0.79
	ภายในกลุ่ม	582	436.62	.75	
	ทั้งหมด	585	438.40		
4. ติดต่อสถานประกอบการเพื่อส่ง นักศึกษาเข้ารับการฝึกงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	2.43	.81	0.88
	ภายในกลุ่ม	582	532.49	.91	
	ทั้งหมด	585	534.92		
5. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเตรียม ตัวล่วงหน้าก่อนจะออกไปฝึกงาน ในสถานประกอบการต่าง ๆ	ระหว่างกลุ่ม	3	6.47	2.16	2.59
	ภายในกลุ่ม	582	484.92	.83	
	ทั้งหมด	585	491.38		
รวม		3	2.26	0.75	1.77
		582	248.31	.43	
		585	250.57		

จากตารางที่ 4.30 พบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่คณะวิชาช่างอุตสาหกรรม คณะวิชา
คหกรรม คณะวิชาศิลปกรรม และคณะวิชาพาณิชยกรรม มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการ
แนะแนวอาชีพในด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความต้องการไม่แตกต่างกันเช่นกัน นั้น ไม่นอญูตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.31

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการหางานให้ทำ
หลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ จำแนกตามคณะวิชาที่ศึกษา

ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบ การศึกษาและศึกษาต่อ	S	df	SS	MS	F
1. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือก สถานฝึกงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.40	.46	0.58
	ภายในกลุ่ม	582	470.36	.81	
	ทั้งหมด	585	471.76		
2. รวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ของ สถานประกอบการที่นักศึกษาสนใจ	ระหว่างกลุ่ม	3	5.01	1.67	2.04
	ภายในกลุ่ม	582	476.20	.82	
	ทั้งหมด	585	481.21		
3. ติดต่อนายจ้างหรือหน่วยงาน เพื่อหาตำแหน่งว่างงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	.75	.25	0.26
	ภายในกลุ่ม	582	550.04	.95	
	ทั้งหมด	585	550.79		
4. ให้การแนะแนวในการเลือก สถานประกอบการ	ระหว่างกลุ่ม	3	3.18	1.06	1.28
	ภายในกลุ่ม	582	48001	.82	
	ทั้งหมด	585	483.18		
5. มีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษารู้จัก สถานประกอบการ เช่น การจัด ตลาดนัดแรงงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	.41	.14	0.13
	ภายในกลุ่ม	582	606.97	1.04	
	ทั้งหมด	585	307.38		
6. การประสานงานให้กับนักศึกษา ที่จะศึกษาต่อ	ระหว่างกลุ่ม	3	13.99	4.67	5.01*
	ภายในกลุ่ม	582	541.95	.93	
	ทั้งหมด	585	555.94		
7. การให้รายละเอียดและข่าวสาร เกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับสูง	ระหว่างกลุ่ม	3	16.39	5.46	6.09*
	ภายในกลุ่ม	582	522.30	.90	
	ทั้งหมด	585	538.70		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	5.08	1.69	2.84*
	ภายในกลุ่ม	582	346.35	.60	
	ทั้งหมด	585	351.43		

* $p < .05$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.31 พบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่คณะวิชาช่างอุตสาหกรรม คณะวิชาคหกรรม คณะวิชาศิลปกรรม และคณะวิชาพาณิชยกรรม มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่คณะวิชาช่างอุตสาหกรรม คณะวิชาคหกรรม คณะวิชาศิลปกรรม และคณะวิชาพาณิชยกรรมมีความต้องการในข้อที่ 6 “การประสานงานให้กับนักศึกษาที่จะศึกษาต่อ” และข้อที่ 7 “การให้รายละเอียดและข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับสูง” แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ข้ออื่น ๆ มีความต้องการไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.32

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการ
เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ด้านการติดตามผล
นักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ จำแนกตามคณะวิชาที่ศึกษา

ด้านการติดตามผลนักศึกษา ที่ไปประกอบอาชีพ	S	df	SS	MS	F
1. ให้มีการศึกษาปัญหาและอุปสรรค การทำงานหลังจากนักศึกษา จบการศึกษาไปแล้ว	ระหว่างกลุ่ม	3	6.38	2.13	2.38
	ภายในกลุ่ม	582	519.52	.89	
	ทั้งหมด	585	525.91		
2. ให้มีการติดตามผลความก้าวหน้าใน การทำงานของนักศึกษาที่จบการ ศึกษาไปแล้ว	ระหว่างกลุ่ม	3	2.94	.98	1.07
	ภายในกลุ่ม	582	532.84	.92	
	ทั้งหมด	585	535.77		
3. ให้มีการศึกษาสาเหตุของปัญหาการ ไม่มีงานทำของนักศึกษาที่จบการ ศึกษาไปแล้ว	ระหว่างกลุ่ม	3	6.63	2.21	2.10
	ภายในกลุ่ม	582	612.02	1.05	
	ทั้งหมด	585	618.65		
4. ให้มีการติดตามผลผู้ที่ลาออกจากการ ประกอบอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	2.77	.92	0.81
	ภายในกลุ่ม	582	663.94	1.14	
	ทั้งหมด	585	666.71		
5. ให้มีการประเมินผลนักศึกษาที่ สำเร็จการศึกษาไปทำงานใน สถานประกอบการ	ระหว่างกลุ่ม	3	10.27	3.42	3.58*
	ภายในกลุ่ม	582	556.28	.96	
	ทั้งหมด	585	566.55	1.94	
6. ให้มีการสอบถามสถานประกอบการ ถึงความต้องการผู้สำเร็จการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	5.82	.79	2.46
	ภายในกลุ่ม	582	459.11		
	ทั้งหมด	585	464.94	1.08	
7. ให้มีการสำรวจความต้องการบริการ แนะแนวอาชีพทุกปีการศึกษา เพื่อจัด บริการให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	3.23	.77	1.39
	ภายในกลุ่ม	582	449.63		
	ทั้งหมด	585	452.86		
8. ให้มีการประเมินผลปัญหาต่างๆ เกี่ยว กับการเลือกอาชีพของนักศึกษา เพื่อ ปรับปรุงโครงการแนะแนวอาชีพต่อไป	ระหว่างกลุ่ม	3	7.56	2.52	3.22*
	ภายในกลุ่ม	582	455.97	.78	
	ทั้งหมด	585	463.54		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	5.1250	1.7083	3.10*
	ภายในกลุ่ม	582	319.8289	.5495	
	ทั้งหมด	585	324.9539		

* p < .05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.32 พบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่คณะวิชาช่างอุตสาหกรรม คณะวิชา คหกรรม คณะวิชาศิลปกรรม และคณะวิชาพาณิชยกรรม มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการ แนะแนวอาชีพในด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 5 “ให้มีการประเมินผลนักศึกษาที่ สำเร็จการศึกษาไปทำงานในสถานประกอบการ” และข้อที่ 8 “ให้มีการประเมินผลปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักศึกษาเพื่อปรับปรุงโครงการแนะแนวอาชีพต่อไป” นักศึกษาที่กำลัง ศึกษาอยู่คณะวิชาที่แตกต่างกันมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ

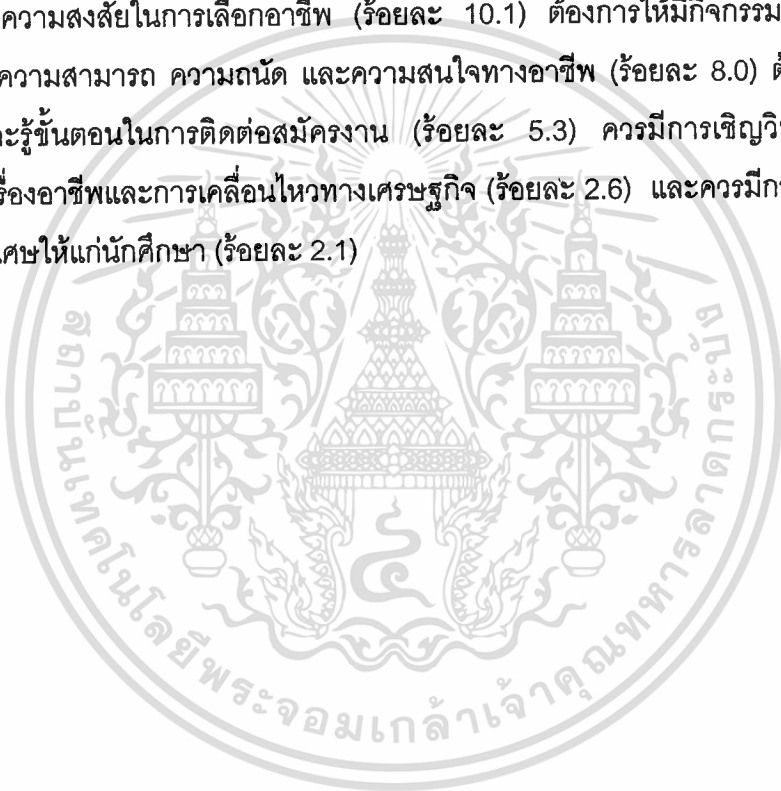
จากแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในวิทยาลัยสารพัดช่าง ทุกรูปประเด็นต่าง ๆ ตามอันดับความ สำคัญได้ดังตารางที่ 4.32 โดยมีคำตอบจำนวน 188 คำตอบ ร้อยละที่แสดงในตารางที่ 34 นั้น เป็นร้อยละของคำตอบส่วนจำนวนคำตอบทั้งหมด

ตารางที่ 4.33
จำนวนและค่าร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
ของนักศึกษา เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ

อันดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1.	ควรมีการพานักศึกษาไปทัศนศึกษาแหล่ง วิทยาการสถานประกอบการ และสถาน ประกอบอาชีพอิสระ	43	22.9
2.	ควรมีการปรับปรุงข้อมูลด้านการศึกษาอาชีพ และสังคมให้อยู่ในสภาพที่ถูกต้อง และ ทันสมัยตลอดเวลา	37	19.7
3.	ควรมีการจัดศูนย์ฝึกอาชีพภายในวิทยาลัย	30	16.0
4.	มีความต้องการการปรึกษาเพื่อพัฒนา บุคลิกภาพให้เหมาะสมกับอาชีพที่ตนเองสนใจ	25	13.3
5.	มีความต้องการการปรึกษาครูแนะแนวที่มี ความรู้ความชำนาญเมื่อมีความสงสัยในการ เลือกอาชีพ	19	10.1
6.	ต้องการให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสม กับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ ทางอาชีพ	15	8.0
7.	ต้องการได้รับการฝึกทักษะและรู้ขั้นตอนในการ ติดต่อสมัครงาน	10	5.3
8.	ควรมีการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้ เรื่องอาชีพ และการเคลื่อนไหวกวทางเศรษฐกิจ	5	2.6
9.	ควรมีการจัดกลุ่มสนใจอาชีพเสริมพิเศษ ให้แก่นักศึกษา	4	2.1
	รวม	188	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.33 พบว่า นักศึกษาได้แสดงความเห็นและให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการพานักศึกษาไปทัศนศึกษาแหล่งวิทยาการสถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระ เป็นร้อยละสูงที่สุด (ร้อยละ 22.9) รองลงมาตามลำดับ คือ ควรมีการปรับปรุงข้อมูลด้านการศึกษาอาชีพ และสังคมให้อยู่ในสภาพที่ถูกต้องและ ทันสมัยตลอดเวลา (ร้อยละ 19.7) ควรมีการจัดศูนย์ฝึกอาชีพภายในวิทยาลัย (ร้อยละ 16.0) มีความต้องการการปรึกษาเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับอาชีพที่ตนเองสนใจ (ร้อยละ 13.3) มีความต้องการปรึกษาครูแนะแนวที่มีความรู้ความชำนาญเมื่อมีความสงสัยในการเลือกอาชีพ (ร้อยละ 10.1) ต้องการให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจทางอาชีพ (ร้อยละ 8.0) ต้องการได้รับการฝึกทักษะและรู้ขั้นตอนในการติดต่อสมัครงาน (ร้อยละ 5.3) ควรมีการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้เรื่องอาชีพและการเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ 2.6) และควรมีการจัดกลุ่มสนใจอาชีพเสริมพิเศษให้แก่นักศึกษา (ร้อยละ 2.1)

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ตามตัวแปรเพศ อายุ พื้นความรู้เดิม และคณะวิชาที่ศึกษา รวมทั้งเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ โดยสุ่มตัวอย่างจากประชากร นักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ลงทะเบียนเรียนหลักสูตรระยะสั้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 ซึ่งมีจำนวนประมาณ 11,720 คน มาร้อยละ 5 ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ตามสัดส่วนจากทุกวิทยาลัย ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 586 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale มีสเกล 5 ช่วง ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ให้นักศึกษาเสนอข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบริการแนะแนวอาชีพ นอกเหนือจากที่กล่าวมา

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้เรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าอัตราส่วนวิกฤต การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ การวิเคราะห์เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา จำแนกตามเพศ ใช้สถิติ t-test ส่วนตัวแปรด้านอายุ พื้นความรู้เดิม และคณะวิชาที่ศึกษา ใช้สถิติ F-test สำหรับคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ

สรุปผลการศึกษา

ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่าง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 586 คน เป็นชายร้อยละ 50.3 หญิงร้อยละ 49.7 เมื่อจำแนกตามวิทยาลัยที่สังกัด จะสังกัดวิทยาลัยสารพัดช่างอุดรธานี จำนวนสูงสุดคือร้อยละ 21.3 สังกัดที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ วิทยาลัยสารพัดช่างกาฬสินธุ์ มีเพียง ร้อยละ 6.8 โดยมากกว่าครึ่งจะอยู่ในช่วงอายุ 18-35 ปี คือร้อยละ 55.1 อยู่ในช่วงอายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไป มีร้อยละ 2.2 ส่วนใหญ่จบ ป.6 หรือเทียบเท่า คือร้อยละ 46.8 มีเพียงร้อยละ 3.9 เท่านั้นที่จบ ป.4 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในคณะวิชาช่างอุตสาหกรรม คือ ร้อยละ 45.9 คณะวิชาที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ คณะวิชาศิลปกรรม มีจำนวนร้อยละ 7.2

ตอนที่ 2 ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา

นักศึกษามีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในทุก ๆ ด้านอยู่ในระดับมาก (\bar{x} อยู่ในช่วง 3.50 - 4.49) โดยในด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน มีความต้องการเป็นอันดับที่ 1 ($\bar{x} = 4.022$) รองลงมาคือ ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ ($\bar{x} = 3.953$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบว่า

2.1 ในด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง มีความต้องการในระดับมากทุกข้อ สิ่งที่นักศึกษามีความต้องการเป็นอันดับที่ 1 คือ ต้องการทราบระดับความสามารถทางสติปัญญา ก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ($\bar{x} = 3.908$) รองลงมาคือ ต้องการทราบว่ามีความถนัดและความสนใจในอาชีพ ($\bar{x} = 3.887$)

2.2 ในด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ มีความต้องการในระดับมากทุกข้อ สิ่งที่นักศึกษามีความต้องการเป็นอันดับที่ 1 คือ การได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงานอาชีพที่มีในท้องถิ่น โดยเฉพาะงานอาชีพอิสระ ($\bar{x} = 4.031$) รองลงมาคือ การได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของงานอาชีพ ($\bar{x} = 3.988$)

2.3 ในด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกข้อ สิ่งที่นักศึกษามีความต้องการเป็นอันดับที่ 1 คือ การให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับอาชีพที่สนใจ ($\bar{x} = 4.002$) รองลงมาคือ การให้คำปรึกษาเรื่องความสามารถ ความถนัดและความสนใจในด้านอาชีพ ($\bar{x} = 3.981$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 ในด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกข้อ สิ่งที่นักศึกษามีความต้องการเป็นอันดับที่ 1 คือ ติดต่อสถานประกอบการเพื่อส่งนักศึกษาเข้ารับการฝึกงาน ($\bar{x} = 4.160$) รองลงมาคือ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียน ($\bar{x} = 4.121$)

2.5 ในด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกข้อ สิ่งที่นักศึกษามีความต้องการเป็นอันดับที่ 1 คือ การให้รายละเอียดและข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับสูง ($\bar{x} = 4.075$) รองลงมาคือ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกสถานฝึกงาน ($\bar{x} = 4.046$)

2.6 ในด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลางในข้อที่ว่า ให้มีการติดตามผลผู้ที่ลาออกจางาน ส่วนข้ออื่น ๆ มีความต้องการในระดับมาก สิ่งที่นักศึกษามีความต้องการเป็นอันดับที่ 1 คือ ให้มีการประเมินผลปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักศึกษาเพื่อปรับปรุงโครงการแนะแนวอาชีพต่อไป ($\bar{x} = 4.065$) รองลงมาคือ ให้มีการสำรวจความต้องการบริการแนะแนวอาชีพทุกปีการศึกษา เพื่อจัดบริการให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา ($\bar{x} = 3.985$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา

3.1 นักศึกษาชายและหญิงมีความต้องการในด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบว่าข้อที่มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีดังนี้

3.1.1 ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง คือ ต้องการทราบระดับความสามารถทางสติปัญญาก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

3.1.2 ด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ คือ ให้มีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการเข้าทำงานหลังจากนักศึกษาจบการศึกษาไปแล้ว ให้มีการประเมินผลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปทำงานในสถานประกอบการ และให้มีการประเมินผลปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักศึกษา เพื่อปรับปรุงโครงการแนะแนวอาชีพต่อไป

3.2 นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน คือ ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ระหว่าง 18-35 ปี และมากกว่า 35 ปีขึ้นไป มีความต้องการในทุก ๆ ด้าน ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน ปรากฏว่าทุก ๆ ข้อไม่แตกต่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 นักศึกษาที่มีพื้นความรู้เดิมต่างกัน คือ จบ ป.4 จบ ป.6 จบ ม.3 และสูงกว่า ม.3 มีความต้องการในด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน ข้อที่มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีดังนี้

3.3.1 ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง ทุกข้อมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3.2 ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ ทุกข้อมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3.3 ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ คือ การให้คำปรึกษาเรื่องความสามารถ ความถนัด และความสนใจในด้านอาชีพของนักศึกษา

3.3.4 ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน ทุกข้อมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3.5 ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ ทุกข้อมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ในข้อที่ว่า มีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษารัฐกิจสถานประกอบการ เช่น การจัดตลาดนัดแรงงาน มีความต้องการไม่แตกต่างกัน

3.3.6 ด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ คือ ให้มีการศึกษาสาเหตุของปัญหาการไม่มีงานทำของนักศึกษาที่จบการศึกษาไปแล้ว ให้มีการสอบถามสถานประกอบการถึงความต้องการผู้สำเร็จการศึกษา ให้มีการสำรวจความต้องการบริการแนะแนวอาชีพทุกปีการศึกษา เพื่อจัดบริการให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา และให้มีการประเมินผลปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักศึกษาเพื่อปรับปรุงโครงการแนะแนวอาชีพต่อไป

3.4 นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะวิชาต่างกัน คือ คณะวิชาช่างอุตสาหกรรม คณะวิชาคหกรรม คณะวิชาศิลปกรรม และคณะวิชาพาณิชยกรรม มีความต้องการในด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ และด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน ข้อที่มีความต้องการแตกต่างกัน มีดังนี้

3.4.1 ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง คือ ต้องการทราบระดับความสามารถทางสติปัญญาก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

3.4.2 ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ คือ การได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ

งานอาชีพที่มีในท้องถิ่น โดยเฉพาะงานอาชีพอิสระ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.3 ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ คือ การประสานงานให้กับนักศึกษาที่จะศึกษาต่อ และการให้รายละเอียดและข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับสูง

3.4.4 ด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ คือ ให้มีการประเมินผลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปทำงานในสถานประกอบการ และให้มีการประเมินผลปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักศึกษาเพื่อปรับปรุงโครงการแนะแนวอาชีพต่อไป

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ

นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะโดยเรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปหาน้อยดังนี้ ควรมีการพานักศึกษาไปทัศนศึกษาแหล่งวิทยาการสถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ (ร้อยละ 22.8) ควรมีการปรับปรุงข้อมูลด้านการศึกษา อาชีพและสังคมให้อยู่ในสภาพที่ถูกต้องและทันสมัยตลอดเวลา (ร้อยละ 19.7) ควรมีการจัดศูนย์ฝึกอาชีพภายในวิทยาลัย (ร้อยละ 15.9) มีความต้องการการปรึกษาเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับอาชีพที่ตนเองสนใจ (ร้อยละ 13.3) และมีความต้องการการปรึกษาครูแนะแนวที่มีความรู้ความชำนาญเมื่อมีความสงสัยในการเลือกอาชีพ (ร้อยละ 10.1)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการของนักศึกษา ในวิทยาลัยสารพัดช่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพใน 6 ด้าน คือ ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตัวเอง ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ และด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ ตามลักษณะสถานภาพที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ พื้นความรู้เดิม และคณะวิชาที่ศึกษา ผู้วิจัยจะยกประเด็นสำคัญมาอภิปรายเป็น 2 ตอน คือ ความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา และการเปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา เป็นดังนี้

5.2.1 ความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนพบว่า นักศึกษามีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในทุก ๆ ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับความต้องการจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรียนและฝึกงาน ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตัวเอง และด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ

การที่นักศึกษามีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ ในด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน สูงสุดเป็นอันดับที่ 1 นั้น อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรวิชาชีพที่เปิดสอนในวิทยาลัยสารพัดช่าง มีอยู่หลายแผนกวิชา นักศึกษาสามารถที่จะเลือกเรียนในแผนกวิชาใดก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการ ความสนใจ ความถนัด ของผู้เรียนแต่ละคน ส่วนความต้องการในด้านการฝึกงานนั้นก็เช่นเดียวกัน นักศึกษามีความต้องการที่จะได้ฝึกงานภาคปฏิบัติในสถานประกอบการต่าง ๆ เพื่อจะได้รับความรู้และประสบการณ์ตรงในสาขาวิชาที่ตนเองได้เลือกเรียน จึงทำให้มีความต้องการสูงกว่าบริการแนะแนวอาชีพในด้านอื่น ๆ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการติดต่อสถานประกอบการ เพื่อส่งนักศึกษาเข้ารับการฝึกงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งอาจเป็นเพราะว่านักศึกษาเห็นประโยชน์และความสำคัญของการฝึกงานในสถานประกอบการต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ทั้งนี้การเรียนการสอนในหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในวิทยาลัยสารพัดช่างนั้นเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี นักศึกษาจะต้องมีความรู้และความสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ ดังนั้นการได้ฝึกงานในสถานประกอบการต่าง ๆ ย่อมทำให้นักศึกษาได้รับความรู้ และประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาต่อการประกอบอาชีพในอนาคตได้เป็นอย่างดี

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติศักดิ์ ชูวาทิรัตน์ ที่ศึกษาความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 4 ที่มีต่อการเข้ารับการศึกษานอกระบบผู้ใหญ่ของจังหวัดสกลนคร ซึ่งสรุปได้ว่าความต้องการในการเข้าศึกษาของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่สำคัญ คือ ต้องการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และการมีความรู้ไปประกอบอาชีพจริง เป็นการเพิ่มรายได้จากอาชีพหลัก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Durgin ที่สำรวจสภาพของการจัดโครงการแนะแนวทางอาชีพของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาประเภทต่าง ๆ ในรัฐโอไฮโอ ซึ่งสรุปได้ว่า นักเรียนมาขอรับบริการแนะแนวทางการศึกษามากที่สุด รองลงมาคือการแนะแนวอาชีพ ซึ่งมีความสำคัญต่อนักเรียนอย่างมาก ในการช่วยให้นักเรียนได้ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ ให้ตรงกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราวุฒิ แสงสิริโรจน์ ที่ศึกษาความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับบริการแนะแนวอาชีพในโรงเรียนสารพัดช่าง ซึ่งสรุปว่า นักศึกษามีความต้องการเกี่ยวกับบริการแนะแนวอาชีพโดยส่วนรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการเกี่ยวกับบริการแนะแนวอาชีพด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และความต้องการติดต่อสถานประกอบการเพื่อส่งนักศึกษาเข้ารับการฝึกงาน เป็นรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความต้องการเกี่ยวกับบริการแนะแนวอาชีพในด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพมาก เป็นอันดับ 2 โดยต้องการได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงานอาชีพที่มีในท้องถิ่น โดยเฉพาะงานอาชีพอิสระมากที่สุด รองลงมาคือ ต้องการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงานอาชีพและการได้รับการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะงานและการทำงานในอนาคต แสดงว่า นักศึกษาต้องการข้อมูล เพื่อช่วยในการวางแผนและตัดสินใจในการประกอบอาชีพโดยเฉพาะงานอาชีพอิสระที่มีในท้องถิ่น เช่น ลักษณะและสภาพแวดล้อมของงาน รายได้ ความก้าวหน้า ความต้องการ หรือมีผู้ประกอบอาชีพนั้นหรือไม่ และมากนักน้อยเพียงใด

การให้ข้อมูลทางอาชีพจะช่วยให้ศึกษานำไปใช้ประกอบการตัดสินใจเรื่องอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อแก้ข้อผิดพลาดเกี่ยวกับความรู้เรื่องอาชีพของนักศึกษา หากนักศึกษาได้รับข้อมูลมาอย่างคลาดเคลื่อน ไม่เหมาะสมกับความต้องการของตนเอง และสามารถกระตุ้นให้นักศึกษาได้พิจารณาเลือกอาชีพ จนกระทั่งนักศึกษาเลือกอาชีพได้

นักศึกษามีความต้องการเกี่ยวกับบริการแนะแนวอาชีพในด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 3 มีความต้องการให้รายละเอียดและข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับสูงมากที่สุด รองลงมาคือ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกสถานฝึกงาน และการประสานงานให้กับนักศึกษาที่จะศึกษาต่อ ตามลำดับ แสดงว่านักศึกษามีแนวโน้มต้องการศึกษาต่อ หลังจากเรียนจบวิทยาลัยสารพัดช่าง ซึ่งอาจเป็นเพราะนักศึกษาเห็นว่าการศึกษาในระดับนี้ยังไม่เพียงพอ หรือต้องการจะปรับปรุงและพัฒนาตนเอง ซึ่งนอกจากการศึกษาเพิ่มเติมแล้ว อาจรวมถึงการฝึกงาน เพื่อให้ศึกษามีความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น ตามความต้องการของการเข้าประกอบอาชีพ

จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความต้องการเกี่ยวกับบริการแนะแนวอาชีพในด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพมาก เป็นอันดับ 4 โดยต้องการให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาบุคลิกให้เหมาะสมกับอาชีพที่สนใจมากที่สุด รองลงมาคือ การให้คำปรึกษาเรื่องความสามารถ ความถนัดและความสนใจในด้านอาชีพของนักศึกษาและการปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ตามลำดับ ส่วนในด้านอื่น ๆ ก็มีความต้องการอยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งแสดงว่านักศึกษามีอาชีพที่สนใจ และต้องการคำปรึกษาที่เน้นสร้างความสามารถ ปรับปรุงพัฒนาตนเอง เพื่อให้สามารถเข้าประกอบอาชีพที่ได้เลือกไว้แล้ว หรือเพื่อให้มีความมั่นใจในตนเองมากยิ่งขึ้น หรือนักศึกษาอาจได้ทดลองเลือกอาชีพไว้แล้ว แต่ยังไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพหนึ่งอาชีพใดได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื่องจากอาชีพเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตของบุคคล บุคคลจะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เมื่อบุคคลได้ประกอบอาชีพที่สอดคล้องหรือเหมาะสมกับความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเอง จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแก่นักศึกษาคือ การช่วยเหลือให้นักศึกษาให้มีความเข้าใจตนเอง เข้าใจโลกของงาน และเข้าใจกระบวนการเลือกอาชีพ เพื่อให้การเลือกอาชีพเป็นไปด้วยความมั่นใจ พึงพอใจและเหมาะสมกับตนเอง ตลอดจนการเตรียมพร้อมเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือการปรับปรุงการประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (สำเนาฯ ขจรศิลป์ 2529 : 92)

ความต้องการเกี่ยวกับบริการแนะแนวอาชีพในด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง เป็นบริการแนะแนวอาชีพที่นักศึกษามีความต้องการเป็นอันดับที่ 5 ถึงแม้จะอยู่เป็นลำดับท้าย ๆ เมื่อเทียบกับด้านอื่น แต่ก็เห็นว่าระดับความต้องการอยู่ในระดับมากเช่นกัน ในด้านนี้พบว่านักศึกษาต้องการทราบระดับความสามารถทางสติปัญญา ก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ต้องการทราบว่ามีความถนัดและความสนใจในอาชีพ และต้องการทราบว่ามีความคลุคลิภาพตรงกับลักษณะอาชีพใด อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยต้องการทราบระดับความสามารถทางสติปัญญา ก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ มากที่สุด อาจแสดงว่าในการเลือกอาชีพ นักศึกษาอาจไม่มั่นใจในระดับสติปัญญาของตน ที่จะประกอบอาชีพนั้น ๆ ได้ หรือเห็นว่าระดับสติปัญญา ความสามารถ มีความสำคัญมากกว่าความถนัด ความสนใจ และบุคลิภาพ

เนื่องจากนักศึกษาจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจทางด้านการศึกษาและอาชีพโดยความช่วยเหลือของนักแนะแนว การช่วยให้นักศึกษาได้รู้จักตนเองในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับระดับสติปัญญา ความถนัด ความสนใจ และบุคลิภาพของตนเอง จะช่วยให้นักศึกษาสามารถตัดสินใจในปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา และอาชีพของตนเองได้ง่ายและถูกต้อง

ส่วนความต้องการเกี่ยวกับบริการแนะแนวอาชีพที่น้อยที่สุดคือ ด้านการติดตามผล นักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาเห็นความสำคัญของบริการด้านนี้น้อยที่สุด เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ แต่จะเห็นว่าก็ยังเป็นความต้องการที่มีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ให้มีการประเมินผลปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักศึกษา เพื่อปรับปรุงโครงการแนะแนวอาชีพต่อไป มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะ นักศึกษาเห็นความสำคัญ และประโยชน์ของการแนะแนวอาชีพ ซึ่งหากได้มีการประเมินผลให้นักศึกษาได้รับรู้ถึงปัญหาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพแล้ว ย่อมจะเป็นแนวทางสำหรับนักศึกษาในการตัดสินใจเลือกแผนวิชาชีพที่ตรงกับความถนัด ความต้องการ และความสนใจของตน

เองได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งถ้านักศึกษาได้รับข้อมูลอย่างเพียงพอจะช่วยให้มองเห็นช่องทางดำเนินแผนการทางอาชีพได้อย่างถูกต้องมากขึ้น

5.2.2. เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา

5.2.2.1 นักศึกษาชายและหญิง มีความต้องการเกี่ยวกับบริการแนะแนวอาชีพในด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน ปรากฏว่า ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง ข้อที่ต้องการทราบระดับความสามารถทางสติปัญญาก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ ในข้อการประสานงานให้กับนักศึกษาที่จะศึกษาต่อ และ ข้อการให้รายละเอียดและข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับสูง มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ ข้อที่ให้มีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการเข้าทำงาน หลังจากนักศึกษาจบการศึกษาไปแล้ว ข้อที่ให้มีการประเมินผลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปทำงานในสถานประกอบการ และข้อที่ให้มีการประเมินผลปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักศึกษาเพื่อปรับปรุงโครงการแนะแนวอาชีพต่อไป มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.2.2 นักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ระหว่าง 18-35 ปี และมากกว่า 35 ปีขึ้นไป มีความต้องการเกี่ยวกับบริการแนะแนวอาชีพในทุก ๆ ด้าน และทุก ๆ รายข้อ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอาจเป็นดังเช่นที่ Ginzberg กล่าวว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่เกิดเป็นระยะเวลายาวต่อเนื่องไปตลอดชีวิต ควบคู่ไปกับชีวิตการทำงาน สำหรับบางคนการค้นหาค่ายังคงดำเนินต่อไป เพื่อความเหมาะสมระหว่างอาชีพที่เลือกและโอกาสที่เปิดให้บุคคลอาจเลือกอาชีพใหม่ได้ หรือมีทางเลือกใหม่ ๆ ให้กับชีวิต เช่น การเข้ารับการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้มีความรู้ ความชำนาญที่สูงขึ้น ทำให้สามารถก้าวไปสู่อาชีพใหม่ได้ แต่การจะไปสู่อาชีพใหม่ได้มากน้อยแค่ไหนนั้นขึ้นอยู่กับตัวแปรหลายด้าน

5.2.2.3 นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมจบ ป.4 จบ ป.6 จบ ม.3 และสูงกว่า ม.3 มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพไม่แตกต่างกัน ขณะที่มีความต้องการในด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอาจเป็นเพราะว่านักศึกษาที่สนใจเรียนในวิทยาลัยสารพัดช่าง ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาหรือฝึกอาชีพระยะสั้น เป็นผู้ที่ต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับประกอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาชีพ หรือเพื่อปรับปรุงอาชีพที่ทำอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งนักศึกษาที่มีพื้นความรู้ต่างกัน อาจมีความเข้าใจและรู้จักตนเอง เข้าใจและรู้จักโลกของงานอาชีพต่าง ๆ รู้จักเลือกและตัดสินใจเลือกเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรี หรืองานอาชีพ มีการวางแผนหรือวางเป้าหมายการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Ginzberg ที่กล่าวว่า การศึกษามีอิทธิพลต่อการก้าวเข้าสู่ขั้นพัฒนาของกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล

5.2.2.4 นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่คณะวิชาช่างอุตสาหกรรม คณะวิชาคหกรรม คณะวิชาศิลปกรรม และคณะวิชาพาณิชยกรรม มีความต้องการเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ ในด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ และด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะวิชาที่แตกต่างกันมีความต้องการด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ และด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงานไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อนำไปปฏิบัติ

1. วิทยาลัยสารพัดช่างควรให้ความสำคัญกับบริการแนะแนวอาชีพ เพราะจากผลการวิจัย พบว่านักศึกษามีความต้องการบริการแนะแนวอาชีพในทุก ๆ ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง และด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ ซึ่งครูแนะแนวและหัวหน้าคณะวิชา ควรจัดบริการแนะแนวอาชีพให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษาดังกล่าว

2. จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษา ทางวิทยาลัยสารพัดช่างควรส่งเสริมกิจกรรมเสริมการศึกษา โดยเฉพาะการจัดทัศนศึกษาและดูงาน เช่น การเยี่ยมชมโรงงานผลิตสินค้า กิจกรรมสถานธุรกิจต่าง ๆ หรือการเยี่ยมชมนิทรรศการเกี่ยวกับเครื่องมือ เครื่องจักร เป็นต้น การจัดประสบการณ์เช่นนี้ สามารถที่จะดำเนินการได้โดยวิทยาลัยสารพัดช่าง

3. ผู้บริหารวิทยาลัยสารพัดช่างควรขอความร่วมมือจากสถานประกอบการ ที่จะอนุญาตให้ความสะดวกแก่นักศึกษาได้เข้าเยี่ยมชม และมีเจ้าหน้าที่ให้คำอธิบายต่าง ๆ ให้นักศึกษาได้รับความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ รวมทั้งรับเข้าฝึกงานในสถานประกอบการของตน หรือขอความร่วมมือจากผู้ประกอบอาชีพส่วนตัวที่ประสบความสำเร็จ ไปบรรยายให้ข้อมูลความรู้ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพส่วนตัว ให้แก่นักศึกษา

4. ครูแนะแนวควรมีการปรับปรุงข้อมูลด้านการศึกษา อาชีพ และสังคม ให้อยู่ในสภาพ ที่ถูกต้อง และทันสมัยอยู่เสมอ เพราะข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัยย่อมช่วยนักศึกษาในการตัดสินใจ เลือกเรียน ฝึกงานเลือกอาชีพ และวางแผนการศึกษา หรือวางแผนเป้าหมายในชีวิต ได้ถูกต้อง ตรงกับ ความต้องการ ความสนใจ ความถนัด ของตนเอง และความต้องการของตลาดแรงงานขณะนั้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะมีการวิจัยศึกษาความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการแนะแนว อาชีพ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษา ทั่วประเทศ เพื่อศึกษาถึงความคล้ายคลึงและ ความแตกต่าง เพื่อประโยชน์ให้กรมอาชีวศึกษาจะได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการศึกษา ใน วิทยาลัยสารพัดช่างต่าง ๆ ทั่วประเทศ

2. ควรศึกษาความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในสถาน ศึกษาประเภทอื่น เช่น วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ และวิทยาลัย เกษตรและเทคโนโลยี ที่เปิดสอนหลักสูตรอื่น ๆ นอกเหนือจากหลักสูตรระยะสั้น เพื่อที่จะได้นำผล การวิจัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กัญชลี มักพิมพ์. "กิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคในเขตการศึกษา 12 สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ." วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527.

กิติศักดิ์ สินธุนิช และคณะ. "ปัญหาการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับกลางและระดับสูง." วารสารการศึกษาแห่งชาติ (มิถุนายน 2523 - กรกฎาคม 2523), หน้า 46-53.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534). กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2529.

คมเพชร ฉัตรสุภกุล. บริการสนเทศ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.

จรัล สุขก่องวารี. "การศึกษาปัญหาในการจัดบริการแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร." ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519

จิราวุฒิ แสงศิริโรจน์. "การศึกษาความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในโรงเรียนสารพัดช่าง." ปริญญานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2531.

ชม ภูมิภาค. "การศึกษาเพื่องานอาชีพ." ศูนย์ศึกษา ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม 2526 - กันยายน 2526), หน้า 46-51.

ทองเพียร สารมาศ. "ปัญหาการจัดบริการแนะแนวของโรงเรียนพาณิชยการเซตุน ปีการศึกษา 2515." ใน ประมวลผลบทคัดย่อผลงานวิจัยการแนะแนวและจิตวิทยา กรุงเทพฯ : บางกอกการพิมพ์, 2524.

อึ้ง บัวศรี. "แนวโน้มในการจัดการศึกษาของประเทศไทย." ใน เอกสารการสัมมนาครูใหญ่ โครงการวัดผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2514.

นวลละออ สุภาผล. "การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ." วารสารแนะแนว ปีที่ 13 ฉบับที่ 58 (สิงหาคม 2521-กันยายน 2521), หน้า 76-83

นวลศิริ เปาโรหิตย์. พัฒนาการทางอาชีพ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528.

นวลศิริ เปาโรหิตย์. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง การจัดบริการให้คำปรึกษาและแนะแนวอาชีพ 2527.

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. "คำนำ." ใน การศึกษาเพื่อชีวิต. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2518.

พล แสงสว่าง. อาชีพศึกษาและแนะแนวอาชีพ. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2529.

พิพัฒน์ บุญญาลัย. บทสรุปรวมผลงานวิจัยทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เล่ม 2. กทม : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2535.

ละออ ชูติกร. บทสรุปรวมผลงานวิจัยทางการศึกษา เล่ม 1. กทม : 2525.

วชิรา บัวศรี. "อันเนื่องมาจากการศึกษาต่อ." การศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (ธันวาคม 2524 - มกราคม 2525), หน้า 11-16.

วัชรีย์ ทรัพย์มี. การแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัชรีย์ ทรัพย์มี. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.

วิชากร, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือแนะแนวตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2522.

วิรัช กุมาทมาศ. "การประเมินผลการจัดบริการแนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตรและสวัสดิการในโรงเรียน และวิทยาลัยตามโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีพศึกษา พ.ศ.2508." ใน บทคัดย่อวิจัยการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2513.

วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ : เรือนไทยอักษร, 2524.

วิเวก ปางพุดพิงศ์. "ข้อคิดบางประการเกี่ยวกับพัฒนาการแนะแนวอาชีพ." วารสารแนะแนว ปีที่ 19 ฉบับที่ 95 (ตุลาคม 2527 - พฤศจิกายน 2527), หน้า 7- 13.

ศรัณย์ ดำริสุข. "การศึกษาสภาพการให้บริการนิสิตของวิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลกและมหาสารคาม." ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยการศึกษา ประสานมิตร, 2517.

ศิริยุพา ถนอมในเมือง. "ความต้องการบริการแนะแนวของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล." ปริญญาานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

ศุภวดี บุญญวงศ์. อาชีพศึกษาเบื้องต้น. สงขลา : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา, 2528.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สนอง จันทนินทร, เพ็ญจันทร์ คัตนานตติลล และสุวรรณณี คำมัน. "ระบบการแนะแนวอาชีพ
แก้ปัญหาผู้มีการศึกษาดกงาน." วารสารเศรษฐกิจ (มีนาคม 2527 - เมษายน, 2527),
หน้า 47.

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. "การปฏิบัติงานแนะแนวอาชีพในโรงเรียน." วารสารแนะแนว ปีที่ 20
ฉบับที่ 100 (สิงหาคม 2528 - กันยายน 2528), หน้า 2.

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. "การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ." วารสารแนะแนว ปีที่ 13 ฉบับที่ 58
(สิงหาคม 2521 - กันยายน 2521), หน้า 74-83

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. "วิธีการแนะแนวอาชีพในสถาบันการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ."
สารพัฒนาหลักสูตร (กุมภาพันธ์ 2527 - มีนาคม 2527), หน้า 51.

สุทัศน์ ทิพย์สุวรรณ. "การศึกษาปัญหาในการจัดบริการแนะแนวของโรงเรียนประถมศึกษาใน
สังกัดกรุงเทพมหานคร." ใน ประมวลบทความวิจัยการแนะแนวและจิตวิทยา
กรุงเทพฯ : บางกอกการพิมพ์, 2523.

สำเนาวิ ขจรศิลป์. การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา. ภาควิชาการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ : 2529.

อนุพงศ์ สุขเกษม. "การปฏิบัติงานแนะแนวอาชีพในสถานศึกษา." วารสารแนะแนว ปีที่ 19
ฉบับที่ 94 (สิงหาคม 2527 - กันยายน 2527), หน้า 52.

อมรรัตน์ ศรีกระจับ. บทสรุปรวมผลงานวิจัยทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เล่ม 2.
กทม : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2535.

อรพรรณ ลีอนุญชัชชัย. "การศึกษาความต้องการบริการแนะแนวของนักศึกษาพยาบาล ใน
วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย." วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2523.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาภา ถนัดช่าง. “แนวทางการพัฒนาแนะแนวอาชีพในสถานศึกษา.” วารสารสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย (มกราคม 2528), หน้า 94–98.

อาภา ถนัดช่าง. “แนวทางการพัฒนางานแนะแนวอาชีพในสถานศึกษา.” วารสารแนะแนว (เมษายน 2529 - พฤษภาคม 2529), หน้า 8.

อำไพวรรณ พุ่มศรีสวัสดิ์. บทสรุปรวมผลงานวิจัยทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เล่ม 2. กทม : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2535.

Baer, M and Roeber EC. Occupational Information: Its Nature and Use. Chicago : Science Research Associates, 1951.

Best, John W. Research in Education. New Jersey : Prentice - Hall, 1963.

Brayfield AH. "Putting Occupational Information Across" Educational Psychology Measurement No 8 (1948) pp. 485-495.

Durgin, Roducy W. "A Model of Managing Career Guidance Programs in Secondary School of Ohio." Dissertation Abstracts International. No. 35 (November 1974), pp. 2674 A-2675 A.

Forsythe, Jack N. "Student and Counselor Perception of Counselor Functions in Tennessee Community College," Dissertation Abstracts International. No. 33 (August 1971), pp.447 A-851 A.

Gibson, Robert L. "Teacher Opinions of High School Guidance Programs." The Personal and Guidance Journal. No. 154 (December 1965), pp. 416-421.

Hatch RN and Jotikasthira A. Vocational Counseling in Secondary Education. East Lansing, Mich. : Michigan State University, Department of Psychology, 1966.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Myers, E George. Principles and Techniques of Vocational Guidance. New York : Mc Graw - Hill, 1941.

Peters, H.J. and Shertzer Bruce. Guidance : Technique for Individual Appraisal and Development. New York : The Macmillan, 1965.

Robinfeld, William A. "An Appraisal of Guidance Service in the Secondary Schools through a Follow-up Study of Selected School Leaves." Dissertation Abstracts International. No. 21 (November 1960), pp. 1101 A.

Super, Donald E. The Psychology of Career. New York : Haper and Brothers, 1951.

Tinsman, J.R. "Counselors' Perception of Guidance Services in a Two-Year Private College." Dissertation Abstracts International. No. 32 (February 1971), pp. 4362 A-4363 A.

ภาคผนวก ก.

คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม เกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ

ข้อที่	ข้อความถาม	t
<u>ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง</u>		
1.	ต้องการทราบว่ามีความถนัด และความสนใจอาชีพ.....	2.41979*
2.	ต้องการทราบว่าบุคลิกภาพตรงกับลักษณะอาชีพชนิดใด.....	3.75389**
3.	ต้องการทราบระดับความสามารถทางสติปัญญาก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	5.81097**
<u>ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ</u>		
1.	การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของงานอาชีพ.....	5.30330**
2.	การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้จะเข้าทำงานในอาชีพต่าง ๆ	4.72635**
3.	การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงานในอาชีพ.....	3.66788**
4.	การได้รับฟังการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะงานและการทำงานในอาชีพ.....	5.54700**
5.	การได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงานอาชีพที่มีในท้องถิ่น โดยเฉพาะงานอาชีพอิสระ.....	5.09201**
<u>ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ</u>		
1.	การให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับอาชีพที่สนใจ.....	5.45255**
2.	การให้คำปรึกษาเรื่องความสามารถ ความถนัด และความสนใจในด้านอาชีพของนักศึกษา.....	5.42115**
3.	การปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ.....	4.36519**
4.	การจัดให้มีการซักถามผู้ที่ประสบความสำเร็จในงานอาชีพแต่ละอย่าง.....	5.10062**
5.	การสำรวจปัญหาเพื่อการให้คำปรึกษาทางอาชีพ.....	5.70997**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก. (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	t
<u>ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนและฝึกงาน</u>		
1.	การให้ความรู้และรายละเอียดเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ..	8.26702**
2.	การให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาในการเลือกวิชาเรียน.....	6.06217**
3.	การให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีเรียน.....	5.23619**
4.	ติดต่อสถานประกอบการเพื่อส่งนักศึกษาเข้ารับการฝึกงาน.....	6.00832**
5.	การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนจะออกไปฝึกงานในสถานประกอบการต่าง ๆ	6.73371**
<u>ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการศึกษาและศึกษาต่อ</u>		
1.	การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกสถานฝึกงาน.....	5.89767**
2.	รวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ของสถานประกอบการที่นักศึกษาสนใจ.....	5.84200**
3.	ติดต่อนายจ้างหรือหน่วยงานเพื่อหาตำแหน่งงานว่าง.....	4.16025**
4.	ให้การแนะแนวทางในการเลือกสถานประกอบการ.....	4.81995**
5.	มีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษารู้จักสถานประกอบการ เช่น การจัดตลาดนัดแรงงาน.....	6.48074**
6.	การประสานงานให้กับนักศึกษาที่จะศึกษาต่อ.....	3.96202**
7.	การให้รายละเอียดและข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับสูง.	3.46410**

ภาคผนวก ก. (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	t
<u>ด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ</u>		
1.	ให้มีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการเข้าทำงานหลังจาก นักศึกษาจบการศึกษาไปแล้ว.....	5.36291**
2.	ให้มีการติดตามผลความก้าวหน้าในการทำงานของนักศึกษาที่ จบการศึกษาไปแล้ว.....	4.62197**
3.	ให้มีการศึกษาสาเหตุของปัญหาการไม่มีงานทำของนักศึกษาที่ จบการศึกษาไปแล้ว.....	4.28025**
4.	ให้มีการติดตามผลผู้ที่ลาออกจากงาน.....	4.52910**
5.	ให้มีการประเมินผลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปทำงาน ในสถานประกอบการ.....	2.65361**
6.	ให้มีการสอบถามสถานประกอบการถึงความต้องการผู้สำเร็จ การศึกษา.....	5.74456**
7.	ให้มีการสำรวจความต้องการบริการแนะแนวอาชีพทุกปี การศึกษาเพื่อจัดบริการให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา....	5.23619**
8.	ให้มีการประเมินผลปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพของ นักศึกษา เพื่อปรับปรุงโครงการแนะแนวอาชีพต่อไป.....	3.97034**

* P < .05

** P < .01

ภาคผนวก ค.

แบบสอบถาม

ความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพในวิทยาลัยสารพัดช่าง ดังนั้นข้อเท็จจริงที่ได้จากท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง จึงขอขอบคุณอย่างมากในความร่วมมือครั้งนี้

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดส่วนตัวของนักศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการแนะแนวอาชีพ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 รายละเอียดส่วนตัวของนักศึกษา

โปรดเลือกทำเครื่องหมาย / ลงใน [] หน้าข้อความที่ตรงตามความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ [] ชาย [] หญิง

2. ท่านมีอายุระหว่าง [] ต่ำกว่า 18 ปี
[] ระหว่าง 18-35 ปี

[] 35 ปีขึ้นไป

3. ท่านมีพื้นฐานความรู้เดิม [] จบ ป.4

[] จบ ป.6 หรือเทียบเท่า

[] จบ ม.3 หรือเทียบเท่า

[] สูงกว่า ม.3

4. ท่านกำลังศึกษาอยู่คณะ [] คณะช่างอุตสาหกรรม

[] คณะคหกรรมศาสตร์

[] คณะศิลปกรรม

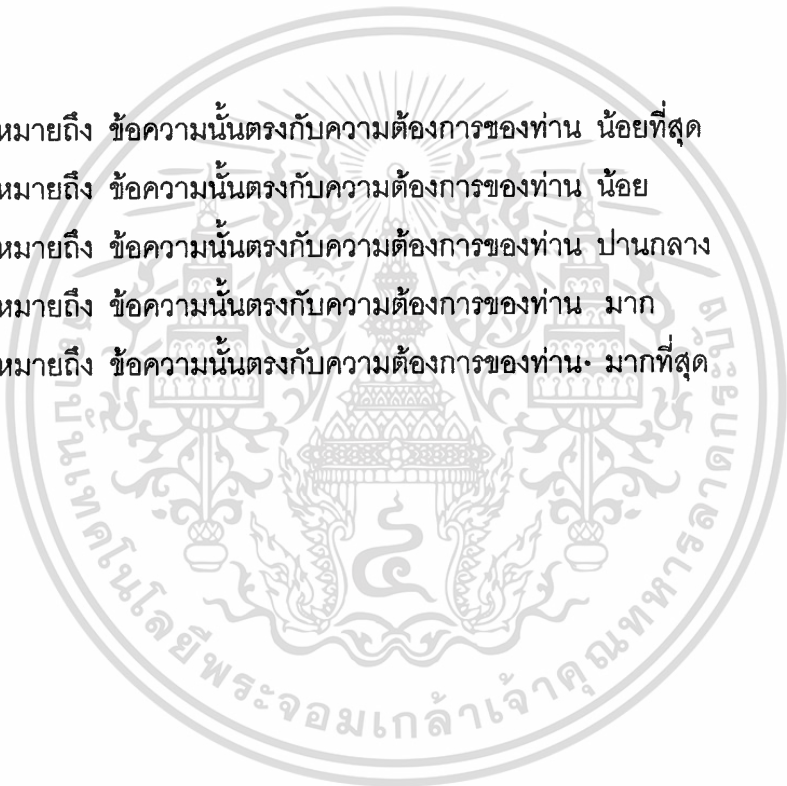
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ [] เพื่อ [] คณะพาณิชยกรรม อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับบริการแนะแนวอาชีพในวิทยาลัย สารพัดช่าง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจระดับความต้องการในด้านต่าง ๆ ของการจัดบริการแนะแนวอาชีพ ที่ท่านคิดว่าวิทยาลัยของท่านควรจัดขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือท่านในการวางแผนการศึกษาและประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เป็นตัวเลือกของคำตอบให้ครบทุกข้อ ตามความรู้สึที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของท่าน โดยถือเกณฑ์ดังนี้

- ขีดช่อง 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความต้องการของท่าน น้อยที่สุด
- ขีดช่อง 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความต้องการของท่าน น้อย
- ขีดช่อง 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความต้องการของท่าน ปานกลาง
- ขีดช่อง 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความต้องการของท่าน มาก
- ขีดช่อง 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความต้องการของท่าน มากที่สุด

ข้อที่	ความต้องการ จัดบริการแนะแนวอาชีพ	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5
<u>ด้านการช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเอง</u>						
1.	ต้องการทราบว่ามีความถนัด และ ความสนใจในอาชีพ.....
2.	ต้องการทราบว่ามีความบุคลิกภาพตรงกับ ลักษณะอาชีพชนิดใด.....
3.	ต้องการทราบระดับความสามารถทาง สติปัญญา ก่อนการตัดสินใจเลือก อาชีพ.....
<u>ด้านการให้ข้อมูลทางอาชีพ</u>						
4.	การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของ งานอาชีพ.....
5.	การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของ ผู้จะเข้าทำงานในอาชีพต่าง ๆ
6.	การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มความ ต้องการของตลาดแรงงานในอาชีพ....
7.	การได้รับฟังการอธิบายเกี่ยวกับ ลักษณะงานและการทำงานในอาชีพ..
8.	การได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ งานอาชีพที่มีในท้องถิ่น โดยเฉพาะงาน อาชีพอิสระ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	ความต้องการ จัดบริการแนะแนวอาชีพ	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5
<u>ด้านการให้คำปรึกษาทางอาชีพ</u>						
9.	การให้ คำ ปรึกษาเพื่ อพั ฒนา บุคลิกภาพให้เหมาะสมกับอาชีพที่ สนใจ.....
10.	การให้คำปรึกษาเรื่องความสามารถ ความถนัด และความสนใจในด้าน อาชีพของนักศึกษา.....
11.	การปรึ ษาเกี่ ยวกับ การเลื อก อาชีพ.....
12.	การจัดให้มีการซักถามผู้ที่ ประสบ ความสำ เรี จในงานอาชีพแต่ ละ อย่าง.....
13.	การสำ รวจบั ญหาเพื่ อการให้ คำ ปรึกษาทางอาชีพ.....
<u>ด้านการช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียน และฝึกงาน</u>						
14.	การให้ ความรู้และรายละเอียดเกี่ยว กับการตัดสินใจเลือกอาชีพ.....
15.	การให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาใน การเลือกวิชาเรียน.....
16.	การให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีเรียน.....
17.	ติดต่อสถานประกอบการเพื่อส่ง นักศึกษาเข้ารับการฝึกงาน.....
18.	การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเตรียม ตัวล่วงหน้าก่อนจะออกไปฝึกงานใน สถานประกอบการต่าง ๆ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	ความต้องการ จัดบริการแนะแนวอาชีพ	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5
<u>ด้านการหางานให้ทำหลังจากจบการ</u>						
<u>ศึกษาและศึกษาต่อ</u>						
19.	การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือก สถาน ฝึกงาน.....
20.	รวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ของสถาน ประกอบการที่นักศึกษาศนใจ.....
21.	ติดต่อนายจ้างหรือหน่วยงานเพื่อหา ตำแหน่งงานว่าง.....
22.	ให้ การแนะแนวทางในการเลือก สถานประกอบการ.....
23.	มีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษารู้จัก สถานประกอบการ เช่น การจัดตลาด นัดแรงงาน.....
24.	การประสานงานให้กับนักศึกษาที่จะ ศึกษาต่อ.....
25.	การให้รายละเอียดและข่าวสารเกี่ยว กับการศึกษาต่อในระดับสูง.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	ความต้องการ จัดบริการแนะแนวอาชีพ	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5
<u>ด้านการติดตามผลนักศึกษาที่ไป</u>						
<u>ประกอบอาชีพ</u>						
26.	ให้มีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการ เข้าทำงานหลังจากนักศึกษาจบการ ศึกษาไปแล้ว.....
27.	ให้มีการติดตามผลความก้าวหน้าใน การทำงานของนักศึกษาที่จบการ ศึกษาไปแล้ว.....
28.	ให้มีการศึกษาสาเหตุของปัญหาการ ไม่มีงานทำของนักศึกษาที่จบการ ศึกษาไปแล้ว...
29.	ให้มีการติดตามผลผู้ที่ลาออกจาก งาน.....
30.	ให้มีการประเมินผลนักศึกษาที่สำเร็จ การศึกษาไปทำงานในสถานประกอบ การ.....
31.	ให้มีการสอบถามสถานประกอบการ ถึงความต้องการผู้สำเร็จการศึกษา.....
32.	ให้มีการสำรวจความต้องการบริการ แนะแนวอาชีพทุกปีการศึกษา เพื่อจัด บริการให้ตรงกับความต้องการของ นักศึกษา.....
33.	ให้มีการประเมินผลปัญหาต่าง ๆ เกี่ยว กับการเลือกอาชีพของนักศึกษา เพื่อ ปรับปรุงโครงการแนะแนวอาชีพต่อ ไป.....

ประวัติผู้เขียน

นายณรงค์ เลียมไธสง เกิดวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ.2503 ที่อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

สำเร็จการศึกษา

- 2517 ประกาศนียบัตรประถมศึกษา (ป.7) จากโรงเรียนบ้านคูณสระแก้ว จังหวัดบุรีรัมย์
- 2520 ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.ศ.3) จากโรงเรียนโนนสมบูรณวิทยา จังหวัดนครราชสีมา
- 2525 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.เกษตรกรรม) จากวิทยาลัยเกษตรกรรมบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
- 2529 ส่งเสริมการเกษตรบัณฑิต (ส.ส.บ.) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กรุงเทพมหานคร

ประวัติการทำงาน

- 2526 ครู 2 ระดับ 2 โรงเรียนสารพัดช่างศรีสะเกษ
- 2527 ครู 2 ระดับ 2 ทำหน้าที่ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนสารพัดช่างศรีสะเกษ
- 2528 ครู 2 ระดับ 3 โรงเรียนสารพัดช่างบุรีรัมย์
- 2529 อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนสารพัดช่างบุรีรัมย์
- 2530 อาจารย์ 1 ระดับ 4 ทำหน้าที่ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนสารพัดช่างบุรีรัมย์
- 2534 ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนสารพัดช่างบุรีรัมย์
- 2535 ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างบุรีรัมย์
- 2536 ผู้ประสานงานจัดตั้งวิทยาลัยการอาชีพนางรอง
- 2536 ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพนางรอง
- 2539 ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างสุรินทร์
- 2541 ประกอบธุรกิจส่วนตัว เช่น ทำบ้านจัดสรร รับเหมาก่อสร้าง และค้าขาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้